ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ

ՍԵՎԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ

ՀՆԳԱՄՅԱ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

2022-2026թ.թ.

Կազմել է Սևան համայնքի ղեկավար Սարգիս Մուրադյանը

Հաստատվել է Սևան համայնքի ավագանու՝ 14.06.2022թ. թիվ 67- Ն որոշմամբ

2022

Բովանդակություն

1. Համայնքի ղեկավարի ողջույնի խոսք ....

2. Համայնքի իրավիճակի նկարագրություն ....

2.1 Համայնքի ընդհանուր նկարագրություն ....

2.2 Համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը ....

2.3 Համայնքում իրականացվող ծրագրերը ....

2.4 Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի նկարագրություն և ֆինանսական կանխատեսումները ....

2.5 Զարգացման խոչընդոտներ և դժվարություններ ....

2.6 Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների /ՈՒԹՀՍ/ վերլուծություն ....

3. Նպատակների սահմանում և գործողությունների պլանավորում ....

3.1 Համայնքի զարգացման տեսլական ....

3.2 Համայնքի զարգացման անմիջական նպատակներ ....

4. ՀՀԶԾ ֆինանսավորում ....

5. ՀՀԶԾ մոնիտորինգ ....

Հավելվածներ

- ✓ Ծրագրերի անձնագրեր
- ✓ Սևան համայնքի մշակութային զարգացման ռազմավարություն

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔ

2021թ.-ի դեկտեմբերի 5-ին Սևան համայնքում կայացած Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությամբ Սևան միավորված համայնքը, որը ներառում է Սևան քաղաքը և 11 գյուղական բնակավայրեր՝ գ. Գագարին, Գեղամավան, Դդմաշեն, Ջովաբեր, Լճաշեն, Ծաղկունք, Ծովագյուղ, Նորաշեն, Չկալովկա, Սեմյոնովկա, Վարսեր, մտավ մի նոր շրջափուլ, որը ենթադրում է նոր մոտեցումներ, աշխատաոճ:

Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի՝ 2022-2026թ.թ. 5-ամյա զարգացման ծրագրի առանցքում համայնքային ռազմավարական ուղղությունների ուրվագծումն է, որոնց շնորհիվ որդեգրվելու է զարգացման մի նոր փուլ:

ՀՀԶԾ կազմելիս առաջնորդվել ենք ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության կողմից մշակված մեթոդաբանությամբ:

Սևան միավորված համայնքում ներառված բնակավարերն իրենց աշխարհագրական դիրքով, մարդկային և բնական ռեսուրսներով, արդեն իսկ իրականացրած ծրագրերով, ստեղծած լավագույն ավանդույթներով նախանշում են ապագայի տեսլականը: Շատ կարևոր է, թե ինչպիսի համայնք ենք ուզում ունենալ 5 տարի անց և ցանկալի արդյունքի հասնելու համար առաջիկա տարիների ընթացքում հիմնական ինչ ուղղություններ ենք որդեգրելու այդ արդյունքին հասնելու համար:

Մեր կարևորագույն նպատակն է՝

ունենալ զարգացած, կազմակերպված, հարմարավետ, մրցունակ և ներկայանալի համայնք:

Հաշվի առնելով համայնքի բնակավայրերի արդեն իսկ ունեցած ձեռքբերումները, անցած ճանապարհը, առկա հիմնախնդիրները և առաջնահերթությունները, համայնքային գերակայությունները՝ առանձնացվել են այն ոլորտները, որոնց միտված են լինելու մեր ծրագրերն ու դրանցով պայմանավորված գործողությունները՝

Համայնքային բյուջեի արդյունավետ կառավարում

- ✓ Համայնքային բյուջեի կայուն աճի ապահովման ուղղությամբ հետևողական քայլերի ձեռնարկում.
- ✓ Արդյունավետ կառավարման միջոցով համայնքային բյուջեի իրատեսական համակարգի ստեղծում՝ երաշխավորելով ծախսերի կատարման հրապարակայնությունը.

2. Տարածաշրջանի մարդկային և բնական ռեսուրսների կառավարում

- ✓ Սևանի տարածաշրջանի ռեսուրսների արդյունավետ, նպատակային կառավարում և օգտագործում.
- ✓ Հասարակական կազմակերպությունների հետ համագործակցության ապահովում, միացյալ ծրագրերի և նախաձեռնությունների իրականացում.

- ✓ Տարածաշրջանի մտավոր ներուժի համախմբում, լավագույն ավանդույթների շարունակում, արվեստագետների բանկի ստեղծում.
- ✓ Քաղհասարակության և հասարակական կազմակերպությունների միջոցով ոչ ֆորմալ կրթական հարթակների ստեղծում.
- ✓ Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում երիտասարդական զբաղվածության և առաջ մղման խնդիրների լուծում՝ համագործակցությամբ ոլորտում հաջողություններ գրանցած ընկերությունների և անհատների հետ.
- ✓ Խրախուսել տարածաշրջանում աշխատատեղերի ստեղծման նպատակով ներդրում կատարողների, նպաստել փոքր ու միջին բիզնեսի զարգացմանը.
- ✓ Գյուղաբնակ և քաղաքաբնակ կանանց առաջխաղացման ծրագրերի մշակում.

3. *Տարածաշրջանի ենթակառուցվածքների պահպանում, բարելավում, ճանապարհաշինական ծրագրերի իրականացում*

- ✓ Սևանի քաղաքային զբոսայգու վերականգնում՝ տեղական բյուջեի, բարերարների և դրամաշնորհային ծրագրերի միջոցով՝ այն դարձնելով մշակույթի և ժամանցի տարածաշրջանային զբոսայգի.
- ✓ Բակային տարածքների ճանապարհների բարեկարգում, տարածքների կանաչապատում.
- ✓ Ներհամայնքային և միջհամայնքային փողոցների, ճանապարհների հիմնանորոգում, բարեկարգում, պահպանում.
- ✓ Սևանի տարածաշրջանի բնակավայրերում գիշերային լուսավորության ցանցի ընդլայնում, էնեգախնայող համակարգի ներդրում.
- ✓ Տարածաշրջանում վերականգնող էներգետիկային ուղղված ծրագրերի իրականացում, էներգաարդյունավետ և էներգախնայող տեխնոլոգիաների ներդրում.
- ✓ Բնակավայրերի ջրամատակարարման, ջրահեռացման ներքին ցանցերի վերանորոգում.

4. Գյուղատնտեսության կայուն զարգացում

- ✓ Բնակավայրերում ոռոգման համակարգերի գործարկում, արդիականացում.
- ✓ Անասնապահությանն ու անասնաբուծությանն ուղղված ծրագրերի խրախուսում.
- ✓ Գյուղատնտեսական տեխնիկայի ձեռքբերման լիզինգի ծրագրերի շրջանակներում տեխնիկայի հավաքակազմի համալրմանն ուղղված ծրագրերի ներդրում և խրախուսում.
- ✓ Ջերմատնային տնտեսությունների հիմնմանը նպաստող ծրագրերի խրախուսում.
- ✓ Խելացի անասնաշենքերի կառուցման ծրագրերի ներդրում.
- ✓ Կաթի, կաթնամթերքի արտադրության, վերամշակման, սպանդանոցների կառուցման ծրագրերի ներդրում.
- ✓ Դրամաշնորհային և պետական աջակցության ծրագրերի միջոցով տարածաշրջանի բնակավայրերում գյուղատնտեսական արտադրանքի վերամշակման արտադրամասեր ստեղծելուն ուղղված աշխատանքների իրականացում.
- ✓ Ներդրումային ծրագրերի շարունակականության ապահովում.

5. Նախադպրոցական կրթություն, արտադպրոցական դաստիարակության կազմակերպում, կրթական ծրագրերի ներդրման խրախուսում

- ✓ Նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների շենքերի վերանորոգման, հիմնանորոգման, պահպանման և կահավորման ծրագրերի իրականացում.
- ✓ Արտադպրոցական և մշակութային հաստատությունների շենքերի հիմնանորոգում, կահավորում.
- ✓ Տարածաշրջանի մանկապարտեզներ չունեցող բնակավայրերում նախակրթարանների հիմնում, լավագույն փորձի տեղայնացում.
- ✓ «Գազարին» պրոեկտի շարունակականության ապահովում.
- ✓ Տարածաշրջանի բնակավայրերում արվեստի և արհեստի խմբակների հիմնում.

6. *Գործարար միջավայրի բարելավում և ձեռնարկատիրության խթանում*

- ✓ Սևանի բիզնես կենտրոնի գործունեության միջոցով ստարտափերի ներդրում, գործարար միջավայրի բարելավում, ֆորումների կազմակերպում, ներդրումների խթանում և խրախուսում.
- ✓ Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացմանն ուղղված ծրագրերի խրախուսում՝ համագործակցությամբ պետական և մասնավոր կառույցների.
- ✓ Ներդրումային ծրագրերի խրախուսման մեխանիզմների ստեղծում.

7. *Մշակութային կյանքի կազմակերպում*

- ✓ Տարածաշրջանի մշակութային արժեքների հարթակի ստեղծում, մշակութային արժեքների պահպանմանն ուղղված ծրագրերի, փառատոնների իրականացում՝համահունչ բնակավայրերի առանձնահատկություններին.
- ✓ Սևանի մշակույթի զարգացման ռազմավարության մշակում EU4Culture ծրագրի շրջանակներում՝ համագործակցությամբ հասարակական կազմակերպությունների.

8. Ֆիզիկական կուլտուրայի և ակտիվ ապրելակերպի խրախուսում

- ✓ Տարածաշրջանում մարզական կյանքի աշխուժացման, մասսայական սպորտի տարածման նպատակով միջոցառումների կազմակերպում, մարզադպրոցի և խմբակների բնականոն գործունեության ապահովում, համալրում սպորտային գույքով.
- ✓ Մարզական օբյեկտների, մարզա և խաղահրապարակների բարեկարգում, կառուցում, խաղամիջոցների տեղադրում.
- ✓ Համայնքի ղեկավարի գավաթի համար մրցախաղերի և մրցաշարերի անցկացում.
- ✓ Տարածաշրջանում ֆուտբոլի մասսայականացմանը ուղղված ծրագրի իրականացում.

9. Բնակարանային ֆոնդի պահպանում

- ✓ Բնակֆոնդի պահպանության և կառավարմանն ուղղված խնդիրների կարգավորում, օժանդակություն համատիրությունների գործունեությանը, վերահսկողական մեխանիզմների մշակում.
- ✓ Համայնքում առկա վթարային շենքերի սեյսմակայունության բարձրացման դրանց հետագա շահագործման նպատակահարմարության, 4-րդ կարգի վթարայնություն ունեցող շենքերի սեփականատերերին տարհանման և փոխհատուցման խնդիրների կարգավորման նպատակով համագործակցված աշխատանքի իրականացում համապատասխան գերատեսչությունների հետ.
- ✓ Բազմաբնակարան շենքերի էներգախնայող ծրագրերի իրականացում, համատիրությունների դերի բարձրացում.
- ✓ Բարձրահարկ բազմաբնակարան շենքերի վերելակների անխափան գործարկման ապահովում.
- ✓ Տանիքաշինության ծրագրերի շարունակականության ապահովում.

10. Համայնքի բնակավայրերի կառուցապատում, բարեկարգում և կանաչապատում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, կոմունալ տնտեսության աշխատանքների ապահովում, համայնքային գերեզմանատների պահպանում

- ✓ Քաղաքաշինական ճիշտ պլանավորմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում.
- ✓ «Կոտայքի և Գեղարքունիքի մարզերի կոշտ կենցաղային թափոնների կառավարման ծրագրի» միջոցով տարածաշրջանում աղբահանության արդյունավետ համակարգի ներդրում.
- ✓ Կոմունալ տնտեսության տեխնիկական պարկի թարմացում և համալրում.
- ✓ Մաքուր միջավայրի ապահովում.
- ✓ Շրջակա միջավայրի պաշտպանության, բնապահպանական խնդիրների լուծման նպատակով համալիր ծրագրերի իրականացում՝ համագործակցելով տեղական և միջազգային կազմակերպությունների հետ.

11. Հասարակական տրանսպորտի աշխատանքի կազմակերպում

- ✓ Միջբնակավայրային և ներքաղաքային երթուղիների կազմակերպում, համակարգային ծրագրերի իրականացում.
- ✓ Ճանապարհային ենթակառուցվածքների կահավորում.
- ✓ Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության համակարգի ներդրում.

12. Զբոսաշրջության զարգացման խթանում

- ✓ Սևանի տարածաշրջանի ճանաչելիություն բարձրացման, զբոսաշրջային գրավչությունների ավելացման նպատակով տարածաշրջանի բրենդի մշակում.
- ✓ Տարածաշրջանի բնակավայրերում զբոսաշրջությունը խթանելու նպատակով ենթակառուցվածքների զարգացում, գործող ենթակառուցվածքների բարելավում հյուրատների գործունեության ապահովում, նորերի հիմնման ծրագրերի խրախուսում.

- ✓ Մշակութային, ագրո, էկո, ժամանցային և արկածային զբոսաշրջությանն ուղղված ծրագրերի մշակում, տարածաշրջանի զբոսաշրջային գրավչությունների ճանապարհային քարտեզի ստեղծում.
- ✓ Սևանի տարածաշրջանի պատմամշակութային արժեքների պահպանմանն ուղղված ծրագրերի իրականացում՝ համագործակցությամբ տեղական և միջազգային կազմակերպությունների.

13. Համայնքում անվտանգությանն ուղղված խնդիրների լուծում

- ✓ Համայնքի բնակիչների անվտանգությունն ապահովող ենթակառուցվածքների բարելավում.
- ✓ Քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտում բնակչության իրազեկվածությանն ուղղված ծրագրերի և վարժանքների իրականացում.
- ✓ Աղետների, ռիսկերի կառավարմանն ուղղված համալիր ծրագրի մշակում.
- ✓ Համայնքային ենթակայության և բազմաբնակարան շենքերի սեյսմակայունության ապահովում.

14. Երիտասարդական ծրագրերի խրախուսում

- ✓ Երիտասարդական ծրագրերի խթանում, երիտասարդական քաղաքականության և ռազմավարության մշակում.
- ✓ Հասարակական կազմակերպությունների միջոցով կրթական ոչ ֆորմալ հարթակների ստեղծում, երիտասարդների առաջխաղացման ծրագրերի իրականացում.
- ✓ Համայնքի ղեկավարին կից երիտասարդական խորհրդի ստեղծում.

15. Բնակչության իրավական և սոցիալական պաշտպանություն

- ✓ Սոցիալական աջակցության ծրագրերի իրականացում, համագործակցություն պետական կառույցների, տեղական և միջազգային բարեգործական կազմակերպությունների հետ, հասցեականության ապահովում.
- ✓ Շարունակել բազմաշերտ օժանդակությունը թոշակառուներին, հաշմանդամություն ունեցող անձանց, բազմազավակ ընտանիքներին, արցախյան պատերազմներում զոհվածների և հաշմանդամություն ունեցող զինծառայող ընտանիքներին.
- ✓ Սևանի տարածաշրջանի բնակիչների և տնտեսվարող սուբյեկտների իրավական և օրինական շահերի պաշտպանության ապահովում.

16. Համագործակցված և բազմաշերտ գործունեության իրականացում

- ✓ Ապակենտրոնացված համագործակցության ամրապնդում և ընդլայնում՝ ողջ տարածաշրջանի ներգրավմամբ.
- ✓ Առողջապահական հաստատությունների հետ համագործակցված աշխատանքի իրականացում.
- ✓ Տարածաշրջանի հանրակրթական դպրոցների և բազմագործառութային պետական քոլեջի հետ համագործակցված աշխատանքի ապահովում, օժանդակության ցուցաբերում.

- ✓ Միջազգային կազմակերպությունների և ցանցերի հետ համագործակցության շարունակականության ապահովում, անդամակցում միջազգային կազմակերպություններին.

17. Հրապարակայնության և հաշվետվողականության ապահովում

- ✓ Համայնքի կողմից մատուցվող ծառայությունների որակի բարելավում, թափանցիկ աշխատաոճի շարունակականության ապահովում.
- ✓ Բնակիչներին որակյալ ծառայությունների մատուցում «Մեկ պատուհան»-ի ներդրմամբ՝ քաղաքացիների սպասարկման գրասենյակի միջոցով.

Համայնքում առկա հիմնախնդիրների մեծ մասը տասնամյակների վաղեմություն ունի. բնակարանային ֆոնդի, ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների, կրթամշակութային օջախների շենքային պայմանների արդի վիճակն, որոշ բնակավայրերում անհրաժեշտ ենթակառուցվածքների բացակայությունն ուղղակիորեն խոչընդոտում է մի շարք ծրագրերի իրականացմանը:

Համադրելով համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերը, հնարավորություններն ու առանձնահատկությունները, ունեցած փորձը, միավորված համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերում ձևավորված ավանդույթները, արդեն իսկ իրականացված աշխատանքներն ու առաջիկա ծրագրերը՝ հիմնարար քայլերի ու դրանից բխող գործողությունների հիմքը ՀՀԶԾ-ն է, որի մշակման, կազմման աշխատանքներում ներգրավվել են համայնքի ղեկավարին կից գործող երկու խորհրդակցական մարմինները, համայնքապետարանի աշխատակազմը, համայնքում գործող ՀԿ-ների ներկայացուցիչները, ակտիվ և նախաձեռնող բնակիչները:

Ծրագրի մշակման ընթացքում կարևորվել են տարբեր խմբերի առաջարկությունները, ֆոկուս խմբային հանդիպումները, հանրային քննարկումները, արդեն իսկ իրականացվող համագործակցային աշխատանքը: Համայնքի զարգացման 5-ամյա ծրագրում ներառվել են Սևան քաղաքի մշակութային ռազմավարությունը, որը մշակվել է EU4Culture ծրագրի շրջանակներում <<Գազարին>> ներդրումային ծրագիրը որն իրականացվում է ԴԱՐ հիմնադրամի, կառավարության և համայնքի համագործակցությամբ::

ՀՀԶԾ-ն փաստաթղթային այն մեկնարկն է, որ դառնալու է պետություն-համայնք-բնակիչ-մասնավոր սեկտոր համագործակցության երաշխիքն ու շարժիչ ուժը, կյանքի կոչելով համայնքի զարգացման առաջիկա 5 տարիների ծրագրերը:

ՍԵՎԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ ՍԱՐԳԻՍ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

2. *Սևան համայնքի իրավիճակի նկարագրություն*

2.1 Համայնքի ընդհանուր նկարագրություն

Սևան համայնքը գտնվում է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզում, Սևանա լճի հյուսիս-արևմտյան հատվածում: Համայնքը խոշորացվել է 2021 թվականին, այն իր կազմում ընդգրկում է Սևան, Գագարին, Լճաշեն, Չկալովկա, Նորաշեն, Վարսեր, Ծաղկունք, Գեղամավան, Դդմաշեն, Ջովաբեր, Ծովագյուղ, Սեմյոնովկա բնակավայրերը Սևան քաղաք կենտրոնով: Համայնքում հաշվառված է 43.720 մարդ: Համայնքում կա 14 դպրոց, գործում է բազմագործառութային քոլեջ (Սևան քաղաքում): Սևան համայնքն ունի 18 համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություններ՝ նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն, մարզադպրոց, երաժշտական դպրոց, գրադարանների կենտրոնացված համակարգ, մշակութային կենտրոն, արվեստի դպրոցներ և կոմունալ տնտեսություն:

Ձմեռը չափավոր ցուրտ է, գերիշխում է թույլ սառնամանիքային անհողմ եղանակ /միջին ջերմաստիճան -2.50 - -12.50/, ամռանը գերակշռում է «արևոտ, չափավոր խոնավ» եղանակային տիպը՝ նվազագույն տեղումների քանակով, որոնք ուղեկցվում են նաև ամպրոպային երևույթներով: Գարնանից ամռան անցումը տեղի է ունենում աստիճանաբար՝ շնորհիվ լճի ջրային ավազանի ազդեցության:

Բնակավայրը 1842թ-ին հիմնադրել են եկվոր ռուս աղանդավորները և կոչել են Ելենովկա: 1935թ. այն վերանվանվեց Սևան: 1961թ. բնակավայրին շնորհվեց շրջանային ենթակայության քաղաքի կարգավիճակ /մեկ ավանով և տասը գյուղով/, իսկ 1967թ.-ին՝ հանրապետական ենթակայության:

Սևան համայնքը զբաղեցնում է 39689.27հա հողատարածք:

Իր աշխարհագրական դիրքով Սևանը Հայաստանի ամենալեռնոտ շրջաններից է. գտնվում է Արեգունի, Փամփակի և Գեղամա լեռնաշղթաների հանգուցակետում:

Համայնքն իր ափամերձ տարածքներով զբոսաշրջությամբ, հանգստի, առողջարանային հիանալի բնակավայր է: Այն առանձնանում է ջրային ռեսուրսներով, բնապահպանական և մշակութային հուշարձաններով:

Ներկայումս սոցիալ-տնտեսական զարգացման առաջնահերթություններից է փոքր և միջին բիզնեսի, զբոսաշրջության զարգացումը:

Համայնքում զարգացած է ծառայությունների մատուցման ոլորտը, գործում են կրթական, առողջապահական, մշակութային հաստատություններ, սպասարկող կազմակերպություններ և ընկերություններ, բանկային մասնաճյուղեր, կապի օպերատորների մասնաճյուղերի գրասենյակներ:

Համայնքի բնակարանային տնտեսության պահպանումն իրականացվում է գործող 5 համատիրությունների միջոցով, որոնք ընդգրկում են 199 բազմաբնակարան շենք:

Սևանում է գտնվում «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ը, որի բնագիտական թանգարանն էլ Սևանա լճի, տարածաշրջանի կենդանական և բուսական աշխարհի, ժողովրդագրության, ավանդույթների ամբողջական ցուցանմուշների և ցուցադրությունների եզակի վայր է:

Սևանում լույս են տեսնում «Սևան» թերթը «Ափ» ամսագիրը, գործում է «STV-1» հեռուստաընկերությունը:

Համայնքը՝ ի դեմս ՏԻՄ-ի, ապակենտրոնացված գործընկերային հարաբերություններ է հաստատել Ֆրանսիայի Գրենոբլ (2004թ.), Լեհաստանի Բրոդնիցա (2010թ.), Բելառուսի Օսիպովիչ (2011թ.), Իտալիայի Ավիլիանա (2016թ.), Չեխիայի Պրահա-Վինոր (2016թ.), քաղաքների, Երևանի Էրեբունի վարչական շրջանի (2015թ.) հետ:

Համայնքում գործունեություն են իրականացնում մի շարք հասարակական կազմակերպություններ, ասոցիացիաներ:

Աղյուսակում ներկայացված է Սևան համայնքի բնակչության սեռատարիքային կազմը՝ համաձայն 2022թ. հունվարի 1-ի տվյալներ

Բնակավայր	Մշտական բնակչություն	5-6 տ.	7-10 տ.	11-14 տ.	15-17 տ.	18-22 տ.	23-45 տ.	46-64 տ.	65-ից բարձր
ք. Սևան	23992	566	1247	1369	901	1243	8167	6025	3174
գ. Գագարին	1744	39	118	104	75	89	624	401	195
գ. Լճաշեն	4122	96	235	205	161	222	1360	1141	452
գ. Չկալովկա	531	16	23	28	18	17	186	129	77
գ. Նորաշեն	463	9	24	17	14	23	166	166	31
գ. Վարսեր	2034	41	71	76	46	66	596	473	195
գ. Ծաղկունք	1025	33	53	50	34	61	342	283	116
գ. Գեղամավան	1699	42	91	87	66	90	566	503	157
գ. Դդմաշեն	2626	62	137	125	72	113	864	695	225
գ. Զովաբեր	1444	43	57	64	68	92	535	429	151
գ. Ծովագյուղ	4175	150	210	227	150	205	1416	1101	371
գ. Սեմյոնովկա	292	10	18	13	17	15	106	76	24

2.2 Համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը

Սևան համայնքի ընդհանուր բյուջեն 2021-2022թ.թ.

Հ/Հ	2021թ.	2022թ.	Աճ կամ նվազում 2021թ. համեմատ /տոկոս/
1. Համայնքի ընդհանուր բյուջեն ա/թ -վարչական բյուջե - ֆոնդային բյուջե	774191.5 255917.0	1544243.1 1021689.0	2 անգամ 4 անգամ
2. Սեփական եկամուտներ	268135.3	565714.2	2.1 անգամ
3. Սեփական եկամուտներ տեսակարար կշիռը վարչական բյուջեի մեջ	34.6	36.6	2.0%

Ընդհանուր եկամուտների մեջ համայնքի սեփական եկամուտների բաժինը՝ 268.1 մլն. դրամ (26.0%) 2021թ.-ին, իսկ 2022 թ.-ին միավորված համայնքի դեպքում՝ 565.7 մլն. դրամ (22.0%):

Համայնքի հիմնական արդյունաբերական ձեռնարկությունների թիվը 8 է, հիմնական սպառման շուկաները՝ Սևանի տարածաշրջան, Հայաստանի Հանրապետության տարածք, Ռուսաստանի Դաշնություն:

Զբոսաշրջային հետաքրքրություն ներկայացնող հուշարձաններ

Սևան քաղաքից ընդամենը 6 կմ հեռավորության վրա՝ Երևան-Թբիլիսի մայրուղուն հարող տարածքում է գտնվում Սևանա թերակղզին՝ հեթանոսական շրջանից մինչև միջնադար, մինչև մեր

օրերը ձգվող հնություններով: Հատկապես աչքի են ընկնում Սուրբ Առաքելոց և Սուրբ Կարապետ եկեղեցիները, որոնք կառուցվել են 874թ-ին: Առաքելոց եկեղեցու աջ խորանում է տեղավորված իր հրաշագործ հատկություններով հայտնի «Ամենափրկիչ» խաչքարը / 1653 թ. /:

Թերակղզում է գտնվում նաև Սևանի Վազգենյան հոգևոր դպրանոցը, որը հոգևորականներ է պատրաստում Հայ Առաքելական եկեղեցու համար:

2015թվ-ի մայիսի 31-ին քաղաքի Վլ. Կարապետյանի անվան հրապարակին կից իր դռները բացեց Սրբոց Հրեշտակապետաց եկեղեցին՝ ֆրանսահայ բարերար Սարգիս Բեդոյանի և նրա ընտանիքի մեկենասությամբ: Եկեղեցական կոչումով սարկավագ Սարգիս Բեդոյանը ցեղասպանությունից փրկված մարդկանց ժառանգը լինելով՝ Սևանում կառուցեց եկեղեցի՝ ի հիշատակ իր ծնողների (ճարտարապետ՝ Արտակ Ղուլյան):

«Փյունիկ» հուշախաչքար (քանդակագործ՝ Մուրադ Հովակիմյան)

Եղեռնի զոհերի հիշատակը հավերժացնող հուշախաչքար (քանդակագործ՝ Հրաչ Կարապետյան) :

գ. Դդմաշեն, եկեղեցի Ս. Թադևոս առաքյալ - հուշակոթող, հուշաքար

գ. Դդմաշեն, Հուշարձան 2-րդ աշխարհամարտում զոհվածներին - հուշաքար Արցախյան ազատամարտի զոհվածներին

գ. Դդմաշեն, մատուռ <<Ծառավ Ջոր>> - խաչքար

գ. Ջովաբեր, Հուշարձան՝ 2-րդ աշխարհամարտում զոհվածների - հուշաքար Արցախյան ազատամարտի զոհվածներին

գ. Ծովագյուղ, Հուշարձան2-րդ աշխարհամարտում զոհվածներին - հուշաքար Արցախյան ազատամարտի զոհվածներին, խաչքար

գ. Ծովագյուղ, Մատուռ Ս. Մաշտոց - խաչքար-հուշաքարեր

գ. Վարսեր, Հուշարձան 2-րդ աշխարհամարտում զոհվածներին - հուշաքար Արցախյան ազատամարտի զոհվածներին

Լճաշենի դամբարանադաշտ

Դպրոցական, նախադպրոցական, արտադպրոցական, այլ ուսումնական կրթական հաստատություններ

Սևան համայնքում գործում է 4 հիմնական, 14 միջնակարգ և 1 ավագ դպրոց, Սևանի բազմագործառութային պետական քոլեջ, ֆրանկոֆոն ակումբ, Ջրային մարզաձևերի մարզադպրոց:

11 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն՝ 4-ը՝ քաղաքում, 7-ը՝ բնակավայրերում՝ Գագարին, Վարսեր, Դդմաշեն, Ջովաբեր, Լճաշեն, Չկալովկա, Ծովագյուղ:

Համայնքում գործում է 3 նախակրթարան՝ թիվ 1 «Բողբոջ» մանկապարտեզի և թիվ 5, թիվ 6 միջնակարգ դպրոցների հենքի վրա:

Հովհ. Այվազովսկու անվան արվեստի դպրոց,

Լճաշեն բնակավայրի արվեստի դպրոց,

Սևանի Վ. Սարգսյանի անվան երաժշտական դպրոց,

Սևանի Ն. Դազարյանի անվան մանկապատանեկան մարզադպրոց,

Սևանի Վ. Ստեփանյանի անվան Գրադարանների կենտրոնացված համակարգ,

Սևանի Համայնքային մշակութային կենտրոն

Հ. Իգիթյանի անվան գեղագիտական դաստիարակության Սևանի մասնաճյուղ

«Խատուտիկ» զարգացման կենտրոն

Հ/Հ	Կրթական հաստատության անվանումը	Սահմանված տեղերը	Քանի հոգի է հաճախում
1	Մ. Մաշտոցի անվան N 1 հ/դ	650	750
2	Յա. Զարոբյանի անվան N 2 հ/դ	320	146

3	Գնդապետ Վլ. Կարապետյանի անվան N 3 հ/դ	1100	920
4	N 4 հ/դ	1170	322
5	Ցամաքաբերդի N 5 մ/դ	192	91
6	Գոմաձորի N 6 մ/դ	200	125
7	Գագարինի մ/դ	395	229
8	Ավագ դպրոց	1200	300
9	Պետական քոլեջ	500	450
10	Արհեստագործական ուսումնարան	250	113
11	Երաժշտական դպրոց	հարմ.	171
12	Հովհ. Այվազովսկու անվան արվեստի դպրոց	հարմ.	399
13	Համայնքային մշակութային կենտրոն	հարմ.	170
14	Ն. Դազարյանի անվան մանկապատանեկան մարզադպրոց	հարմ.	335
15	Թիվ 1 «Բողբոջ» մ/մ	320	95
16	Թիվ 2 «Զարթոնք» մ/մ	110	90
17	Թիվ 3 «Հեքիաթ» մ	110	175 /լից. հիմ. վրա/ կից կառույցների հաշվին
18	Թիվ 4 «Գալիք» մ/մ	110	170
19	Գագարինի մ/մ	110	60
20	Լճաշեն մ/դ	924	450
21	Չկալովկա մ/դ	133	58
22	Նորաշեն մ/դ	192	44
23	Վարսեր մ/դ	600	170
24	Ծաղկունքի բաց դպրոց	308	147
25	Գեղամավան մ/դ	392	159
26	Դդմաշեն մ/դ	700	250
27	Ջովաբեր մ/դ	212	165
28	Ծովագյուղ մ/դ	964	521
29	Սեմյոնովկա մ/դ	192	27
30	Ջովաբեր պարտեզ	90	30
31	Դդմաշեն պարտեզ	125	60
32	Վարսեր պարտեզ	60	40
33	Լճաշեն պարտեզ	90	86
34	Չկալովկա պարտեզ	30	30
35	Ծովագյուղ պարտեզ	120	162

Առողջապահական հաստատություններ

Սևան - «Բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ (ներառում է մանկական և մեծահասակների պոլիկլինիկա, հիվանդանոց բուժհաստատությունները)

Սևան - «Սևանի հոգեկան առողջության կենտրոն» ՊՓԲԸ

Սևան - «Լայոնս» ակնաբուժական կլինիկա

Սևան - Երեխաների վերականգնողական կենտրոն
Ջովաբեր բնակավայր - բուժամբուլատորիա
Դդմաշեն բնակավայր - բուժամբուլատորիա
Ծաղկունք բնակավայր - բուժկետ
Գեղամավան բնակավայր - բուժկետ
Լճաշեն բնակավայր - բուժամբուլատորիա
Չկալովկա բնակավայր - բուժկետ
Նորաշեն բնակավայր - բուժկետ
Ծովագյուղ բնակավայր - բուժամբուլատորիա

Հ/Հ	Հաստատության անվանումը	Քանի հոգու համար է նախատեսված /մահճակալ/
1	«Բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ	60 /ըստ լիցենզիայի/
2	«Սևանի հոգեկան առողջության կենտրոն» ՊՓԲԸ	420
3	«Լայոնս» ակնաբուժական կլինիկա	12
	Երեխաների վերականգնողական կենտրոն	120

Բնակչության թվաքանակը Սևան խոշորացված համայնքում – 43.720 ,
որից 37.251 /առկա/, երեխաների թիվը՝ 9984:

Բնակավայր	Տնային տնտեսությունների թիվ
ք. Սևան	6011
գ. Գագարին	482
գ. Լճաշեն	1048
գ. Չկալովկա	121
գ. Նորաշեն	96
գ. Վարսեր	392
գ. Ծաղկունք	226
գ. Գեղամավան	394
գ. Դդմաշեն	736
գ. Ջովաբեր	360
գ. Ծովագյուղ	695
գ. Սեմյոնովկա	73

Աշակերտների թիվ - 2816, որից 274-ը սովորում է ավագ դպրոցում
Նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններ հաճախող երեխաներ - 720, որից՝ 650-ը՝ մանկապարտեզ, 70-ը՝ նախակրթարան

- ✓ Հայրենական Մեծ պատերազմի վետերաններ -0
- ✓ Արցախյան հերոսամարտի մասնակիցներ – 495
- ✓ Արցախյան հերոսամարտում զոհվածներ – 46
- ✓ Արցախից տեղահանվածներ – 157

- ✓ 2016թ. ապրիլյան քառօրյայի մասնակիցներ - 52
- ✓ 2020թ. 44-օրյա պատերազմում զոհվածներ – 33
- ✓ Ընդհանուր համայնքում հաշմանդամություն ունեցողներ – 5477
- ✓ Փարոս համակարգի նպաստառուներ - 1450

Համայնքում զբաղված բնակչության թվաքանակը - 3099, որից՝ 2529-ը՝ գրանցված վարձու աշխատող, 570-ը՝ անհատ ձեռնարկատեր

Սևանի զբոսաշրջային գրասենյակի տվյալներով՝ 2015թ. հուլիս-օգոստոս ամիսներին Սևան համայնք /ներառյալ՝ ափամերձ տարածք/ զբոսաշրջիկների հոսքը՝ 21.527 մարդ, 2016թ-ին՝ 32.878, 2017-թ-ին՝ 83.044, 2018թ-ին՝ 131.229, 2019թ-ին՝ 158.612, 2021-ին՝ 128.707:

Ըստ աղյուսակի՝

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
21.527	**32.878**	**83.044**	**131.229**	**158.612**	**-**	**128.707**

01.01.2022թ. դրությամբ - Ընտանեկան նպաստ ստացող տնային տնտեսությունների թվաքանակը՝ 1466, որից՝ ընտանեկան նպաստ - 1067, սոցիալական նպաստ՝ 322, հրատապ օգնություն՝ 77

Կենսաթոշակառուների թվաքանակը՝ 8160

Հաշմանդամ անձանց թվաքանակը՝ 26, որից 9 կանայք

Գործազուրկների թվաքանակը՝650 (գրանցված)

Համայնքի հողերի բաշխվածությունն ըստ տեսակների, հա.

		Համայնքում առկա	պետական
1.	Համայնքի վարչական տարածքը, այդ թվում՝	39689.27	6870.85
2.	գյուղատնտեսական նշանակության հողեր	19434.42	2204.63
3.	պահուստային հողեր	-	-
4.	բնակելի շինությունների տակ հողեր	2437.43	47.39
5.	արդյունաբերական, արտադրական շինությունների տակ հողեր	492.97	3.63
6.	ընդերքօգտագործման հողեր	-	59.61
7.	ճանապարհների տակ հողեր	3.89	281.56
8.	առողջապահական, հանգստավայրերի, մարզական ու	102.09	50.15

	պատմամշակութային նշանակության հողեր		
9.	անտառային հողեր	-	6.33
10.	ջրային ֆոնդի հողեր	39.02	116.80
11.	հատուկ պահպանվող տարածքներ, արգելոցներ	-	3244.73
12.	Այլ բնակավայր (գ. Գագարին)		-

Տեղեկատվություն համայնքի բազմաբնակարան շենքերի վերաբերյալ

		քանակը, հատ	ընդհանուր բնակելի մակերեսը, մ2
1	Ընդամենը բնակարաններ	5884	272562.92
2	1 սենյականոց բնակարաններ	1623	53451.76
3	2 սենյականոց բնակարաններ	1839	74710.33
4	3 սենյականոց բնակարաններ	1841	93239.06
5	4 և ավելի սենյականոց բնակարաններ	574	50516.97

Համայնքի բազմաբնակարան շենքերի բաշխվածությունն ըստ կառուցման ժամանակահատվածի.

		շենքերի քանակը, հատ	դրանցում բնակարանների քանակը, հատ	ընդհանուր բնակելի մակերեսը, մ2
1	մինչև 10 տարի առաջ կառուցված	0		
2	11-20 տարի առաջ կառուցված	0		
3	21-50 տարի առաջ կառուցված	213	5884	272562.92
4	50 և ավելի տարի առաջ կառուցված	0		

2.3 *Համայնքային ծրագրերը*

Համայնքի վարչական տարածքում պետության կողմից առաջիկա 5 տարիների համար նախատեսվող /շարունակվող/ հանրապետական, մարզային ծրագրերը և միջոցառումները

✓ <u>Համայնքում և մարզում արտադրվող ապրանքների Էքսպո-ցուցահանդեսի անցկացում</u>

Համայնքի զարգացման հիմնական ուղղություններից մեկը փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացումն է, որի հենքի վրա բարելավվելու է գործարար միջավայրը: Ներկայումս համայնքում չեն իրականացվում այնպիսի միջոցառումներ, որոնք հնարավորություն կտան ընդհանուր պատկերացում ունենալ արտադրական ներուժի, առկա շուկաների վերաբերյալ: Նշված ծրագրի իրականացմամբ ի մի է բերվելու արտադրական ողջ պոտենցիալը, միմյանց են հանդիպելու արտադրողն ու սպառողը, որոնց շնորհիվ ստեղծվելու են նոր աշխատատեղեր, հիմնվելու են նոր արտադրություններ, ընդլայնվելու են արդեն իսկ գործող արտադրությունների ծավալները, արտերկրի գործընկերների հետ մշակվելու են արտահանման և ներմուծման ծրագրեր:

✓ <u>Գործարարության արդի հիմնախնդիրները, ոլորտային մարտահրավերները և հեռանկարները» համաժողովի անցկացում</u>

Համայնքի զարգացման հիմնական ուղղություններից է գործարար միջավայրի բարելավումը, որը հնարավորություն կտա ապահովել ներդրումային ծրագրերի հոսքը: Համաժողովի աշխատանքներին մասնակցելու են տեղացի և արտերկրի գործարարները, որոնք ներկայացնելու են ոլորտային հիմնախնդիրները, լուծման ուղիները, այն ծրագրերը, որոնք լինելու են արդյունավետ երկուստեք: Համաժողովի ընթացքում կնքվելու են նախնական համաձայնագրեր, որոնք թույլ կտան ներկրելու և արտահանելու պահանջարկ վայելող որոշ արտադրատեսակներ, ինչպես նաև համատեղ արտադրություններ հիմնելու առաջարկներ կմշակվեն:

✓ <u>Սևանի թիվ 1 «Բողբոջ» մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ-ի շենքի հիմնանորոգում</u>

Սևանի թիվ 1 «Բողբոջ» մանկապարտեզը գործում է 30 տարուց ավելի և այդ ընթացքում հիմնանորոգում չի իրականացվել, կատարվել են մասնակի վերանորոգման աշխատանքներ, որոնք բավարար չեն: Մանկապարտեզի շենքը տիպային է, նախատեսված 320 երեխայի համար, սակայն ներկայումս հաճախում է 95 երեխա, որի պատճառներից 1-ինը շենքային ոչ բավարար պայմաններն են: Մանկապարտեզի շենքի հիմնանորոգմամբ և կահավորմամբ հնարավորություն կստեղծվի բեռնաթափելու հարակից երկու մանկապարտեզները, միաժամանակ կստեղծվի հարմարավետ և անվտանգ միջավայր: Ծրագրի իրականացումը համայնքի բյուջեի միջոցներով հնարավոր չէ, համայնքը կարող է համաֆինանսավորել ծրագիրը: Նմանատիպ հաջողված ծրագրերը առկա են՝ թիվ 4 «Գալիք», թիվ 2 «Զարթոնք» մանկապարտեզների շենքերի հիմնանորոգում Տարածքային զարգացման հիմնադրամի կողմից:

✓ <u>Վ. Սարգսյանի անվան երաժշտական դպրոց» ՀՈԱԿ-ի շենքի հիմնանորոգում կամ ամրացում</u>

Վ. Սարգսյանի անվան երաժշտական դպրոցը համայնքի մշակութային այն եզակի օջախներից է, որը երաժշտական կրթությանը զուգահեռ պատրաստում է նաև երաժշտասեր լսարան:

Դպրոցի շենքային պայմանները, մինչ շենքի վթարայնությունն էլ, եղել են ոչ բավարար, քանի որ դպրոցը գործում է հարմարեցված մասնաշենքում /նախկին մանկապարտեզ/:

Հիմնանորոգելով դպրոցի շենքը՝ այդ ընթացքում հնարավոր է կատարել նաև լսարանների ավելացման, համապատասխան չափանիշներին հարմարացնելու աշխատանքներ, որը հնարավորություն կտա ունենալ հարմարավետ և անվտանգ միջավայր:

Ծրագրի իրականացումը համայնքային բյուջեի միջոցով հնարավոր չէ, պետք է դիմել դոնոր կազմակերպությունների:

✓ Նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում ծնողական վարձավճարների զրոյացում (անվճար)

Համայնքում գործում է 5 մանկապարտեզ, որտեղ սահմանված են ծնողական վարձավճարներ. Գագարին գյուղում՝ 2000 դրամ, «Գալիք» մանկապարտեզում՝ 7000 դրամ, մյուս 3 մանկապարտեզներում՝ 6000-ական դրամ: Վերջին բարձրացումը ծնողական վճարների եղել է 2015թ-ին: Նախադպրոցական տարիքի երեխա ունեցող ոչ բոլոր ընտանիքներն են ի վիճակի վճարելու անհրաժեշտ գումարը, մանավանդ եթե մանակպարտեզ է հաճախում նույն ընտանիքից մեկից ավելի երեխա: Ծրագրի իրականացմամբ, որը կատարվելու է համայնքային բյուջեի հաշվին, ծնողներին հնարավորություն կտրվի օգտվելու մանկապարտեզների ծառայություններից, իսկ երեխաներին՝ հավասար մեկնարկային պայմաններ դպրոց հաճախելու համար:

✓ Գրադարանային համակարգի վերազինում

Վ. Ստեփանյանի անվան գրադարանների կենտրոնացված համակարգը 2014թ-ին ստացել է հանրային գրադարանի կարգավիճակ, որը ենթադրում է գործունեության նոր որակ և հեռանկարներ: Գրադարանի բնականոն գործունեության համար անհրաժեշտ է տեխնիկական միջոցների ներգրավում, ինչի շնորհիվ կավելանան և այցելուների թիվը, և կգրանցվեն ոլորտային բարեփոխումներ: Տեխնիկական վերազինումն ապահովելու համար ակնկալվում է մշակույթի նախարարության աջակցությունը:

✓ Սևան քաղաքի հայորդաց տան հիմնանորոգում

Սևան քաղաքի բանուկ թաղամասերից մեկում տասնամյակներ առաջ գործել է մշակույթի տուն, որը ազատ ժամանցի և մշակութային կյանքի կազմակերպման համար եղել է լավագույն վայր: Անցյալ դարի 90-ականներից այն դադարել է գործելուց, որի արդյունքում շենքը մատնվել է անգործության, շարքից դուրս են եկել կոմունիկացիաները: Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի դաստիարակչական կենտրոնը շենքը վերցրել է իր հաշվեկշռում և կատարել տանիքի վերանորգման աշխատանք: Համաձայն դաստիարակչական կենտրոնի ծրագրերի՝ շենքում պետք է գործեր հայորդաց տուն, սակայն համապատասխան ֆինանսական միջոցների բացակայության պատճառով ծրագիրը կյանքի չկոչվեց: Բարերարների առկայության դեպքում հնարավոր է հիմնանորոգել շենքը, որը լիովին կծառայի իր նպատակին համապատասխան մարզական և մշակութային խմբակներով: Հայորդաց տան գործունեությամբ կլուծվի թաղամասի երեխաների զբաղվածության, արտադպրոցական առօրյան կազմակերպելու խնդիրը:

✓ Մարզամշակութային փառատոնների անցկացում

Համայնքային կյանքի, միջհամայնքային կապերի ակտիվացմանը նպաստող գործոններից են մարզամշակութային փառատոների անցկացումը, որը բացահայտում է նաև տաղանդավոր երեխաներին և երիտասարդներին, առաջացնում է հետաքրքրություն համայնքի նկատմամբ, մեծացնում զբոսաշրջային հոսքերը: Ծրագրի իրականացման ընթացքում արդեն ավանդույթ

դարձած միջոցառումներին կգան լրացնելու որակապես և թեմատիկ առումով նորերը, որոնց շնորհիվ կմեծանա մասնակիցների և հանդիսատեսի թիվը:

✓ Ն. Դագարյանի անվան մարզադպրոցի մարզական գույքի ձեռքբերում

Մարզադպրոցում պարապմունքների բնականոնությունն ապահովելու համար զգացվում է մարզագույքի որոշ տեսակների կարիք, որոնց լրացմամբ կմեծանան պարապմունքների արդյունավետությունը, կավելանա հաճախող երեխաների թիվը: Ծրագրի իրականացման ընթացքում նախատեսվում է ըմբշամարտի մարզագորգի, ծանրաձողերի, ֆուտբոլի, վոլեյբոլի, բասկետբոլի խմբերի պարապմունքներն ապահովող մարզագույքի ձեռքբերում:

✓ Տանիքաշինություն

Համայնքում կա 213 բազմաբնակարան շենք, որոնցից ամենաերիտասարդը կառուցվել է 80-ական թվականներին: Շենքերում առկա մի շարք հիմնախնդիրների կողքին զգացնել է տալիս տանիքների անմխիթար վիճակը, որը ստեղծում է բազմաթիվ անհարմարություններ հատկապես վերջին հարկերում բնակվողների համար: Անցած տարիների ընթացքում ներքին պետական դրամաշնորհների շնորհիվ հնարավոր է եղել հիմնանորոգել 14 տանիք: Առաջիկայում ևս նախատեսված է տանիքների հիմնանորոգման ծրագիրը, որը համայնքային բյուջեի միջոցներով հնարավոր չէ իրականացնել: Պետության կողմից տրվող նպատակային հատկացումների որոշ մասը պետք է ուղղվի տանիքաշինությանը:

✓ Շենքերի սեյսմակայունության բարձրացում, ամրացում

Համայնքում կա 2013 բազմաբնակարան շենք, որոնցից մեծ մասն ունի մի շարք խնդիրներ: Դրանցից 4-ը մասնագիտական համապատասխան եզրակացությամբ ճանաչվել է վթարային, որը, սակայն քանդման ենթակա չէ: Գյուղ Գագարին, Գայի 1, ք. Սևան, Սայաթ-Նովա 19, Խաղաղության 16, Նաիրյան 4 շենքերի հետագա պահպանումն ապահովելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել ամրացման աշխատանքներ, որը համայնքային բյուջեի միջոցներով հնարավոր չէ: Խնդրահարույց է նաև գ. Գագարին, Բաղրամյան 1 շենքի առկա վիճակը. շենքը չունի կոյուղագիծ, որի պատճառով կեղտաջրերը լցվում են շենքի նկուղ՝ ստեղծելով ոչ միայն հակահիգիենիկ վիճակ, այլ նաև թուլացնելով շենքի հիմքերը: Հրատապ է Բաղրամյան 1 շենքի հիմքերի ամրացման աշխատանքների իրականացումը:

✓ Համայնքի կանաչ գոտիների գույքագրում, կանաչապատում և ծառատնկում

Սևանը ներկայացնում է մեծ հետաքրքրություն զբոսաշրջային տեսանկյունից, որն էլ իր հերթին ներառում է բնապահպանական մի շարք խնդիրներ: Ներկայումս համայնքում առկա է 71.99հա կանաչ տարածք: Համաձայն գլխավոր հատակագծի՝ այն պետք է հասցնել 80.95հա-ի՝ նոր կանաչ տարածքների ավելացման հաշվին: Կանաչ տարածքների ավելացմանը զուգահեռ, որը ներառում է թփապատում, ծառատնկում, իրականացվելու են արդեն եղած տարածքների գույքագրման, դրանց մշակման, ձևավորման և պահպանման աշխատանքներ:

✓ Սևան համայնքի կոմունալ սպասարկում և բարեկարգում» ՀՈԱԿ-ի տեխնապարկի վերազինում

Ծրագրի առանցքում աղբահանության խնդիրների կարգավորումն է: Ծրագիրն ունի մի քանի բաղադրիչ և հեռահար նպատակներ, որն ընդգրկում է բնապահպանական և սոցիալական

գործողություններ, նոր աղբավայրի շահագործում, մաքրության ծառայությունների դիմաց վճարների հավաքագրման նոր մեխանիզմներ, նոր և ժամանակակից տեխնիկայի, մասնագիտացված սարքավորումների տրամադրում:
2015թ. ծրագրի շրջանակներում կնքվել է համապատասխան պայմանագիր, կատարվել է նախապատրաստական գործողություններ, մշակվել են հետագա քայլերն ու աշխատանքների տեխնիկական բաղադրիչները: Այս ծրագրի իրականացմամբ համայնքը հնարավորություն կունենա աղբահանության ոլորտում գրանցել լուրջ ձեռքբերումներ՝ և տեխնիկապես, և աշխատանքների որակական բարելավման առումներով:

✓ <u>Գիշերային լուսավորության ցանցի շահագործում</u>

Վերջին տարիներին իրականացվել է գիշերային լուսավորության ցանցի ընդլայնման ծրագրեր, անգամ՝ էներգախնայող ռեժիմով, սակայն համայնքի փողոցների մեծ մասը լուսավորված չէ: Այս հիմնախնդրի պատճառով առաջանում են մի շարք խոչընդոտներ: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ չլուսավորվող փողոցներում առկա են հենասյուններ, անհրաժեշտ է կատարել գույքագրում, ճշտել դրանց պիտանելիությունը: Ծրագրի ընթացքում նախատեսվում է ևս 14 փողոց ապահովել գիշերային լուսավորությամբ:

✓ <u>Գագարին գյուղի ջրահեռացման ցանցի և ջրամբարի բաշխիչ ցանցի կառուցում, բարելավում</u>

Հիմնախնդիրը Գագարինում գյուղում առկա է վաղուց, որը խոչընդոտում է բնակիչների կենսական խնդիրների լուծմանը: «Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի կողմից տեղում ուսումնասիրվել է հիմնախնդիրը և ներառվել 2017թ. ծրագրերում: Ծրագրի իրականացման շնորհիվ կբարձրացվի համակարգի շահագործման հուսալիությունն ու արդյունավետությունը, կբարելավվի ծառայության որակը, կվերակառուցվի կոյուղացման համակարգը: «Ջինջ» ՍՊԸ-ի կողմից կատարվել են նախագծա-նախահաշվային աշխատանքները, և ծրագիրը թևակոխել է հաջորդ փուլ:

✓ <u>Սևան քաղաքի ջրահեռացման համակարգի բարելավում</u>

Սևան քաղաքում տարիներ շարունակ հիմնախնդիր է համարվում ջրահեռացման ցանցի ոչ բարվոք վիճակը, որի պատճառով ժամանակ առ ժամանակ ստեղծվել է հակասանիտարական վիճակ, որն ուղղակիորեն բացասական է անդրադառնում շրջակա միջավայրին և բնակիչների առողջությանը: «Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի կողմից տեղում ուսումնասիրվել է հիմնախնդիրը և ներառվել 2017թ. ծրագրերում: Ծրագրի իրականացման շնորհիվ կբարձրացվի համակարգի շահագործման հուսալիությունն ու արդյունավետությունը, կբարելավվի ծառայության որակը, կվերակառուցվի կոյուղացման համակարգը: «Ջինջ» ՍՊԸ-ի կողմից կատարվել են նախագծա-նախահաշվային աշխատանքները, և ծրագիրը թևակոխել է հաջորդ փուլ:

✓ <u>Արևային էներգիայի համակարգերի տեղադրում</u>

Համայնքում, Սևան-Գրենոբլ համագործակցության շրջանակներում, իրականացվում է «ֆինանսավորում վերականգնվող էներգիաների ոլորտում» ծրագիրը:
Ծրագրի ներդրման համար հիմք են հանդիսացել մի շարք բնական գործոններ: Արևային օրերի քանակով Սևանն ամենաարևայիններից է՝ 265-270 օր: Հաշվի առնելով կլիմայական այս

իրողությունը և այլընտրանքային էներգիայի ստացման նկատմամբ համաշխարհային միտումները՝ Սևան-Գրենոբլ ապակենտրոնացված համագործակցության շրջանակներում ներառվել է նաև վերականգնող էներգետիկայի ոլորտը: Պիլոտային ծրագրերին զուգահեռ իրականացվում է 3 տարվա ընթացքում վերադարձելիության սկզբունքով գործող ֆինանսավորման ծրագիրը, որի շրջանակներում սեփական առանձնատներում և բնակարաններում տեղադրվել և տեղադրվելու են արևային ջրատաքացուցիչներ և ջեռուցման համակարգ: Առանձնատներին զուգահեռ ծրագիրը իրականացվում է նաև համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպությունների շենքերում: Ըստ առաջնահերթության ընտրվել է թիվ 3 «Հեքիաթ» մանկապարտեզը և մարզադպրոցը, որտեղ տեղադրվելու են ջրատաքացուցիչներ ֆրանսիացի գործընկերների ֆինանսավորմամբ Արփի Սոլար ընկերության միջոցով: Գործընթացը լինելու է շարունակական:

✓ <u>ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի «Ուսումնառող քաղաքներ» ցանց</u>

2015թ. համայնքը միացել է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի «Ուսումնառող քաղաքներ» ցանցին, որի նպատակն է փորձի փոխանակման, այլ երկրներում առկա կրթական արդյունավետ մեթոդների ներդրմամբ համայնքում իրականացնել կրթական բարեփոխումներ: Ծրագրի ընթացքում նախատեսվում են մասնակցություն միջազգային համաժողովներին և աշխատաժողովներին, համապատասխան թեմաների շուրջ ելույթների նախապատրաստում, քննարկումներ, առկա լավագույն փորձի ներդրում համայնքում:

✓ <u>Կոնֆերենս-դահլիճի հիմնանորոգում և կահավորում</u>

Համայնքային միջոցառումների, հանդիպումների, ավագանու նիստերի, մամուլի ասուլիսների անցկացման համար չկա այդ նպատակով առանձնացված, հարմարեցված և կահավորված տարածք: Այդպիսի դահլիճի բացակայության պատճառով հաճախ շատ միջոցառումներ չեն ծառայել իրենց նպատակին, տուժում է կազմակերպված աշխատանքների որակական կողմը: Խիստ անհրաժեշտություն է առաջացել ունենալ կոնֆերենս-դահլիճ՝ համապատասխան կահավորմամբ և վերազինմամբ, որն իրականացվելու է համայնքի ֆինանսական ներդրմամբ և ներքին դրամաշնորհների միջոցով:

✓ <u>Ապակենտրոնացված համագործակցության շրջանակներում երիտասարդների փոխանակում</u>

Սևանի և քույր քաղաքների միջև ստորագրված Հուշագրի ուղղություններից մեկը՝ երիտասարդների փոխանակումը, լիովին արդարացված է և նպատակային: Փոխայցելությունների արդյունքում ձևավորվում է նոր մշակույթ, իրականացվում են բազմաթիվ նախաձեռնություններ, երիտասարդների համար ուսումը շարունակելու նոր հեռանկարներ են ուրվագծվում: Համայնքն այդ ուղղությամբ արդեն իսկ ունի հաջողված օրինակներ, որոնք ունենալու են շարունակություն ճանաչողական, մշակութային, կրթական հարթություններով:

✓ <u>Հասցեական սոցիալական օժանդակություն</u>

Համայնքում բնակվող անձանց վերաբերյալ տվյալների վերլուծությունը փաստում է, որ քիչ չեն սոցիալական բազմաբնույթ խնդիրներ ունեցող անձինք և ընտանիքները: Այդ մարդկանց նկատմամբ անհրաժեշտ է հասցեական ճիշտ քաղաքականություն իրականացնել, որի արդյունքում սոցիալական լարվածության մեղմացում կնկատվի: Սոցիալական օգնության մի

բաղադրիչն էլ ֆինանսական աջակցությունն է, որը ներառված է համայնքային բյուջեում: Ելնելով համայնքի ֆինանսական առկա հնարավորություններից՝ սոցիալական աջակցությանն ուղղված գումարների նկատմամբ պետք է սահմանվի վերահսկողություն, աջակցությունը պետք է տրամադրվի նպատակային և ըստ անհրաժեշտության:

- ✓ <u>Բարեգործական ակցիաների կազմակերպում</u>

Համայնքային մի շարք հիմնախնդիրների լուծման համար չեն բավարարում ֆինանսական ռեսուրսները: Սակայն այդ խնդիրները հրատապ են և ունեն լուծման կարիք: Համայնքն ունի փորձ բարեգործական միջոցներով իրականացվող համայնքային նշանակության խնդիրների լուծման գործում /քաղաքային պանթեոն, բազմաֆունկցիոնալ մարզահրապարակ, Վլ. Կարապետյանի անվան կիսանդրու պատրաստում՝ հեռուստամարաթոնի միջոցով/, անհատ բարերարների կողմից ևս իրականացվել են համայնքային նշանակության մի շարք խնդիրներ կրթական և մշակութային հաստատություններում, ենթակառուցվածքների բարելավման ուղղությամբ: Եղած փորձը համակարգելով և օգտագործելով բարեգործության ոլորտում առկա գործիքները՝ առաջիկայում նախատեսված են իրականացնել բարեգործական մի շարք ակցիաներ՝ ներգրավելով նաև արտերկրի գործընկերներին, Սևանից հեռու ապրող սևանցիներին: Հանգանակությունների միջոցով հնարավոր կլինի լուծել սոցիալական, նշանակության մի շարք հարցեր, բարելավել համայնքային ենթակառուցվածքները՝ դրանով իսկ նպաստելով սոցիալական համերաշխության հաստատմանը, առկա գումարների ճիշտ տնօրինմանը:

- ✓ <u>Աջակցություն սոցիալական ձեռնարկատիրությանը</u>

Համայնքում կա հաջողված փորձ սոցիալական ձեռնարկատիրության գործունեության, որը լուծել է մի քանի խնդիր՝ հաշմանդամություն ունեցող անձանց վերապատրաստում, աշխատանքով ապահովում, հրուշակեղենի արտադրամասի հիմնում: Հետևելով արդեն առկա ձեռնարկին՝ համայնքում իրականացվելու են սոցիալական աջակցման ծրագրեր, որոնց առանցքում լինելու են սոցիալական ձեռնարկատիրությունների ստեղծումը: Այդ նպատակի համար համայնքը համագործակցելու է տեղական և դոնոր կազմակերպությունների հետ:

- ✓ <u>ՏԻՄ-ում մարդկային ռեսուրսների կառավարման նոր գործիքների ներդրում</u>

Համայնքների ապակենտրոնացման հիմքում նաև տեղական ինքնակառավարման մարմինների կարողությունների զարգացման անհրաժեշտությունն է, որը մատուցվող ծառայությունների որակի բարելավմանն է միտված: Գործող պաշտոնի անձնագրերը և հաշվետվության ձևերը չեն կարող լիովին արտացոլել աշխատակիցներից պահանջվող կարողություններն ու հմտությունները, միաժամանակ նրանց կատարողականի գնահատումը: Ներդնելով համայնքային ծառայողների և հայեցողական պաշտոններ ունեցողների պաշտոնի նոր անձնագրեր, որակավորման մասնագրեր, կատարողականի գնահատման ձևաչափեր՝ հնարավորություն կընձեռվի կատարել մարդկային ռեսուրսների ճիշտ ընտրություն, կբարձրացվի աշխատանքի որակը, կսահմանվեն նոր պահանջներ և նոր մոտեցումներ, կհստակեցվեն յուրաքանչյուր աշխատակցի դերը աշխատավայրում:

- ✓ <u>Գետի հունի և սելավատարի մաքրում</u>

Սևան-Հրազդան կոլեկտորը անցնում է Գեղամավան-Ծաղկունք-Դդմաշեն-Ջովաբեր գյուղերի վարչական տարածքներով: Կոլեկտորը վթարային է, որի պատճառով Գեղամավանի և

Ծաղկունքի վարչական տարածքներից կեղտաջրերը ամբողջովին լցվում են Հրազդան գետի նախկին հունը, ինչն էլ ստեղծում է հակասանիտարական իրավիճակ: Ուստի անհրաժեշտություն է դարձել գետի հունի մաքրումը, սելավատարի մաքրումը և կեղտաջրերի հեռացումը: Գետի հունի և սելավատարի մաքրումը կնպաստեն ինչպես համայնքում շրջակա միջավայրի պահպանմանը, այնպես էլ արտագարգ իրավիճակներում /հեղեղումներ, սելավներ.../ վտանգների նվազմանը և բնակչության պաշտպանվածությանը:

✓ <u>Ներբնակավայրային փողոցների բարեկարգում և մասնակի ասֆալտապատում և միջդաշտային ճանապարհի փոսալցում</u>

Դդմաշեն գյուղի ներբնակավայրային ճանապարհները գտնվում են ոչ բարվոք վիճակում, որը դժվարացնում է մաղկանց և ավտոմեքենաների տեղաշարժը:

Ներբնակավայրային ճանապարհային ցանցը վերանորոգման կարիք ունի: Ներկայումս անհրաժեշտ է ներբնակավայրային փողոցների բարեկարգում և մասնակի ասֆալտապատում, ինչպես նաև միջդաշտային ճանապարհի փոսալցում:

✓ <u>Դդմաշեն գյուղի 1.89 հա տարածք զբաղեցնող բաց գերեզմանատան ցանկապատի վերականգնում</u>

20-րդ դարի սկզբներին հիմնված Դդմաշեն գյուղի գերեզմանատունը զբաղեցնում է 1.89 հա տարածք, որն ընդարձակելու հնարավորություն չկա: Գերեզմանատան տարածքը նախկինում որոշակի չափով ցանկապատվել է, սակայն տարիների ընթացքում ցանկապատի որոշ հատվածներ քանդվել և շարքից դուրս են եկել: Ներկայումս խիստ անհրաժեշտ է վերականգնել գերեզմանատան արևելյան և հարավային հատվածի շուրջ 150 մ. հատված:

✓ <u>Դդմաշեն գյուղի բաց գերեզմանատան ցանկապատում</u>

Գերեզմանատունը հիմնվել է 1971 թվականին: 2000թ. քարտեզագրման ժամանակ այն զբաղեցրել է 3.89 հա տարածք, որն ունի ընդարձակելու հնարավորություն, որն էլ հաստատվել է Դդմաշեն գյուղի գլխավոր հատակագծով:

Գերեզմանատան ցանկապատը նպաստում է գերեզմանատան զբաղեցրած տարածքի, շրջակա բնական միջավայրի պահպանությանը, սանիտարական գոտու պահպանմանը և խնամքին: Ցանկապատը նախատեսված է իրականացնել նաև ընդարձակված տարածքի համար:

✓ <u>Սուրբ Թադեոս Եկեղեցու վերանորոգում</u>

Դդմաշեն գյուղում է գտնվում սուրբ Թադևոս եկեղեցին, որը կառուցվել է 7-րդ դարում: Եկեղեցին ներկայումս չի գործում: Տեղումների /ձյուն, անձրև, կարկուտ/ ինչպես նաև քամիների հետևանքով շարքից դուրս է եկել գմբեթը և տանիքը, անձրևաջրերը թափանցելով ներս, քայքայում են եկեղեցու պատերը: Ունի հիմնանորոգման և տարածքի բարեկարգման խնդիր: *Առաջնային անհրաժեշտություն է գմբեթի, թմբուկի և տանիքի վերանորոգումը, որի ժամանակ հնարավոր է նաև պատերի մասնակի ամրակայում, ինչպես նաև ցանկապատի վերականգնումը*:

✓ <u>Անտառների հիմնում և կանաչ գոտիների ստեղծում</u>

Քանի որ Դդմաշեն գյուղը չունի անտառածածկ գոտի և սակավ են նաև կանաչապատ տարածքները, ուստի խիստ անհրաժեշտ է կանաչ գոտիների ստեղծումը: Դրա համար պետք է

կազմակերպել ծառատունկ համայնքի տարբեր տարածքներում: Դդմաշենի գլխավոր հատակագծով նախատեսվել է հիմնել մոտ 70 հա տարբեր բնույթի կանաչ գոտիներ:

✓ <u>Հանդիսությունների սրահի գույքի ձեռքբերում</u>

Դդմաշեն գյուղում խիստ անհրաժեշտություն է հանդիսությունների սրահ ունենալը: Հանդիսություններ, ինչպես նաև սգո արարողություններ կազմակերպելու համար բնակիչներն օգտվում են Սևան կամ Հրազդան քաղաքների տարածքներում գործող ռեստորանային համալիրների ու նմանատիպ այլ օբյեկտների ծառայություններից, ինչը շատ անգամներ առաջացնում է ավելորդ ֆինանսական և կազմակերպչական խնդիրներ ու դժվարություններ: Հանդիսությունների սրահի հիմնանորոգումը կապված է ֆինանսական մեծ ծախսերի հետ, ուստի նպատակահարմար էր այն իրականացնել փուլերով:

Ծրագրի 3 փուլերով **<u>ամբողջովին</u>** վերանորոգվել է հանդիսությունների սրահի շենքի երկու հարկերը: Ծրագրի 4-րդ փուլով /ներկայացվում է առանձին հայտով/ նախատեսվում է հանդիսությունների սրահի հարակից տարածքի՝ շուրջ 1500քմ բարեկարգում /այդ թվում՝ ասֆալտապատում, սալապատում/, որի հիմնական մասը ծառայելու է որպես ավտոկայանատեղի, ցանկապատում՝ շուրջ 420 գծամետր՝ 1.5մ բարձրությամբ:

Այս փուլով նախատեսվում է գույքի ձեռքբերում, մասնավորապես՝ էլեկտրական սարքավորումներ, կահույք, սպասք և այլ պարագաներ:

✓ <u>Հանդիսությունների սրահի հիմնանորոգում 4-րդ փուլ /տարածքի ցանկապատում և բարեկարգում</u>

Դդմաշեն գյուղում խիստ անհրաժեշտություն է հանդիսությունների սրահ ունենալը: Հանդիսություններ, ինչպես նաև սգո արարողություններ կազմակերպելու համար բնակիչներն օգտվում են Սևան կամ Հրազդան քաղաքների տարածքներում գործող ռեստորանային համալիրների ու նմանատիպ այլ օբյեկտների ծառայություններից, ինչը շատ անգամներ առաջացնում է ավելորդ ֆինանսական և կազմակերպչական խնդիրներ ու դժվարություններ: Հանդիսությունների սրահի հիմնանորոգումը կապված է ֆինանսական մեծ ծախսերի հետ, ուստի նպատակահարմար էր այն իրականացնել փուլերով: Ծրագրի 3 փուլերով **<u>ամբողջովին</u>** վերանորոգվել է հանդիսությունների սրահի շենքի երկու հարկերը:
4-րդ փուլով նախատեսվում է հանդիսությունների սրահի տարածքի՝ շուրջ 1500քմ բարեկարգում /այդ թվում՝ ասֆալտապատում, սալապատում/, որի հիմնական մասը ծառայելու է որպես ավտոկայանատեղի: Հանդիսությունների սրահի ու կուլտուրայի տան ընդհանուր ցանկապատում՝ շուրջ 420 գծամետր՝ 1.5մ բարձրությամբ:

✓ <u>Հացահատիկահավաք նոր կոմբայնի ձեռքբերում</u>

Դդմաշեն բնակավայրն ունի 1 հացահատիկահավաք կոմբայն, որն արդեն շարքից դուրս է եկել և օգտագործման համար պիտանի չէ: Ուստի խիստ անհրաժեշտություն է առաջացել նոր հացահատիկահավաք կոմբայնի ձեռքբերումը, որը կխթանի հացահատիկային կուլտուրաների մշակմանը:

✓ <u>Մշակույթի տան հիմնանորոգում և գույքի ձեռքբերում</u>

Դդմաշեն գյուղի մշակույթի տունը կառուցվել է 1984 թվականին: Մինչև օրս վերանորոգում և նոր գույքի ձեռքբերում հնարավոր չի եղել, բացառությամբ տանիքի և մուտքի դռների, որոնք փոխվել են 2008 թվականին՝ պետական բյուջեի միջոցներով: Տարիների ընթացքում նախկինում եղած գույքն էլ շարքից դուրս է եկել Ուստի խիստ անհրաժեշտություն է մշակույթի տան շենքի

/ներառյալ՝ գրադարանի/ հիմնանորոգումը նոր գույքի ձեռքբերումը, որը կնպաստի բնակչության շրջանում կուլտուր-կենցաղային առօրյան նորմալ կազմակերպելու, ինչպես նաև տարատեսակ խմբակների ու միջոցառումների կազմակերպմանը:

- ✓ Ոռոգման ջրի պատվարի, արտաքին ջրատարի և ցանցի կառուցում

Դդմաշեն գյուղում անհրժեշտ է կառուցել ոռոգման ջրի պատվար, արտաքին ջրատար և ցանց, որը խթան կհանդիսանա հողագործության զարգացման համար:

- ✓ Ջրահեռացման նոր համակարգերի կառուցում

Դդմաշեն գյուղում խիստ անհրաժեշտություն է առաջացել ջրահեռացման նոր համակարգերի կառուցումը:

- ✓ Սպորտային և մանկական խաղահրապարակների ստեղծում

Դդմաշեն գյուղում մինչև այժմ չկան սպորտային և /կամ բակային տարածքներ՝ երեխաների և երիտասարդության ժամանցն անցկացնելու համար: Սպորտային և մանկական խաղահրապարակների հիմնումը հնարավորություն կտա կազմակերպելու սպորտային տարաբնույթ խմբակներ և միջոցառումներ, ինչպես նաև երեխաների՝ ազատ և հաճելի ժամանց անցկացնելուն: Դրա համար անհրաժեշտ է կուլտուրայի տան հարավային մասում կառուցել վոլեյբոլի դաշտ և մանկական խաղահրապարակ, որտեղ տեղակայված կլինեն կարուսելներ և մանկական խաղային սարքավորումներ՝ բովանդակալից ազատ ժամանց կազմակերպելու համար:

- ✓ Փողոցների արտաքին լուսավորության ընդարձակում

Անիրաժեշտ է ընդարձակել Դդմաշեն բնակավայրի փողոցների արտաքին լուսավորությունը, որը կնպաստի երեկոյան ժամերին մարդկանց ազատ տեղաշարժին:

- ✓ Ճանապարհների ասֆալտապատում Լճաշեն բնակավայրում

Ծրագիրը ընդգրկում է համայնքի փողոցների տարբեր հատվածներ, վերանորոգումից հետո այն կնպաստի համայնքի բնակչության անվտանգ տեղաշարժին և ավտոմեքենաների անխափան ընթացքին:

- ✓ Լճաշենի մարզադաշտի կապիտալ վերանորոգում

Ծրագիրը ընդգրկում է համայնքի մարզադաշտի տրիբունայի, դաշտի և ամբողջ տարածքի վերանորոգումը, ամրացման աշխատանքները:

Լճաշենի մարզադաշտը համարվում է մարզի ամենամեծ մարզադաշտը և չափերը համապատասխանում են միջազգային չափանիշներին:

- ✓ 600մ սելավատարի կառուցում Լճաշեն համայնքում

Գարնանային հեղեղումներից համայնքի փողոցների և հարակից տների պաշտպանում , ինչպես նաև աղետների ռիսկերի կառավարում:

✓ Լճաշենի <<Երկրաբանական թանգարան>>ՀՈԱԿ-ի գույքի ձեռքբերում

Համայնքի անցյալի, ներկայի և ապագայի հանրահռչակում, պատմամաշակութային ժառանգության պահպանում և տարածում, զբոսաշրջության զարգացում:

✓ Լճաշենի <<Երկրաբանական թանգարան>>ՀՈԱԿ-ի բակի և մուտքի կապիտալ վերակառուցում

Համայնքի անցյալի, ներկայի և ապագայի հանրահռչակում, պատմամաշակութային ժառանգության պահպանում և տարածում, զբոսաշրջության զարգացում:

✓ Լճաշեն բնակավայրի Սուրբ Աստվածածին>> եկեղեցու անավարտ շինարարության շարունակում

Ապահովել համայնքի բնակչության աղոթատեղիի առկայությունը, հայ առաքելական եկեղեցու դերի բարձրացում, հոգևոր և կրոնական կապի ամրապնդում:

✓ Լճաշեն բնակավայրի ողջ տարածքով ոռոգման ցանցի անցկացում և շահագործում

Ծրագրի արդյունքում համայնքի բոլոր թաղամասերը կապահովվի ոռոգման ջրով և արդյունքում կունենանք բերքատվության բարձրացում:

✓ Լճաշեն բնակավայրի մուտքի մոտ անտառաշերտի հիմնում

Կանաչ տարածքների ավելացում և ճանապարհների անցանելիության ապահովում:

✓ Լճաշեն բնակավայրի նոր գերեզմանատան տարածքի բարեկարգում

Նոր գերեզմանոցի ստեղծումը անհրաժեշտություն է դարձել ներկա գործող գերեզմանատան տեղերի սահմանափակ լինելու պատճառով:

✓ Արցախյան վերջին պատերազմի ժամանակ զոհվածներին նվիրված հուշաքարի տեղադրում Լճաշեն բնակավայրում

Ծրագրի արդյունքում կունենանք զոհվածների հիշատակին նվիրված հուշաքար, որտեղ կարող են հարգանքի տուրք մատուցել համայնքի բնակիչները:

✓ Դաշտամիջյան ճանապարհների հարթեցում Լճաշեն բնակավայրում

Ծրագրի արդյունքում կունենանք հարթեցված դաշտամիջյան ճանապարհներ, որը հնարավորություն կտա ապահով, անվտանգ անասնակերի և բերքի տեղափոխումը համայնք:

✓ Ծաղկունք բնակավայրի աշխատակազմի վարչական նստավայրի վերանորոգում

Աշխատակազմի վարչական նստավայրի կապիտալ վերանորոգումն անհրաժեշտություն է աշխատանքների բնականոն ընթացքն ապահովելու համար:

- Ծաղկունք բնակավայրի ներքին ճանապարհների ասֆալտապատում

Անհրաժեշտություն է առաջացել Ծաղկունք բնակավայրի ներքին ճանապարհների վերանորոգումն ու ասֆալտապատումը ապահովելու համար, համայնքի ներքին կյանքն հնարավորինս անվտանգ դարձնելու համար:

- Ծաղկունք բնակավայրի բուժկետի վերանորոգում և կահավորում

Բնակավայրում մարդկանց և տեղի բնակչության բնականոն կյանքի ընթացքն ապահովելու համար, ահրաժեշտ է համայնքի տարածքում ունենալ նորովի վերանորոգված և կահավորված ժամանակակից չափանիշներին համապատասխան բուժկետի շենք:

- Ծաղկունք բնակավայրի մանկապարտեզի վերանորոգում

Մանկապարտեզի տարածքը և շենքը գտնվում են վատ ֆիզիկական վիճակում, անհրաժեշտ է վերանորգում:

- Սեմյոնովկա բնակավայրի լուսավորության ցանցի կառուցում

Համայնքում փողոցների գիշերային լուսավորության անցկացման արդյունքում գյուղի փողոցները կլուսավորվեն, կակտիվանա, կհեշտանա բնակչության տեղաշարժը գիշերային ժամերին, գույքի պահպանությունը կբարելավվի, կբարձրանա բնակչության տրամադրությունը:

- Սեմյոնովկա բնակավայրի նախկին մշակույթի տան շենքի կապիտալ վերանորոգում

Համայնքի նախկին մշակույթի տան հիմնանորոգմամբ կբարելավվի շենքի սեյսմիկ վիճակը: Ազգաբնակչությունը կունենա վերանորոգված արարողությունների սրահ, համայնքապետարան, ամբուլատորիա: Կստեղծվեն բարեկեցիկ պայմաններ բնակավայրի մշակութային կյանքն ակտիվացնելու համար:

- Սեմյոնովկա համայնքի խաղահրապարակի ցանկապատում, կանաչապատում

Կբարելավվի հարակից տարածքը, կստեղծվի բարեկեցիկ միջավայր: Համայնքի երեխաների համար կլինի ժամանակ անցկացնելու վայր, ավելի հաճախ կշփվեն երեխաներն իրար հետ, ինչպես նաև կդառնա հիմք համայնքում սպորտի զարգացմանը:

- Արևային պանելների տեղադրում Սեմյոնովկա բնակավայրում

Համայնքում արևային վահանակների գլխավոր առանձնահատկությունը ազգաբնակչության հարմարավետություն է, վերականգնվող էներգիա և խնայողություն:

- Դաշտամիջյան ճանապարհների հարթեցում Սեմյոնովկա բնակավայրում

Ծրագրի իրականացման շնորհիվ կբարելավվի գյուղացիական տնտեսությունների հիմնախնդիրներից մեկը:

- Գերեզմանատան տարածքի ցանկապատում Սեմյոնովկա բնակավայրում

Գերեզմանների տարածքի ցանակապտումը կլուծի այդ տարաքծի անվտանգությունը և այնտեղ ամփոփված հուշարձանների ամբողջական պահպանումը՝ հնարավոր վտանգներից:

- ✓ Մշակութային և սպորտային խմբակների բացում Վարսեր բնակավայրում

Բացել մի շարք մշակութային՝ կերպարվեստի, ասեղնագործության, պարի, և սպորտային՝ կարատե, բռնցքամարտ, ըմբշամարտ, խմբակներ: Խմբակների ֆինանսավորումը մասամբ հոգալու է գյուղապետարանը: Իրականում այս ծրագիրը շատ կարևոր նշանակություն ունի համայնքի համար, քանի որ հնարավորություն կտա երեխաներին ինքնադրսևորվելու և իրենց տաղանդները բացահայտելու համար: Այս ծրագրի արժեքը կազմելու է 10 մլն դրամ:

- ✓ Անբարեկարգ դաշտամիջյան ճանապարհների հարթեցում և փոսալցում Վարսեր բնակավայրում

Ընդհանուր փոսալցման և հարթեցման աշխատանքներ պետք է կատարվեն 50 կմ դաշտամիջյան ճանապարհների վրա: Այսծրագրիարժեքըտարեկան 1,5 մլն դրամ է:

- ✓ Մանկական խաղահրապարակների կառուցում Վարսեր բնակավայրում

Կառուցել խաղահրապարակներ, որը կարժենա յուրաքանչյուրը մոտ 4 մլն դրամ:

- ✓ Գյուղամիջյան անբարեկարգ ճանապարհների ասֆալտապատում Վարսեր բնակավայրում

Ընդհանուր ասֆալտապատման աշխատանքներ պետք է կատարվեն 16 կմ ներհամայնքային ճանապարհների վրա: Այս ծրագրի արժեքը կկազմի մոտ 250 մլն ՀՀ դրամ:

- ✓ Մարզահրապարակների կառուցում Վարսեր բնակավայրում

2 բացօթյա մարզահրապարակի կառուցում՝ ընդհանուրը մոտ 10 մլն ՀՀ դրամ արժեքով:

- ✓ Ոռոգման ջրագծի անցկացում Վարսեր բնակավայրում

Ոռոգման ջուրը կարևոր նշանակություն ունի գյուղատնտեսության ոլորտում, որը նպաստում է բերքատվության բարձրացմանը: Ծրագիրը կարժենա մոտավորապես 200 մլն. ՀՀ դրամ:

- ✓ Ջրահեռացման համակարգի կառուցում

Համայնքի բնակչության 60 տոկոսից ավելին չունի ջրահեռացման համակարգ, իսկ ծրագրի արժեքը կկազմի մոտ 500 մլն ՀՀ դրամ:

- ✓ Ակումբի շենքի տանիքի և 2-րդ հարկի վերանորոգում Վարսեր բնակավայրում

Բացել մի շարք մշակութային՝ կերպարվեստի, ասեղնագործության, պարի, և սպորտային՝ կարատե, բռնցքամարտ, ըմբշամարտ, խմբակներ: Խմբակների ֆինանսավորումը մասամբ հոգալու է գյուղապետարանը: Իրականում այս ծրագիրը շատ կարևոր նշանակություն ունի համայնքի համար, քանի որ հնարավորություն կտա երեխաներին ինքնադրսևորվելու և իրենց տաղանդները բացահայտելու համար: Այս ծրագրի արժեքը կազմելու է 10 մլն դրամ:

- ✓ Ոռոգման ցանցի կառուցում Գեղամավան բնակավայրում

Համայնքում ոռոգման ցանցի կառուցման ծրագրով նախատեսվում է համայնքի վարելահողերից՝ <<Չարքյազներ>> կոչվող շուրջ 120 հա դաշտամասում, որը տարածվում է Հրազդան գետի աջ ափին նվազագույն ծախսերով ինքնահոս ոռոգման ցանց կառուցել: Ծրագիրը նախատեսվում է իրականացնել ՀՀ կառավարության հետ համագործակցության արդյունքում:

- ✓ Գյուղատնտեսական տեխնիկայի ձեռքբերում Գեղամավան բնակավայրում

Գյուղատնտեսական կոոպերատիվներին օժանդակել, պետական հիմնադրամների և ՀՀ կառավարության հետ հողի մշակության և բերքահավաքի տեխնիկայի ձեռքբերման համար, որը հնարավորություն կտա լիարժեք մշակել համայնքի վարելահողերը, նվազեցնել գյուղացիական տնտեսություններին մատուցվող ծառայությունների գինը, ապահովել ավելի բարձր բերքատվություն և իջեցնել արտադրանքի ինքնարժեքը:

- ✓ Գեղամավանի համայնքային ճանապարհների ասֆալտապատում

Համայնքի հնարավորությունները խիստ անբավարար են ասֆալտապատ փողոցներ ունենալու համար, սակայն ծրագրի իրականացումը հնարավորություն կտա մինչև 2026 թվականի ավարտը ունենալ հարթ, մարդկանց և տրանսպորտային միջոցների համար երթևեկելի համայնքային ճանապարհներ: Ծրագրի իրականացումը նախատեսվում է իրականացնել ՀՀ կառավարության սուբվենցիոն ծրագրով՝ ՀՀ պետական և համայնքի բյուջեի միջոցների հաշվին:

- ✓ Գեղամավան բնակավայրի փողոցների բարեկարգումն ու լուսավորության ցանցի կառուցում

Ծրագիրը նախատեսում է մինչև 2022 թվականի ավարտը Գեղամավան բնակավայրի բոլոր փողոցները ապահովել արտաքին լուսավորության ցանցով: Ծրագիրն իրականացվելու է ՀՀ կառավարության սուբվենցիոն ծրագրով՝ ՀՀ պետական և համայնքի բյուջեների միջոցներով:

- ✓ Գեղամավան բնակավայրում խմելու ջրի պաշարների ավելացում և ջրամատակարարման բարելավում

Բնակավայրում առկա խմելու ջրի պաշարները հնարավորություն են տալիս ապահովել օրական 3-4 ժամյա ջրամատակարարում: Ծրագիրը նախատեսվում է խմելու ջրի ստորգետնյա հորեր հորատելու միջոցով ավելացնել խմելու ջրի պաշարը և բնակավայրում ապահովել 6-8 ժամյա ջրամատակարարում:

- ✓ Գեղամավան բնակավայրում նախադպրոցական կրթության դաստիարակության կազմակերպում

Հովանավորների և դոնոր կազմակերպությունների ներգրավմամբ, ինչպես նաև համայնքի բյուջեի ֆինանսավորմամբ գործարկել մանկապարտեզը և կազմակերպել համայնքում երեխաների նախադպրոցական դաստիարակությունը:

- ✓ Գեղամավանի մշակույթի տան դահլիճի հիմնանորոգում

Ծրագիրը նախատեսում է Գեղամավանի մշակույթի տան դահլիճի հիմնանորոգում և կահավորում, ուսուցողական սենյակների կահավորում, հնարավորություն կնձեռնի համայնքում կազմակերպել մշակութային միջոցառումներ, մասնագետների ներգրավմամբ կազմակերպել տարբեր ուսուցողական, մշակութային, ինքնագործ և սպորտային խմբակներ, կազմակերպել համայնքում ակտիվ մշակութային կյանքը երիտասարդների ներգրավմամբ:

- ✓ Զովաբեր բնակավայրի << Սուրբ Ստեփանոս>> եկեղեցու վերանորոգում

<<Սուրբ Ստեփանոս>> բազիլիկ եկեղեցին հիմնանորոգվել է 1830թ.: 2-3 տարի է եկեղեցին փլուզման եզրին է: Բավարար ֆինանսական միջոցներ չլինելու պատճառով չի վերանորոգվել:

- ✓ Զովաբեր բնակավայրի մանկապարտեզ>> ՀՈԱԿ-ի ցանկապատի վերանորոգում, տարածքի բարեկարգում, խաղային միջոցների ավելացում

Մանկապարտեզը շահագործման հանձնվելուց հետո ցանկապատը ընդհանրապես չի վերանորոգվել, տարիների ընթացքում քայքայվել է, մաշվել. ենթակա է վերանորոգման: Մանկապարտեզի շրջակա տարածքը ենթակա է բարեկարգման, խաղային միջոցների ավելացման:

- ✓ Զովաբեր բնակավայրի ոռոգման ջրի արտաքին ցանցի վերանորոգում և ոռոգման ջրի ներքին ցանցի կառուցում

Ոռոգման ջրի արտաքին ցանցի խողովակաշարը ունի շուրջ 5կմ երկարություն, որը տարիների ընթացքում մասնակիորեն վնասվել է և ենթակա է վերանորոգման, իսկ ներքին ցանց ընդհանրապես չունի, ուստի անհրաժեշտություն է ներքին ցանցի կառուցումը՝ շուրջ 3կմ խողովակաշարով, ըստ թաղամասերի ջրի խնայողության համար:

- ✓ Զովաբեր բնակավայրի ջրահեռացման երկաթբետոնյա նավերի վերանորոգում և վերականգնում

Բնակավայրի 1-ին և 2-րդ փողոցների կողքերի ջրահեռացման երկաթբետոնյա նավերը տարիների ընթացքում շարքից դուրս են եկել, փակվել և ենթակա են վերանորոգման և վերականգման:

- ✓ Զովաբեր բնակավայրի մշակույթի տան ամբողջական վերանորոգում

Մշակույթի տան շենքը ենթակա է կոսմետիկ վերանորոգման: Դահլիճի վերանորոգում և կահավորում, 2-րդ հարկի դռների և պատուհանների փոխարինում նորով: Շենքի տանիքը կապիտալ վերանորոգված է:

- ✓ Զովաբեր բնակավայրի մանկապարտեզ>>ՀՈԱԿ-ի մասնաշենքի ամբողջական վերանորոգում

Բնակավայրի երեխաների մի մասը չի կարողանում հաճախել մանկապարտեզ, քանի որ չկան շենքային և գույքային պայմաններ մանկապարտեզում 2-րդ խումբ ձևավորելու համար: Ուստի անհրաժեշտ է վերանորոգել և կահավորել մանկապարտեզի շենքի 2-րդ հարկը ամբողջությամբ:

- ✓ <u>Զովաբեր բնակավայրի ճանապարհների հարթեցում, խճապատում</u>

Ձմռան և գարնան ամիսներին հեղեղումների հետևանքով խճապատված փողոցները ժամանակի ընթացքում շարքից դուրս են եկել և շարունակում են դուրս գալ, ուստի անհրաժեշտություն է առաջանում բնակավայրի ճանապարհները հարթեցնել և խճապատել:

- ✓ <u>Զովաբերի Ե. Չարենցի անվան միջնակարգ դպրոց>> ՊՈԱԿ-ի վերանորոգում</u>

Զովաբերի Ե.Չարենցի անվան միջնակարգ դպրոցը շահագործման հանձնվելուց ի վեր չի վերանորոգվել, ուստի շենքի կոսմետիկ վերանորոգման խիստ անհրաժեշտություն կա: Փոխված են միայն պատուհանները և մուտքի դռները:

- ✓ <u>Ոռոգման ջրով ապահովելու համար հորատման աշխատանքների կազմակերպում</u>

Ծրագրի իրագործման արդյունքում կունենանք ոռոգման ջուր և դեպի թաղամասեր ոռոգման ջրի մատակարարման ներքին ցանց:

Զովաբերի բնակչությունը կունենա ավելի լավ ապրելակերպ, քանի որ բնակավայրն ունի ոռոգման ջրի հետ կապված խնդիրներ:

- ✓ <u>Խմելու ջրի ջրագծի խողովակաշարի վերանորոգում Զովաբեր բնակավայրում</u>

Ծրագրի իրականացման դեպքում, ծրագրից կօգտվի բնակավայրի ողջ ազգաբնակչությունը և բնակավայրում գործող բոլոր կազմակերպությունները, այդ թվում Զովաբերի դպրոցը, մանկապարտեզը, մշակույթի տունը, արարողությունների սրահը:

Շահառուները կապահովվեն մաքուր և անվնաս, սանիտարական նորմերին համապատասխան, երկարատև գրաֆիկով մատակարարվող խմելու ջրով:

- ✓ <u>Զովաբեր բնակավայրի մուտքի ցուցանակի կառուցում</u>

Զովաբեր բնակավայրի վարչական սահմանին (Կոտայքի մարզից եկող ճանապարհին) անհրաժեշտություն է կառուցել մուտքի ցուցանակ:

- ✓ <u>Նորաշեն համայնքի մշակույթի տան դահլիճի կապիտալ վերանորոգում</u>

Ծրագրի արդյունքում համայնքում կաշխուժանա մշակութային կյանքը, որի արդյունքում աճող սերունդները և ներկա երիտասարդ հասարակության ներկայացուցիչները չեն ձգտի դուրս գալ համայնքից և մեծ քաղաքներում բնակություն հաստատեն, ինչը զհանզեցնի գյուղի և գյուղական կյանքի դարգացմանը:

- ✓ <u>Նորաշեն համայնքի փողոցների բարեկարգում և գիշերային լուսավորության ցանցի ընդլայնում</u>

Համայնքը կլինի բարեկարգ, լուսավոր, բնակչության տեղաշարժը ավելի դյուրին:

- ✓ <u>Համայնքայի զբոսայգու և մանկական խաղահրապարակի կառուցում</u>

Ծրագրի իրականացման արդյունքում համայնքի կենտրոնական մասում՝ Մշակույթի տան հարակից տարածքում կունենանք մեծերի և փոքրերի հանգստի ու ժամանցի կազմակերպան համար նախատեսված բարեկարգ և հագեցած հրապարակ։

- ✓ <u>Նորաշեն համայնքում հեռագնա արոտների ջրարբիացում</u>

Կբարձրանա համայնքում անասնապահության մակարդակը, որը կնպաստի գյուղ.արտադրանքի ծավալների մեծացմանը, եկամուտների ավելացմանը։

- ✓ <u>Նորաշեն համայնքում կաթի մթերման և վերամշակման արտադրության հիմնում</u>

Ծրագրի արդյունքում ստացած հավելյալ եկամուտների հաշվին կբարձրանա գյուղական բնակչության սոցիալական վիճակը, սպառողներին կվաճառվի անարատ արտադրանք, կզարգանա գյուղը, կընդլայնվի անասնապահությունը, կնվազի գյուղից արտագաղթել ցանկացողների քանակը։

- ✓ <u>Ծովագյուղ բնակավայրի ներհամայնքային ճանապարհների ասֆալտապատում</u>

Համայնքի բյուջեի միջոցների ներդրմամաբ վերջին տարիներին սուբվենցիոն ծրագրերի շնորհիվ համայնքն կարողացել է վերանորոգել գլխավոր ճանապարհներն և ունի լիովին ասֆալտապատված գլխավոր ճանապարհներ։ Սակայն գլխավոր փողոցները և երկրորդային ճանապարհները իրար հետ կապող հատվածներում առկա են մի շարք խնդիրներ, որոնց լուծումն շատ հրատապ և կարևոր է՝ գլխավոր ճանապարհների երկար տարիներ շահագործման և ներկայիս վիճակի պահպաման համար։ Քանի որ վերը նշված երկրորդային ճանապարհները հիմնականում գրունտային են և գտնվում են բարձրադիր վայրերում՝ սելավների ժամանակ քարերը միախառնվելով ջրի հետ իջնում են դեպի ներքն՝ լցվելով ասֆալտապատված գլխավոր ճանապարհների վրա։ Որպեսզի ասֆալտապատված ճանապարհները երկար պահպանվեն՝ անհրաժեշտ է ասֆալտապատել՝ մի շարք փողոցներ։

- ✓ <u>Հանրային լողափի կառուցում Ծովագյուղ բնակավայրի տարածքում</u>

Հանրային լողափի գլխավոր հատակագիծը մշակվել է ՀՀ Կառավարության 01.10.2015թ. 1122 որոշումով <<Սևան>> ազգային պարկի ռեկրեացիոն գոտու Ծովագյուղ համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող տարածքից հատկացված 9 հա հողամսի վրա։
Հանգստի գոտին իր մեջ ներառում է սպորտային հանգույց/ մինիֆուտբոլի կանաչապատ դաշտ, վոլեյբոլի ասվալտապատ դաշտ, վոլեյբոլի ավազե ծածկույթով դաշտ և թենիսի ասվալտապատ կորտ/ հարակից ջրային տարածքով, մակական լողավազան խաղահրապարակով։

- ✓ <u>Մարզահրապարակների և խաղահրապարակների կառուցում, բարեկարգում և կահավորում Ծովագյուղ բնակավայրի տարածքում</u>

Բակային կյանքի աշխուժացման, ազատ ժամանցի կազմակերպման համար կարևորվում է խաղահրապարակների և մարզահրապարակների գոյությունը։ Այդ ուղղությամբ անցած տարիներին կատարվել են ծրագրեր, որոնք բավարար չեն։ Խաղահրապարակների և

մարզահրապարակների համար արդեն իսկ կան հատկացված տարածքներ, դրանց մի մասը ժամանակին ծառայել է իր նպատակին, հետագայում մատնվել անուշադրության: Առանձնացված 8 տարածքներում կիրականացվեն կանաչ տարածքների, խաղային միջոցների, նստարանների համար համապատասխան տարածքներ, որոնք կուղեկցվեն շինարարական աշխատանքներով: Ակնկալվում է նաև բնակիչների ակտիվ մասնակցությունը: Ծրագրի իրականացմամբ կվերականգնվեն բակային լավագույն ավանդույթները:

- ✓ Ծովագյուղ բնակավայրի Մշակույթի տան հիմնանորոգում

Մշակութային կյանքի կազմակերպման համար նախադրյալների ստեղծում: Այն կդառնա համայնքի մշակութային եզակի օջախներից մեկը:

Մշակույթի տան շենքային պայմանները, մինչ շենքի վթարայնությունն էլ, եղել են ոչ բավարար:

Հիմնանորոգելով շենքը՝ այդ ընթացքում հնարավոր է կատարել նաև համապատասխան չափանիշներին հարմարացնելու աշխատանքներ, որը հնարավորություն կտա ունենալ հարմարավետ և անվտանգ միջավայր:

- ✓ Հուշարձանների տարածքի կանաչապատում և գերեզմանների տարածքի ցանկապատում

Հուշարձանների տարածքի կանաչապատումը կնպաստի հաճելի միջավայրի ստեղծմանը: Պատմամշակութային նման վայրերի համար շատ կարևոր են ներկայանալի տեսքն ու դրանց պահպանման համար անհրաժեշտ լավագույն պայմանները: Ծրագիրը կնպաստի համայքում կանաչապատ տարածքների թվի ավելացմանը: Ծրագրի իրականացման համար կնկալվում է նաև բնակիչների ակտիվ մասնակցությունը Գեղեցիկ միջավայրը կնպաստի այդ տարածքներում միջոցառումների թվի ավելացմանը:
Գերեզմանննների տարածքի ցանակապտումը կլուծի այդ տարաքծի անվտանգությունը և այնտեղ ամփոփված հուշարձանների ամբողջական պահպանումը՝ հնարավոր վտանգներից:

- ✓ Կոյուղու նոր համակարգի կառուցում Ծովագյուղ բնակավայրում

Հիմնախնդիրը համայնքում առկա է վաղուց, որը խոչընդոտում է բնակիչների կենսական խնդիրների լուծմանը: Ծրագրի իրականացման շնորհիվ կբարձրացվի համակարգի շահագործման հուսալիությունն ու արդյունավետությունը, կբարելավվի ծառայության որակը, կվերակառուցվի կոյուղացման համակարգը: Կբարելավվի համայնքի բնակիչների կյանքի որակը: Բնակիչների համար կլուծվի սոցիալ-տնտեսական վիճակի մի շարք խնդիրներ: Ունենալով ներկայանալի ու բարեկեցիկ համայնք՝ մարդկանց կյանքում կավելանա ներդրումներ կատարելու և նոր հաստատություններ կառուցելու ցանկությունը:

- ✓ Ջրամատակարարման համակարգի բարելավում Ծովագյուղ բնակավայրում

Համայնքում առկա է 980 տնային տնտեսություն՝ 4058 բնակիչներով, որոնց համար առաջնահերթ խնդիրներից մեկն է համարվում նոր ջրագծի համակարգի կառուցումը:
Համայնքը 2015թ-ից վերակառուցել է ջրամատակարարման նոր համակարգ և ունի նախկինում կառուցված չորս ջրավազան, որոնցից միայն երկուսն են գործում՝ յուրաքանչյուրի տարողությունը կազմում է 450 տոննա: Իսկ մյուս երկուսը չեն գործում անսարքության պատճառով: Ջրավազանները սնուցվում են Այծեմնասար և Բեթխեհեմ սարերից, սակայն չեն բավարարում բնակչությանը նորմալ տևողությամբ և կենցաղային սպառման պայմաններին անհրաժեշտ օգտոգրծման համար: Բեթխեհեմ կոչվող սարից սնուցվող ջրավազանը համեմատաբար օրվա ընթացքում ավելի շատ ջուր է լցվում կարգավորիչ ջրավազան, որի

հետևանքով նշված ջրավազանից օգտվող բնակչությունը հնարավորություն է ունենում օրեկան 5 ժամ մշտապես ունենալ խմելու ջուր: Իսկ Այծեմնասար կոչվող ջրավազանից ջրի սակավության պատճառով ջրավազանից օգտվող բնակչությունը հնարավուրություն չի ունենում ամենօրյա խմելու ջուր ունենալ: Այն կարգավորելու արդյունքում տվյալ ջրավազանից օգտվող բնակիչները ունենում են խմելու ջուր՝ երկու օրը մեկ անգամ՝ 2-3 ժամ տևողությամբ:

Առկա խնդիրները լուծելու համար անհրաժեշտ է ևս մեկ նոր ջրագծի կառուցում, որը կհամալրի տվյալ ջրավազանի սնուցումը:

- ✓ Ծովագյուղ բնակավայրում արևային կայանի կառուցում

Ներդրում կատարելով, ինչպես նաև համայնքի համաֆինանսավորմամբ կայանի գործարկումը հնարավորություն կտա հետագա քանի տարիների ընթացքում ապահովել կայուն ֆինանսական հոսքեր համայնքի համար, որոնք կուղղվեն համայնքում էներգաարդյունավետության և վերականգնվող էներգիայի ներդրումներին, հետևաբար և համայնքի կայուն զարգացմանը: Արևային կայանի կառուցումը համայնքի համար կստեղծի նաև լրացուցիչ հնարավորություններ տնտեսական ակտիվության տեսակետից:

Կայանի կառուցման արդյունքում նախատեսվում է ստեղծել մոտ 25-30 աշխատատեղ, որից 20-ը ժամանակավոր՝ կառուցման և կարգաբերման նպատակով, իսկ 5-ը հիմնական՝ կայանի շահագործման ժամանակահատվածի համար:

Բնապահպանական առումով սույն ծրագիրը ունի զգալի օգուտներ:

Կայանի կողմից արտադրված էլեկտրաէներգիան նախատեսվում է վաճառել «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ին:

Այս ծրագրի նպատակն է ոչ միայն հնարավորություն ստեղծել, որպեսզի համայնքը օգտվի արևային էներգիայի տնտեսական օգուտներից, պայքարի կլիմայի փոփոխության դեմ, այլև ստեղծի տեղական տնտեսական առողջացման նախադրյալներ՝ ստեղծելով աննախադեպ մուտքային հոսքեր համայնքային ներդրումային ծրագրերի համար:

Կայանի համար չի նախատեսվում մշակել ՇՄԱԳ (Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում) քանի որ օրենսդրությամբ նման պահանջ չի սահմանվում: Այնուամենայնիվ, իրականացվել է նախնական բնապահպանական և սոցիալական գնահատում նախագծային աշխատանքների փուլում:

Ձեռք բերվող ՖՎ վահանակները ունեն հատուկ որակավորումներ և անվտանգության տեխնիկական հավաստագրերը: Բացի այդ, կայանի ազդեցությունը բնության վրա հասցված է նվազագույնի, քանի որ ընտրված տարածքը պետք է տեղակայված լինի անջրդի, ժայռապատ, բուսականությունից զուրկ տարածքում, որտեղ հնարավոր չէ այգեգործություն ծավալել: Նախատեսվող տարածքներում չկան էնդեմիկ տեսակի կամ կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակներ և կենդանատեսակներ:

- ✓ Արդյունաբերական ջերմոցային համալիրի կառուցում

Խոշոր ներդրումային ծրագիրն իրականացնելու նպատակով Սևան համայնքում 51.41468 հա համայնքի սեփականություն հանդիսացող գյուղատնտեսական նշանակության այլ հողատեսքերը համայնքապետարանի կողմից ուղղակի վաճառքով օտարվելու են: «Գրին սոլուշնս» ՍՊԸ--ի կողմից իրականացվելու է առնվազն 48 մլն եվրոյին համարժեք ՀՀ դրամի ներդրումային ծրագիր:

Ստեղծվելու են 400-450 նոր աշխատատեղեր:

Համաձայն ներկայացված ծրագրի՝ այն իրականացվելու է 115 հա տարածքի վրա. նախատեսվում է կառուցել 45 հա ընդհանուր տարածքով ջերմոցային խոշոր համալիր և 2,7 հա մակերեսով արդյունաբերական տնկարան:

Մյուս տարածքները կծառայեն ենթակառուցվածքների համար: Շինարարության աշխատանքների համար նախատեսված է 60 ամիս ժամկետ: Վերջնական արդյունքում տարեկան կարտադրվի մոտ 12 հազար տոննա բանջարեղեն, որի 80 տոկոսը նախատեսվում է արտահանել:

Սևան համայնքում «Արդյունաբերական ջերմոցային համալիր»-ի կառուցման ներդրումային ծրագրի ընդունումը հնարավորություն կընձեռի հողամասերն արդյունավետ օգտագործել, ջերմոցային մշակաբույսեր արտադրել, նոր աշխատատեղեր ստեղծել, ինչպես նաև կավելացվեն համայնքի բյուջե մուծվող գույքահարկի և հողի հարկի մուտքերը:

- ✓ <u>Սևան համայնքի բնակավայրերի համար գյուղնշանակության տրանսպորտային միջոցների ձեռքբերում</u>

Սևան համայնքը մասնակցում է Համաշխարհային բանկի ֆինանսավորմամբ և Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի կողմից իրականացվող Սոցիալական ներդրումների և տեղական զարգացման ծրագրի Բաղադրիչ 2-ին:

Ծրագրի նպատակն է համայնքային ենթակառուցվածքների և մատուցվող ծառայությունների բարելավումը՝ ի նպաստ համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման:

Համայնքի կողմից ընտրվել և Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ է ներկայացվել համայնքի համար գյուղնշանակության համար տրանսպորտային միջոցների ձեռքբերման ծրագիրը:

Տրանսպորտային միջոցները ներառում են գյուղնշանակության տրանսպորտային միջոցներ, ինչպես նաև բեռնատարներ, կոմբայն, գրեյդեր, ամբարձիչ, ինքնաթափ, էքսկավատոր, մինի փոշեկուլ տրակտոր, միջբնակավայրային ուղևորափոխադրող տրանսպորտային միջոցներ:

- ✓ <u><<Գագարին>> ներդրումային ծրագիր</u>

Համաձայն <<Գագարին>> ներդրումային ծրագրի նախագծի՝ դեռևս 2019 թվականից <<ԴԱՐ>> տարածաշրջանային զարգացման և մրցունակության հիմնադրամը նախաձեռնել է Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի Գեղամավան, Դդմաշեն, Ջովաբեր, Ծաղկունք և Վարսեր նախկին համայնքների և նախկին Սևան համայնքի Գագարին բնակավայրի (այսուհետ միասին՝ ծրագրի տարածք կամ ազդակիր բնակավայրեր) համալիր տարածքային զարգացման՝ <<Գագարին>> նախագծի (այսուհետ՝ Ծրագիր) մշակման գործընթացը: Բնակավայրերի ընտրության հիմքում դրվել է դրանց՝ խորհրդային ժամանակաշրջանում միևնույն վարչատարածքային միավորում ընդգրկված լինելը, նույն գետի ավազանում գտնվելու հանգամանքը, երկաթգծի հասանելիությունը Սևան խոշորացված համայնքին, բնակլիմայական և զբաղվածության ոլորտում ընդհանրությունները, մշակութային ընդհանուր ժառանգությունը:

Ծրագրի նպատակն է ձևավորել կայուն զարգացմամբ և նորարար կենսակերպով ինքնաբավ համայնքներ (բնակիչների հանրություն)՝ նպաստելով բնակիչների բարեկեցությանը, ստեղծագործականությանն ու երջանկությանը: Ծրագիրը, համախմբելով ազդակիր բնակավայրերի բնակիչներին, շահառու կառույցներին, տեղական ու միջազգային կազմակերպություններին և այդ կազմակերպությունների լավագույն մասնագիտական փորձագիտական խմբերին և համաներդրողներին՝ կուրվածքի տարածքային զարգացման համապարփակ երկարաժամկետ կայուն մոդել, որը լավագույնս կնպաստի առկա մարդկային ներուժի բացահայտմանն ու ինքնադրսևորմանը:

Ծրագրի հիմնական դրույթներն են՝

- արդյունավետ ստեղծագործահեն կրթական էկոհամակարգի ստեղծմամբ նորացվող ինքնության վերարժևորում և կայացում՝ հիմնված ամուր ժառանգության վրա,
- բնապահպանական օրինակելի կենսամիջավայրի և վարքագծի ձևավորում,
- շրջանաձև տնտեսության վրա հիմնված կայուն զարգացում,
- տարածական պլանավորման նորարար լուծումների միջոցով արդյունավետ ենթակառուցվածքների զարգացում ու որակյալ ապրելու միջավայրի ստեղծում,
- սոցիալապես արդար, առողջ և անվտանգ համայնքների կայացման համար անհրաժեշտ համակարգերի ապահովում,
- մշակութային ժառանգության բացահայտում, պահպանում և հավասարակշռված ապրանքայնացում,
- տեղական մակարդակով հանրային և ենթակառուցվածքների խելացի կառավարման մոդելի ձևավորում:

Ծրագրով նախատեսվում է փաստագրել ծրագրի տարածքում առկա իրողությունները, բացահայտել և սահմանել միջազգային լավագույն փորձի նշաձողն ու նախանշել ժամանակային կտրվածքում հասանելի և չափելի հիմնական թիրախային (կատարողական) ցուցանիշները (KPI), որոնք վերաբերում են ժողովրդագրությանը, կրթությանն ու մշակույթին, բնապահպանությանն ու տնտեսությանը՝ նպատակ ունենալով նպաստել ստեղծագործ և ինքնաբավ անհատի վրա հենվող համայնքի կայացմանը:

Ծրագիրն իրականացվելու է հետևյալ հիմնական ուղղություններով՝

1) մրցունակ կրթական էկոհամակարգ,
2) որակյալ կենսամիջավայր,
3) տնտեսական կայուն զարգացում

✓ *<u>«Կոտայքի մարզի կոշտ թափոնների կառավարում» ծրագիր -Վերակառուցման և զարգացման Եվրոպական բանկ (2014թ-ից).</u>*

Ծրագրի առանցքում աղբահանության խնդիրների կարգավորումն է: Ծրագիրն ունի մի քանի բաղադրիչ և հեռահար նպատակներ, որն ընդգրկում է բնապահպանական և սոցիալական գործողություններ, նոր աղբավայրի շահագործում, մաքրության ծառայությունների դիմաց վճարների հավաքագրման նոր մեխանիզմներ, նոր և ժամանակակից տեխնիկայի, մասնագիտացված սարքավորումների տրամադրում:

2015թ. ծրագրի շրջանակներում կնքվել է համապատասխան պայմանագիր, կատարվել է նախապատրաստական գործողություններ, մշակվել են հետագա քայլերն ու աշխատանքների տեխնիկական բաղադրիչները: Այս ծրագրի իրականացմամբ համայնքը հնարավորություն կունենա աղբահանության ոլորտում գրանցել լուրջ ձեռքբերումներ՝ և տեխնիկապես, և աշխատանքների որակական բարելավման առումներով:

2022թ.-ին սուբվենցիոն ծրագրերի շրջանակներում Սևան համայնքում իրականացվող ծրագրեր

- ✓ Սևան համայնքի Սևան քաղաքի և Գագարին բնակավայրի բակային տարածքների հիմնանորոգման աշխատանքներ
- ✓ Սևան համայնքի Լճաշեն, Վարսեր, Նորաշեն, Գեղամավան, Ջովաբեր և Չկալովկա գյուղերի ճանապարհների նորոգման աշխատանքներ
- ✓ Սևան համայնքի Սևան քաղաքի Խորհուրդների, Սունդուկյան, Մարզպետունի, Նալբանդյան, Մյասնիկյան, Նաիրյան փողոցների, Գագարին գյուղի Բաղրամյան և Կոմիտաս փողոցների հիմնանորոգման աշխատանքներ
- ✓ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ Սևան համայնքի Գագարին, Լճաշեն, Դդմաշեն, Գեղամավան, Ջովաբեր, Չկալովկա և Ծաղկունք գյուղերի փողոցների ներքին լուսավորության ցանցի կառուցում
- ✓ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի քաղաքային զբոսայգու ցանկապատի կառուցման և ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ, Սևան համայնքի Դդմաշեն գյուղի հանդիսությունների սրահի հարակից տարածքի բարեկարգման եվ ցանկապատի կառուցում
- ✓ Սևան համայնքի Սևան քաղաքի փողոցային լուսավորության ցանցի կառուցման աշխատանքներ
- ✓ Ծովագյուղ համայնքի 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ,6-րդ, 8-րդ, 12-րդ 21-րդ, 23-րդ փողոցների մասնակի, 13-րդ փողոցի 2-րդ և 3-րդ նրբանցքների, 17-րդ փողոցի 3-րդ նրբանցքի նորոգում և ասֆալտապատում

2.4 Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի նկարագրություն և ֆինանսական կանխատեսումները

Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի վերլուծության համար ելակետ ընդունենք համայնքային բյուջեի 2019-2021թթ. եկամուտների փաստացի կատարողական ցուցանիշները

	2019թ.	2020թ.	2021թ.
Ընդամենը համայնքի բյուջեի եկամուտներ	670954.0	838090.6	1025081.9
Վարչական բյուջե, որից	577695.8	672455.1	774191.5
սեփական եկամուտներ	199243.5	207928.1	268135.3
դոտացիա, սուբվենցիա	426831.2	566796.7	638811.1
ֆոնդային բյուջե	39026.6	57435.3	250890.4

Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի հիմնական մասի՝ 75.0 %, պայմանավորված է պետական աջակցությամբ, միայն 25% է գոյանում տեղական հնարավորություններից: Սեփական եկամուտների հավաքագրումը չնայած ունի աճի տեմպ, ընդամենը՝ 2-4%, սակայն էական դեր չի կարող ունենալ համայնքի զարգացման գործում:

Համայնքին ցուցաբերված պետական աջակցությունը լուծում է միայն համայնքային ենթակառուցվածքների պահպանման խնդիրը:

Ակնկալել բարձր, անգամ միջին մակարդակի զարգացման տեմպեր, առաջիկա տարիներին անհնար է:

Համայնքի բյուջեի եկամուտների հաջորդ 5 տարիների կանխատեսումն առայժմ բարձր ցուցանիշներով ապահովելն անհնար է, որը պայմանավորված է հանրապետության ֆինանսա-տնտեսական իրավիճակով, արտագաղթի մակարդակով, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց անվճարունակությամբ, առկա պարտքերի աճով:

Հեռանկարում առկա պարտքերի նվազումն արձանագրելու է զարգացման որոշակի աճ:

Համայնքի բյուջեի եկամուտները հաջորդ տարիների համար կաճեն միջին տարեկան հաշվարկով 8-10%-ով, կամ 2020թ. համայնքի բյուջեն կկազմի մոտ 540.0 մլն. դրամ՝ հաշվի առնելով առաջընթացի ներկայիս տեմպերը:

Սեփական եկամուտների նվազագույն շեմը կկազմի 140.0մլն. դրամ:

Համայնքի զարգացման հիմնական ցուցանիշը պայմանավորված է ֆոնդային բյուջեով, ինչը ներկայումս ու առաջիկայում էլ բացակայում են: Համայնքը չունի հողատարածքներ, որոնք օտարվեն:

Օտարումից համայնքային բյուջե մուտքագրված գումարները կնպատակուղղվեին համայնքային ենթակառուցվածքների բարելավմանը, ինչն իր հերթին զարգացման լուրջ խթան է:

Ներկայումս վարչական բյուջեի սուղ միջոցներից ուղղվում են ֆոնդային բյուջեի՝ կապիտալ ծախսերի չնչին մասի ֆինանսավորմանը:

Համայնքային բյուջեի եկամտային ուղղություններն են՝

- ✓ պաշտոնական տրանսֆերտները՝ դոտացիա, սուբվենցիա, որը կազմում է համայնքի վարչական բյուջեի 36,6%-ը.
- ✓ սեփական եկամուտները, որը կազմում է համայնքի բյուջեի 25%-ը.

Սեփական եկամուտներ	հողի հարկ և գույքահարկ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանցից
	տեղական տուրքեր
	պետական տուրքեր
	հողի, գույքի վարձավճարներ
	հողի օտարումներ
	այլ եկամուտներ
	փոխառու միջոցներ /մինչ օրս անհասանելի է համայնքի համար/

Համայնքի բյուջեի ծախսերը՝

2022թ.-ին տեղի է ունեցել համայնքի միավորում համայնքի բյուջեի ծախսերի ավելացումը, մակարդակը պայմանավորված է եկամուտների ավելացմամբ:

Ներկայումս բյուջեի ծախսերի կատարումն կապված է եկամուտների կատարման մակարդակից: Այն ուղղորդվում է ոչ միայն համայնքային ենթակառուցվածքների պահպանման ֆինանսավորմանը, այլ նաև պարտքերի մարմանը:

Առկա են պարտքեր նաև նախկին գյուղական համայնքներում

Ընթացիկ եկամուտների այն մասը, որն աճում է կամ ստեղծվում, համայնքային կազմակերպությունների պահպանման, շենքային պայմանների բարելավման, աշխատավարձի բարձրացման խնդիրների լուծման մի մասն ուղղվելու փոխարեն ուղղվում է կապիտալ ծախսերի պարտքերի և կապիտալ ծախսերի սպասարկմանը:

Համայնքի բյուջեի 2019-2021թթ. փաստացի ծախսերի կատարման ցուցանիշները

մլն. դրամ

Հ/Հ	Բյուջե	2019թ.	2020թ.	2021թ.
1	Համայնքի բյուջեն	660.4	830.3	1003.3
2	վարչական մաս	556.8	641.4	736.7
3	ֆոնդային մաս	154.1	252.9	406.4

Ֆոնդային բյուջեի ծախսերը համայնքի ընդհանուր բյուջեում միջին հաշվով կազմում են 32.6%, մնացած մասը վարչական՝ ընթացիկ ծախսեր են՝ 67.4%:

Համայնքի բյուջեի ծախսերը ըստ կառուցվածքի

մլն. դրամ

Հ/Հ		2019թ.		2020թ.		2021թ.	
		փաստացի ծախս	տեսակարար կշիռը	փաստացի ծախս	տեսակարար կշիռը	փաստացի ծախս	տեսակարար կշիռը
1	Ընդամենը վարչական բյուջեի ծախսեր, որից՝	556.8	100.0	641.4	100.0	736.7	100.0
1.1	Ընդհանուր բնույթի ծախսեր	115.2	20.7	152.9	23.8	121.7	16.5
1.2	շրջակա միջավայրի պահպանություն	117.5	21.1	131.2	20.5	136.5	18.5
1.3	մշակույթ	27.0	4.8	33.3	5.2	36.5	5.0
1.4	կրթություն	225.9	40.6	245.0	38.2	282.3	38.3
1.5	սոցիալական օգնություն	11.2	2.0	9.5	1.5	12.5	1.7
1.6	պահուստային ֆոնդ, որն ուղղվել	50.5	9.1	64.0	10.0	139.8	19.0

	է ֆոնդային բյուջե						
2	ֆոնդային բյուջեի ծախսեր	154.1	100.0	252.9	100.0	736.7	100.0

Համայնքի վարչական բյուջեն ունեցել է աճ: 2020թ. բյուջեի աճը կազմել է 25.7% 2019թ. համեմատությամբ, կամ 169.9 մլն. դրամի չափով, իսկ 2021թ. բյուջեի աճը 2020թ-ի համեմատությամբ՝ 20.8%, կամ 173.0մլն. դրամ:

2019-2021թթ. ընթացքում համայնքի վարչական բյուջեի միջին տարեկան կառուցվածքն ունեցել է հետևյալ պատկերը՝

- կրթության ծախսեր - 38.9%
- ընդհանուր բնույթի համայնքային ծախսեր - 20.1%
- շրջակա միջավայրի պահպանություն /աղբահանություն և սանմաքրում/ 19.9%
- մշակույթի գծով ծախսեր - 5.0%
- սոցօգնություն 2.0%

13.1% կամ միջին տարեկան հաշվարկով 254.3մլն. դրամ վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ուղղվել է ֆոնդային բյուջեի կապիտալ ծախսերի կատարմանը:

Համայնքային բյուջեի եկամուտների գալիք 5 տարիների կանխատեսման արդյունքում բյուջեի ծախսերի կատարման իրատեսական պատկերը, կառուցվածքը, տեսակարար կշիռները պահպանվելու են այնպես ու այն չափերով, ինչը թվարկվեց վերևում:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2022Թ. ԲՅՈՒՋԵԻ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ

հազ. դրամ

Տողի NN	Եկամտատեսակները	Հոդվածի NN	Ընդամենը (ս.5+ս.6)	այդ թվում՝	
				վարչական մաս	ֆոնդային մաս
1	2	3	4	5	6
1000	**ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ** (տող 1100 + տող 1200+տող 1300) այդ թվում՝		**1844508.0**	**1546470.3**	**605407.7**
1100	**1. ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ** (տող 1110 + տող 1120 + տող 1130 + տող 1150 + տող 1160) այդ թվում՝		470643.1	470643.1	
1110	**1.1 Գույքային հարկեր անշարժ գույքից** այդ թվում՝		120821.7	120821.7	
1111	Գույքահարկ համայնքների վարչական տարածքներում գտնվող շենքերի և շինությունների համար		70976.7	70976.7	
1112	Հողի հարկ համայնքների վարչական տարածքներում գտնվող հողի համար		49845.0	49845.0	
1120	**1.2 Գույքային հարկեր այլ գույքից** այդ թվում՝		**324121.4**	**324121.4**	
1121	Գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար		324121.4	324121.4	
1130	**1.3 Ապրանքների օգտագործման կամ գործունեության իրականացման թույլտվության վճարներ**		**12000.0**	**12000.0**	
1131	Տեղական տուրքեր (տող 1132 + տող 1135 + տող 1136 + տող 1137 + տող 1138 + տող 1139 + տող 1140 + տող 1141 + տող 1142 + տող 1143 + տող 1144+տող 1145)		12000.0	12000.0	
1132	ա) Համայնքի տարածքում նոր շենքերի, շինությունների (ներառյալ ոչ հիմնական) շինարարություն (տեղադրման) թույլտվության համար (տող 1133 + տող 1334), որից՝		390.0	390.0	
1133	աա) Հիմնական շինությունների համար		200.0	200.0	
1134	աբ) Ոչ հիմնական շինությունների համար		190.0	190.0	
1135	բ) Համայնքի վարչական տարածքում շենքերի, շինությունների, քաղաքաշինական այլ օբյեկտների վերակառուցման, ուժեղացման, վերականգնման, արդիականացման աշխատանքներ (բացառությամբ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ շինարարության թույլտվություն չպահանջվող դեպքերի) կատարելու թույլտվության համար		500.0	500.0	

1136	գ) Համայնքի վարչական տարածքում շենքերի, շինությունների, քաղաքաշինական այլ օբյեկտների քանդման թույլտվության համար		10.0	10.0	
1137	դ) Համայնքի տարածքում ոգելից խմիչքների և (կամ) ծխախոտի արտադրանքի վաճառքի, իսկ հանրային սննդի օբյեկտներում՝ ոգելից խմիչքների և (կամ) ծխախոտի արտադրանքի իրացման թույլտվության համար		8000.0	8000.0	
1138	ե) Համայնքի տարածքում բացօթյա վաճառք կազմակերպելու թույլտվության համար				
1139	զ) Համայնքի տարածքում հեղուկ վառելիքի, տեխնիկական հեղուկների, հեղուկացված գազերի մանրածախ առևտրի կետերում հեղուկ վառելիքի, տեխնիկական հեղուկների, հեղուկացված գազերի վաճառքի թույլտվության համար		1000.0	1000.0	
1140	է) Համայնքի տարածքում առևտրի, հանրային սննդի, զվարճանքի, շահումով խաղերի և վիճակախաղերի կազմակերպման օբյեկտները, բաղնիքները (սաունաները), խաղատները ժամը 24.00-ից հետո աշխատելու թույլտվության համար		600.0	600.0	
1141	ը) Համաքաղաքային կանոններին համապատասխան Երևան քաղաքի և քաղաքային համայնքների տարածքում ընտանի կենդանիներ պահելու թույլտվության համար				
1142	թ) Համայնքի տարածքում արտաքին գովազդ տեղադրելու թույլտվության համար		1800.0	1800.0	
1143	ժ) Համայնքի արխիվից փաստաթղթերի պատճեններ և կրկնօրինակներ տրամադրելու համար		10.0	10.0	
1144	ժա) Համայնքի տարածքում (բացառությամբ թաղային համայնքների) մարդատար տաքսու (բացառությամբ երթուղային տաքսիների) ծառայություն իրականացնելու թույլտվության համար		190.0	190.0	
1145	ժբ) Թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի մանրածախ առուվաճառքի թույլտվության համար		100.0	100.0	
1150	**1.4 Ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից այլ պարտադիր վճարներ** այդ թվում՝		**13700.0**	**13700.0**	
1151	Համայնքի բյուջե վճարվող պետական տուրքեր (տող 1152 + տող 1153)		13700.0	13700.0	

	այդ թվում`				
1152	ա) Քաղաքացիական կացության ակտեր գրանցելու, դրանց մասին քաղաքացիներին կրկնակի վկայականներ, քաղաքացիական կացության ակտերում կատարված գրառումներում փոփոխություններ, լրացումներ, ուղղումներ կատարելու և վերականգնման կապակցությամբ վկայականներ տալու համար		4000.0	4000.0	
1153	բ) Նոտարական գրասենյակների կողմից նոտարական ծառայություններ կատարելու, նոտարական կարգով վավերացված փաստաթղթերի կրկնօրինակներ տալու, նշված մարմինների կողմից գործարքների նախագծեր և դիմումներ կազմելու, փաստաթղթերի պատճեններ հանելու և դրանցից քաղվածքներ տալու համար		9700.0	9700.0	
1160	1.5 Այլ հարկային եկամուտներ				
1161	Օրենքով պետական բյուջե ամրագրվող հարկերից և այլ պարտադիր վճարներից մասհանումներ համայնքների բյուջեներ (տող 1162 + տող 1163 + տող 1164)				
1200	**2. ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ** (տող 1210 + տող 1220 + տող 1230 + տող 1240 + տող 1250 + տող 1260)		978528.9	978528.9	298037.7
1250	**2.5 Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ` ստացված կառավարման այլ մակարդակներից**		978528.9	978528.9	0.0
1251	ա) Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ		976132.1	976132.1	0.0
1254	բ) Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ				
1257	գ) Պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)		2396.8	2396.8	0
1260	**2.6 Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ` ստացված կառավարման այլ մակարդակներից** (տող 1261 + տող 1262)				298037.7
1261	ա) Պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)				298037.7
1300	**3. ԱՅԼ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ** (տող 1310 + տող 1320 + տող 1330 + տող 1340 + տող 1350 + տող 1360 + տող 1370 + տող 1380)		**97298.3**	**97298.3**	
1330	**3.3 Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ** (տող 1331 + տող 1332 + տող 1333 + 1334) այդ թվում`		39383.7	39383.7	
1331	Համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ		19697.5	19697.5	

1332	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ		15541.2	15541.2	
1333	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետության և համայնքի սեփականությանը պատկանող հողամասերի կառուցապատման իրավունքի դիմաց գանձվող վարձավճարներ		2000.0	2000.0	
1334	Այլ գույքի վարձակալությունից մուտքեր		2145.0	2145.0	
1340	**3.4 Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից** (տող 1341 + տող 1342)		**2227.2**	**2227.2**	
1342	Պետության կողմից տեղական ինքնակառավարման մարմիններին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման ծախսերի ֆինանսավորման համար պետական բյուջեից ստացվող միջոցներ		2227.2	2227.2	
1350	**3.5 Վարչական գանձումներ** (տող 1351 + տող 1352 + տող 1353) այդ թվում`		**55667.4**	**55667.4**	
1351	Տեղական վճարներ		402.9	402.9	
1352	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման համար վճարներ		2000.0	2000.0	
	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) կենցաղային աղբահանության վճարներ		42320.0	42320.0	
1353	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) երաժշտական, արվեստի դպրոցների, մսուրմանկապարտեզների գծով վճարներ		10944.5	10944.5	
1360	**3.6 Մուտքեր տույժերից, տուգանքներից** (տող 1361 + տող 1362) այդ թվում`		**20.0**	**20.0**	
1361	Վարչական իրավախախտումների համար տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից պատասխանատվության միջոցների կիրառումից եկամուտներ		20.0	20.0	
1380	**3.8 Կապիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ** (տող 1381 + տող 1382)	**7442**		X	
1381	Նվիրատվության, ժառանգության իրավունքով ֆիզիկական անձանցից և կազմակերպություններից համայնքին,			X	

	վերջինիս ենթակա բյուջետային հիմնարկների տնօրինմանն անցած գույքի (հիմնական միջոց կամ ոչ նյութական ակտիվ չհանդիսացող) իրացումից և դրամական միջոցներից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման համար համայնքի բյուջե ստացված մուտքեր՝ տրամադրված արտաքին աղբյուրներից				
1390	**3.9 Այլ եկամուտներ** (տող 1391 + տող 1392 + տող 1393)	**7451**	**307370.0**		**307370.0**
1392	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումներից մուտքեր		307370.0	X	307370.0
1393	Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթակա այլ եկամուտներ				

Տեղեկություններ գույքահարկի և հողի հարկի, հողերի և այլ գույքի վարձակալության վարձավճարների գծով առանձին ցուցանիշների վերաբերյալ

(հազար դրամով)

N	Եկամտատեսակները	Ապառքը տարեսկ. Դրությամբ ./01,01,21թ/	Ապառքը տարեվ. դրությամբ /01,01,22թ./	Տվյալ տարվա հաշվարկային գումարը
Ա	Բ	1	2	3
1	Գույքահարկ համայնքների վարչական տարածքներում գտնվող շենքերի և շինությունների համար	103554.8	97017.4	0
2	Հողի հարկ համայնքի վարչական տարածքում գտնվող հողերի համար	43622.1	41422.1	0
3	Գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար	223906.6	201756.0	
4	Հողերի, գույքի վարձակալության վարձավճարներ	30867.6	33208.9	3934.8
5	Կառուցապատման իրավունքի վարձակալության վարձավճարներ	23297.2	27741.2	3172.0

ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2017Թ. ԲՅՈՒՋԵԻ ԾԱԽՍԵՐ

հազ. դրամ

Տողի NN	Բաժին	Խումբ	Դաս	Բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգման բաժինների, խմբերի և դասերի անվանումները	Ընդամենը (ս.7 +ս.8)	այդ թվում՝	
						վարչական բյուջե	ֆոնդային բյուջե
1	2	3	4	5	6	7	8
2000	X	X	X	**ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾԱԽՍԵՐ** (տող2100+տող2200+տող2300+տող2400+տող2500+տող2600+ տող2700+տող2800+տող2900+տող3000+տող3100)	1942180.4	1548019.2	704476.1
2100	**01**	0	0	**ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆՈՒՅԹԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ** (տող2110+տող2120+տող2130+տող2140+տող2150+տող2160+տող2170+տող2180)	696057.2	511893.3	184163.9
				այդ թվում՝			
2110	**01**	1	0	*Օրենսդիր և գործադիր մարմիններ, պետական կառավարում, ֆինանսական և հարկաբյուջետային հարաբերություններ, արտաքին հարաբերություններ*	412341.9	*408673.0*	*3668.9*
				որից՝			
2111	01	1	1	Օրենսդիր և գործադիր մարմիններ,պետական կառավարում	412241.9	408573.0	3668.9
2112	01	1	2	Ֆինանսական և հարկաբյուջետային հարաբերություններ	100.0	100.0	
2113	01	1	3	Արտաքին հարաբերություններ			
2120	**01**	**2**	0	*Արտաքին տնտեսական օգնություն*			
				որից՝			
2121	01	2	1	Արտաքին տնտեսական աջակցություն			
2122	01	2	2	Միջազգային կազմակերպությունների միջոցով տրամադրվող տնտեսական օգնություն			
2130	**01**	**3**	0	*Ընդհանուր բնույթի ծառայություններ*	2227.2	2227.2	
				որից՝			
2131	01	3	1	Աշխատակազմի /կադրերի/ գծով ընդհանուր բնույթի ծառայություններ	2227.0	2227.2	
2132	01	3	2	Ծրագրման և վիճակագրական ընդհանուր ծառայություններ			
2133	01	3	3	Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ	0.0		
2140	**01**	**4**	0	*Ընդհանուր բնույթի հետազոտական աշխատանք*			
				որից՝			
2141	01	4	1	Ընդհանուր բնույթի հետազոտական աշխատանք			
2150	**01**	**5**	0	*Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայությունների գծով հետազոտական և նախագծային աշխատանքներ*			
				որից՝			
2151	01	5	1	Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ գծով հետազոտական և նախագծային աշխատանքներ			
2160	**01**	**6**	0	*Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ (այլ դասերին չպատկանող)*	281488.1	100993.1	180495.0
				որից՝			
2161	01	6	1	Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ (այլ դասերին չպատկանող)	281488.1	100993.1	180495.0
2170	**01**	**7**	0	*Պետական պարտքի գծով գործառնություններ*			
				որից՝			
2400	**04**	0	0	**ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ** (տող2410+տող2420+տող2430+տող2440+տող2450+տող2460+տող2470+տող2480+տող2490)	305694.3	10787.0	294907.3

				այդ թվում՝			
2410	**04**	**1**	**0**	*Ընդհանուր բնույթի տնտեսական, առևտրային և աշխատանքի գծով հարաբերություններ*	0.0		
				որից՝			
2411	04	1	1	Ընդհանուր բնույթի տնտեսական և առևտրային հարաբերություններ			
2412	04	1	2	Աշխատանքի հետ կապված ընդհանուր բնույթի հարաբերություններ			
2420	**04**	**2**	**0**	*Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն, ձկնորսություն և որսորդություն*	487.0	487.0	
				որից՝			
2421	04	2	1	Գյուղատնտեսություն	487.0	487.0	
2422	04	2	2	Անտառային տնտեսություն			
2440	**04**	**4**	**0**	*Լեռնաարդյունահանում, արդյունաբերություն և շինարարություն*			
				որից՝			
2441	04	4	1	Հանքային ռեսուրսների արդյունահանում, բացառությամբ բնական վառելիքի			
2442	04	4	2	Արդյունաբերություն			
2443	04	4	3	Շինարարություն			
2450	**04**	**5**	**0**	*Տրանսպորտ*	622420.2	10300.0	612120.2
				որից՝			
2451	04	5	1	Ճանապարհային տրանսպորտ	622420.2	10300.0	612120.2
2452	04	5	2	Ջրային տրանսպորտ			
2453	04	5	3	Երկաթուղային տրանսպորտ			
2454	04	5	4	Օդային տրանսպորտ			
2490	**04**	**9**	**0**	*Տնտեսական հարաբերություններ (այլ դասերին չպատկանող)*	-317212.9		-317212.9
				որից՝			
2491	04	9	1	Տնտեսական հարաբերություններ /հատված 3,տող 6000/	-317212.9		-317212.9
2500	**05**	**0**	**0**	**ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ** (տող2510+տող2520+տող2530+տող2540+տող2550+տող2560)	226267.0	225490.0	777.0
				այդ թվում՝			
2510	**05**	**1**	**0**	***Աղբահանում՝ ընդամենը, որից***	225490.0	225490.0	
	05	**1**	**1**	Կենցաղային աղբահանություն և սանիտարական մաքրման ծախսեր	*225490.0*	*225490.0*	
	05	1	1				0.0
	05	**1**	**1**	***Սուբսիդիա <<ՍՀԿՍ ԵՎ Բ>> ՀՈԱԿ***	225490.0	225490.0	
	05	**2**	**0**	**Կեղտաջրերի հեռացում**	777.0		*777.0*
2521	05	2	1	Կեղտաջրերի հեռացում	*777.0*		777.0
2530	**05**	**3**	**0**	*Շրջակա միջավայրի աղտոտման դեմ պայքար*			
2531	05	3	1	Շրջակա միջավայրի աղտոտման դեմ պայքար			
2540	**05**	**4**	**0**	*Կենսաբազմազանության և բնության պաշտպանություն*			

2541	05	4	1	Կենսաբազմազանության և բնության պաշտպանություն/կանաչ. ծախսեր, ծառերի էտում/			
2550	**05**	**5**	0	*Շրջակա միջավայրի պաշտպանության գծով հետազոտական և նախագծային աշխատանքներ*			
				որից`			
2551	05	5	1	Շրջակա միջավայրի պաշտպանության գծով հետազոտական և նախագծային աշխատանքներ		0.0	0.0
2560	**05**	**6**	0	*Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն (այլ դասերին չպատկանող)*			
				որից`			
2561	05	6	1	Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն (այլ դասերին չպատկանող)	0.0	0.0	
2600	**06**	0	0	ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՈՄՈՒՆԱԼ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ (տող3610+տող3620+տող3630+տող3640+տող3650+տող3660)	218564.0	17974.0	200590.0
				այդ թվում`			
2610	**06**	**1**	0	*Բնակարանային շինարարություն /բնակարանային տնտեսության հիմնանորոգում/, որից*	15000.0	15000.0	0.0
2611	06	1	1	Բնակարանային շինարարություն / բնակարանային տնտեսության հիմնանորոգում/	15000.0	15000.0	
2620	**06**	**2**	0	*Համայնքային զարգացում*			
				որից`			
2621	06	2	1	Համայնքային զարգացում			
2630	**06**	**3**	0	*Ջրամատակարարում*	40.0	40.0	
				որից`			
2631	06	3	1	Ջրամատակարարում	40.0	40.0	
2640	**06**	**4**	0	*Փողոցների լուսավորում*	2934.0	2934.0	
				որից`			
2641	06	4	1	Փողոցների լուսավորում	218524.0	2934.0	195590.0
2650	**06**	**5**	0	*Բնակարանային շինարարության և կոմունալ ծառայությունների գծով հետազոտական և նախագծային աշխատանքներ*			
				որից`			
2651	06	5	1	Բնակարանային շինարարության և կոմունալ ծառայությունների գծով հետազոտական և նախագծային աշխատանքներ			
2660	**06**	**6**	0	*Բնակարանային շինարարության և կոմունալ ծառայություններ (այլ դասերին չպատկանող)*	5000.0		5000.0
2661	06	6	1	Բնակարանային շինարարության և կոմունալ ծառայություններ (այլ դասերին չպատկանող)	5000.0		5000.0
2700	**07**	0	0	ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ (տող2710+տող2720+տող2730+տող2740+տող2750+տող2760)	200.0	200.0	
2720	**07**	**2**	0	*Արտահիվանդանոցային ծառայություններ*	200.0	200.0	
				որից`			
2721	07	2	1	Ընդհանուր բնույթի բժշկական ծառայություններ	200.0	200.0	
2722	07	2	2	Մասնագիտացված բժշկական ծառայություններ			
2800	**08**	0	0	ՀԱՆԳԻՍՏ, ՄՇԱԿՈՒՅԹ ԵՎ ԿՐՈՆ (տող2810+տող2820+տող2830+տող2840+տող2850+տող2860)	77932.0	67450.0	10482.0
				այդ թվում`			
2810	08	1	0	*Հանգստի և սպորտի ծառայություններ*	10482.0		10482.0
				որից`			

2811	08	1	1	Հանգստի և սպորտի ծառայություններ	10482.0		10482.0
2820	08	2	0	*Մշակութային ծառայություններ*	27384.0	27384.0	
				որից`			
2821	08	2	1	Գրադարաններ	20000.0	20000.0	
2822	08	2	2	Թանգարաններ և ցուցասրահներ			
2823	08	2	3	Մշակույթի տներ, ակումբներ, կենտրոններ	0.0	0.0	0.0
2824	08	2	4	Այլ մշակութային կազմակերպություններ	6684.0	6684.0	
2825	08	2	5	Արվեստ			
2826	08	2	6	Կինեմատոգրաֆիա			
2827	08	2	7	Հուշարձանների և մշակութային արժեքների վերականգնում և պահպանում	700.0	700.0	
2830	08	3	0	*Ռադիո և հեռուստահաղորդումների հեռարձակման և հրատարակչական ծառայություններ*	36846.0	36846.0	
				որից`			
2831	08	3	1	Հեռուստառադիոհաղորդումներ	4400.0	4400.0	
2832	08	3	2	Հրատարակչություններ, խմբագրություններ	32446.0	32446.0	
2833	08	3	3	Տեղեկատվության ձեռքբերում			
2840	08	4	0	*Կրոնական և հասարակական այլ ծառայություններ*	3220.0	3220.0	
				որից`			
2841	08	4	1	Երիտասարդական ծրագրեր			
2842	08	4	2	Քաղաքական կուսակցություններ, հասարակական կազմակերպություններ, արհմիություններ	3220.0	3220.0	
2843	08	4	3	Կրոնական և հասարակական այլ ծառայություններ			
2850	08	5	0	*Հանգստի, մշակույթի և կրոնի գծով հետազոտական և նախագծային աշխատանքներ*			
				որից`			
2851	08	5	1	Հանգստի, մշակույթի և կրոնի գծով հետազոտական և նախագծային աշխատանքներ			
2900	09	0	0	ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ (տող2910+տող2920+տող2930+տող2940+տող2950+տող2960+տող2970+տող2980)	393555.9	380000.0	13555.9
				այդ թվում`			
2910	09	1	0	*Նախադպրոցական և տարրական ընդհանուր կրթություն*	276746.3	266000.0	10746.3
				որից`			
2911	09	1	1	Նախադպրոցական կրթություն	276746.3	266000.0	10746.3
2912	09	1	2	Տարրական ընդհանուր կրթություն			
2920	09	2	0	*Միջնակարգ ընդհանուր կրթություն*	2809.6		2809.6
2922	09	2	2	Միջնակարգ(լրիվ) ընդհանուր կրթություն	2809.6		2809.6
2950	09	5	0	*Ըստ մակարդակների չդասակարգվող կրթություն*	114000.0	114000.0	
				որից`			
2951	09	5	1	Արտադպրոցական դաստիարակություն	114000.0	114000.0	
2952	09	5	2	Լրացուցիչ կրթություն			
2960	09	6	0	*Կրթությանը տրամադրվող օժանդակ ծառայություններ*			
				որից`			
				որից`			
3000	10	0	0	ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ (տող3010+տող3020+տող3030+տող3040+տող3050+տող3060+տող3070+տող3080+տող3090)	23910.0	23910.0	
3030	10	3	0	*Հարազատին կորցրած անձինք*	500.0	500.0	

3031	10	3	1	Հարազատին կորցրած անձինք	*500.0*	*500.0*	
3040	10	4	0	*Ընտանիքի անդամներ և զավակներ*	0.0	0.0	
3070	10	7	0	*Սոցիալական հատուկ արտոնություններ (այլ դասերին չպատկանող)*	23410.0	23410.0	
				որից`			
3071	10	7	1	Սոցիալական հատուկ արտոնություններ (այլ դասերին չպատկանող)	23410.0	23410.0	
3080	10	7	1	***Վարձատրվող հասարակական աշխատանքներ***	0.0	0.0	
				որից`			
3100	11	0	0	ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆՆԵՐԻՆ ՉԴԱՍՎՈՂ ՊԱՀՈՒՍՏԱՅԻՆ ՖՈՆԴԵՐ (տող3110)	307370.0	310314.9	
				այդ թվում`			
3110	11	1	0	*ՀՀ կառավարության և համայնքների պահուստային ֆոնդ*	307370.0	310314.9	
				որից`			
3112	11	1	2	ՀՀ համայնքների պահուստային ֆոնդ	307370.0	310314.9	

2.5 Զարգացման խոչընդոտներ և դժվարություններ

Համայնքի բնականոն կյանքի ապահովումը և տնտեսության զարգացումը խոչընդոտող մի շարք խնդիրներ ունեն իրենց պատճառահետևանքային կապը, որի պատճառով էլ շատ ծրագրեր և ձեռնարկներ չեն ստանում լուծում կամ կյանքի չեն կոչվում.

Հիմնական խնդիրներ	պատճառ	հետևանք
Գործարար միջավայրի բարելավում և ձեռնարկատիրության խթանում	օրենսդրական դաշտ համախմբվածության պակաս շուկայի ոչ թափանցիկություն գործարար հմտությունների և գիտելիքների պակաս իրազեկման պակաս ներդրումային ծրագրերի ֆինանսական դժվարություններ վարկերի բարձր տոկոսադրույքներ	տնտեսությունը զարգացած չէ արտադրական ձեռնարկությունների սակավություն գնաճ աշխատատեղերի փոքր թվաքանակ
Համայնքի գույքի կառավարում	տեղեկատվության պակաս կառավարչական հմտությունների պակաս	արդյունավետության բացակայություն
Նախադպրոցական կրթություն և արտադպրոցական դաստիարակության կազմակերպում	շենքային պայմաններ աշխատակիցների աշխատավարձի ցածր դրույքաչափեր, անվճարունակություն ոլորտի նկատմամբ ոչ պրոֆեսիոնալ մոտեցում	երեխաների ներգրավվածության պակաս արտադպրոցական խմբակների թվաքանակի պակաս գույքի պակաս հետաքրքրության բացակայություն
Ակտիվ մշակութային և մարզական կյանքի կազմակերպում՝ երիտասարդության ներգրավմամբ	տարածքների, տեխնիկա-սարքավորումների բացակայություն ծրագրերի պակաս ֆինանսական ռեսուրսների բացակայություն մոտիվացիայի պակաս	համաքաղաքային մարզամշակութային միջոցառումների պակաս անտարբերություն, պասիվություն, ներգրավվածության պակաս, կրկնություններ

Համայնքի բնակչության սոցիալական պաշտպանություն	սոցիալական ծրագրերի միօրինակություն և պակաս, ոչ ճիշտ հասցեականություն իրազեկության պակաս	աղքատության աճ արտագաղթ սոցիալական լարվածության աճ ամուսնալուծությունների թվի աճ, ծնելիության պակաս
Ֆիզիկական կուլտուրայի և առողջ ապրելակերպի խրախուսում	կազմակերպչական աշխատանքների պակաս, առողջ ապրելակերպի խրախուսման մեխանիզմների բացակայություն ոլորտի նկատմամբ դրական վերաբերմունքի պակաս, անուշադրություն ոչ նպատակային աշխատանք	ոլորտի կարևորության չգիտակցում երիտասարդների շրջանում հիվանդությունների աճ ոչ նպատակային և ձևական միջոցառումների իրականացում
Համայնքում բնակարանային շինարարության խթանում	ֆինանսների և համապատասխան տարածքների բացակայություն, ոչ արդյունավետ աշխատանք համապատասխան կառույցների հետ, պահանջատիրության պակաս	ուրբանիզացիայի աճ բնակչության թվի նվազում, նորաստեղծ ընտանիքների թվի անկում, ծնելիության թվի նվազում վարձակալական բնակարանների պահանջարկի մեծացում
Համայնքի բնակավայրերի կառուցապատում, բարեկարգում և կանաչապատում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, կոմունալ տնտեսության աշխատանքների ապահովում, համայնքային գերեզմանատների պահպանում և գործունեության ապահովում	ներդրումային ծրագրերի, տեխնիկայի, ոլորտային մասնագետների պակաս մտածելակերպ, համապատասխան տարածքների բացակայություն սրտացավության բացակայություն, անպատասխանատվություն առկա ռեսուրսների ոչ ռացիոնալ օգտագործում գործող կարգերի չկիրառում աջակցության պակաս	անբարեկարգ, կեղտոտ տարածքներ, կանաչապատ տարածքների պակաս աշխատանքների անարդյունավետություն անտարբերություն
Համայնքի հասարակական տրանսպորտի աշխատանքի կազմակերպում, համայնքային ճանապարհային ենթակառուցվածքների պահպանում և շահագործում	մասնագիտացված օղակի ոչ լիարժեք աշխատանք համայնքային կարիքների	երթուղիների պակաս բնակչության դժգոհության աճ

	ոչ ճիշտ գնահատում տրանսպորտային միջոցների բացակայություն ֆինանսական միջոցների բացակայություն ոչ ճիշտ պլանավորում	անբարեկարգ ճանապարհներ երթևեկության դժվարացում մարդկանց հոսքի պակասում
Պետության պաշտպանության իրականացման աջակցում	ոլորտի նկատմամբ տեղեկատվության պակաս մասնագիտական հմտությունների պակաս	խնդիրների կատարման ոչ լիարժեքություն
Աղետների ռիսկերի նվազեցման և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ու քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների իրականացում	ոչ ճիշտ պլանավորում իրազեկման պակաս խնդրի կարևորության չգիտակցում համագործակցության բացակայություն միջոցառումների ձևական բնույթ	բնակչության անպաշտպան վիճակ ծրագրերի թերակատարում
Համայնքում շրջակա միջավայրի պահպանություն	տեղեկատվության ոչ լիարժեքություն խնդրի կարևորության չգիտակցում անտարբերություն համալիր ծրագրերի բացակայություն համապատասխան կառույցների միջև համագործակցության բացակայություն	շրջակա միջավայրի նկատմամբ անտարբեր վիճակ համապատասխան ծրագրերի բացակայություն ոչ ճիշտ մշակույթի ձևավորում
Զբոսաշրջության զարգացման խթանում	ենթակառուցվածքների պակաս մոտիվացիայի պակաս ոչ նպատակային ծրագրեր ժամանցի վայրերի բացակայություն ցուցանակների և տեղեկատվական վահանակների բացակայություն ոլորտային կառույցների միջև ոչ արդյունավետ համագործակցություն	համայնքի գերակա ուղղություն հռչակված զբոսաշրջային ոլորտում հիմնախնդիրների կուտակում մասնակի, ոչ լիարժեք ծրագրերի իրականացում զբոսաշրջիկների թվի աճի դանդաղ տեմպեր ոլորտային ծրագրերի ոչ ամբողջական մշակում խնդրի կարևորության չգիտակցում համայնքի տնտեսության

	ոչ ճիշտ պլանավորում տեղեկատվական աշխատանքների ոչ լիարժեք կազմակերպում տուրիստական ծառայությունների պակաս համապատասխան կադրերի բացակայություն	աճի դանդաղում
Համայնքի երիտասարդության խնդիրների լուծմանն ուղղված ծրագրերի և միջոցառումների կազմակերպում	նախաձեռնությունների պակաս, ոչ ճիշտ համագործակցություն իրազեկման պակաս համապատասխան կառույցների աշխատանքի ոչ արդյունավետություն համայնքային բյուջեում խնդրի վերաբերյալ ֆինանսական միջոցների առկայության բացակայություն	երիտասարդների հոսք դեպի մայրաքաղաք, մասնակի խնդիրների լուծում անտարբերություն հարմարվելու քաղաքականություն աշխատատեղերի բացակայություն նորարական գաղափարների հետընթաց
Համայնքում ծնելիության և բազմազավակության խթանում	սոցիալական առկա վիճակ բնակարանային պայմաններ արտագաղթ ապագայի նկատմամբ անվստահություն խրախուսող և նպատակային ծրագրերի բացակայություն	բնակչության թվի նվազում, բնակչության «ծերացում» մանկապարտեզների, դպրոցների թերբեռնվածություն
Բնակչության առողջության պահպանման և բարելավման ծրագրերի իրականացում, արդյունավետ և մատչելի բժշկական սպասարկման պայմանների ստեղծում	տեղեկատվության պակաս համակարգային խնդիրների բաց բնակչության մտածելակերպ կանխարգելող ծրագրերի ձևական բնույթ անվստահություն ոլորտի նկատմամբ առողջ ապրելակերպ քարոզող ծրագրերի սակավություն ժամանակակից սարքավորումների	հիվանդությունների ուշ հայտնաբերում հետազոտությունների պակաս հիվանդությունների թվի աճ

	անհասանելիություն	
Համայնքային հասարակական կյանքին հաշմանդամների մասնակցության խթանում	տեղեկատվության պակաս հասարակական կարծրատիպեր, մտածողություն ֆիզիկական անմատչելիություն, տեղաշարժի դժվարություններ ենթակառուցվածքների պակաս արդյունավետ և նպատակային ծրագրերի սակավություն, ոլորտային ՀԿ-ների բացակայություն կամ ոչ արդյունավետ աշխատանք	մեկուսացում միջավայրից ինտեգրման խնդիրների ավելացում ոչ նպատակային և արդյունավետ ծրագրերի իրականացում ոլորտային հիմնախնդիրների կուտակում
Բարեգործության խթանում՝ համայնքում մշակութային, կրթական գիտական, առողջապահական, մարզական, սոցիալական և այլ հաստատությունների հիմնադրման, ֆինանսավորման, ինչպես նաև դրանց ֆինանսական անկախության ապահովման նպատակով	վստահության պակաս իրազեկման պակաս ուղղորդման բացակայություն համայնքային առաջնահերթությունները ներկայացնելու խնդիր բարեգործական կառույցների հետ անարդյունավետ աշխատանք	բարեգործական ծրագրերի պակաս արտաքին կապերի բացակայություն ոչ նպատակային ներդրումներ
Մարդկային ռեսուրսների կառավարում	կադրային ոչ ճիշտ քաղաքականություն աշխատանքային ոչ հստակ հարաբերություններ աշխատավարձերի պակաս աշխատատեղերի սակավություն վերապատրաստման դասընթացների անարդյունավետություն ոլորտի գործիքակազմին չտիրապետում խրախուսման մեխանիզմների ոչ լիրաժեքություն կամ չկիրառում	գործունեության անարդյունավետություն կադրերի ոչ ճիշտ ընտրություն անբավարար արդյունքներ մոտիվացիայի պակաս կադրային հոսք պատասխանատվության պակաս

Համայնքի բնակչության սոցիալական պաշտպանություն	գործազրկություն բազմազավակ ընտանիքների կարիքներ ցածր կենսամակարդակ աշխատատեղերի պակաս	աղքատ հասարակություն ֆինանսական օժանդակության ավելացում զարգացման տեմպերի ոչ բավարար մակարդակ արտագաղթ ուրբանիզացիա

2.6 Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների /ՈՒԹՀՍ/ վերլուծություն

Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր	Հնարավորություններ	Սպառնալիքներ
✓ Համայնքի աշխարհագրական դիրք (Սևանա լճի ափին է, միջպետական ճանապարհին կից). ✓ Ամենաշատ արևային օրերի քանակ. ✓ Մտավոր ներուժի առկայություն. ✓ Ակտիվ երիտասարդներ. ✓ Առկա են չօգտագործվող արտադրական շենքեր. ✓ Սևանա լճի ափամերձ տարածք, որը խթանում է զբոսաշրջության զարգացումը. ✓ Ապակենտրոնացված հարաբերությունների հաջողված օրինակներ. ✓ Պատմամշակութային հուշարձանների առկայություն. ✓ Ծառայությունների մատուցման ցանց. ✓ Ինտերնետ ակումբների առկայություն. ✓ Բանկերի մասնաճյուղեր. ✓ Քաղաքում առկա եկեղեցի. ✓ Առևտրի սրահներ և մարկետներ. ✓ Ջրամատակարարման համակարգ. ✓ Համայնքը գազաֆիկացված է. ✓ Կապի օպերատորների առկայություն. ✓ Կրթական և բժշկական հաստատությունների առկայություն. ✓ ՀՈԱԿ-ների առկայություն. ✓ Հյուրընկալ միջավայր. ✓ Անվտանգ և ապահով տարածաշրջան. ✓ Երիտասարդ կամավորներ.	✓ Գործազրկություն. ✓ Արտագնա աշխատանք. ✓ Ուրբանիզացիա. ✓ Արդյունաբերական ձեռնարկությունների բացակայություն. ✓ Արտադրական ձեռնարկությունների փոքր թիվ. ✓ Բնական պայմաններ, (քամի, երկարատև, խստաշունչ ձմեռ). ✓ Անապահով ընտանիքներ. ✓ Ազատ ժամանցի կազմակերպման վայրերի սակավություն. ✓ Հարկերի հավաքագրման ոչ բարձր տոկոս. ✓ Անբարեկարգ ճանապարհների առկայություն. ✓ Բակային հատվածների անբերակարգ վիճակ. ✓ Կանաչ տարածքների փոքր ծավալ. ✓ Վթարային շենքերի առկայություն. ✓ Տանիքների հիմնանորոգման խնդիր. ✓ Ձեռներեցության ոչ բավարար զարգացվածություն. ✓ Ֆինանսական ոչ բավարար ռեսուրսներ. ✓ Երթևեկության նշանների և ճանաչողական ցուցանակների բացակայություն. ✓ Ներդրումների ցածր մակարդակ. ✓ Միջհամայնքային տրանսպորտի թույլ զարգացվածություն. ✓ Ցածր իրավագիտության մակարդակ ✓ համայնքի տարածքում ✓ Վերելակների ամբողջական փոփոխության կարիք. ✓	✓ Դոնոր կազմակերպությունների և ապակենտրոնացված համագործակցության շրջանակներում քույր քաղաքների կողմից ներդրումներ. ✓ Կառավարության աջակցման ծրագրեր (ներառյալ՝ պետական բյուջեից տրվող դոտացիաներ և սուբվենցիաներ). ✓ Մասնավոր սեկտորի և բարերարների կողմից ներդրումային ծրագրերի իրականացում. ✓ Երիտասարդների համար բնակարանաշինություն. ✓ Տրանսվերտների հոսք. ✓ ՓՄՁ-ների հնարավորությունների ընդլայնում. ✓ Տուրիստական հոսքերի մեծացում, տուրիստական նոր երթուղիների ներդնում, որակյալ մասնագետների ներգրավում. ✓ Սևանա լճի ափին գտնվելը ✓ համայնքում ընդգրկված բնակավայրերի առանձնահատկություններ ✓ Նոր հյուրատների ավելացում	✓ Բնակլիմայական պայմաններ. ✓ Արտագաղթ. ✓ Ամուսնալուծությունների թվի աճ. ✓ Գնաճ. ✓ Աճի ցածր տեմպեր. ✓ Վթարային շենքեր. ✓ Պատերազմի հնարավոր վտանգ. ✓ Անկայունություն քաղաքական դաշտում. ✓ հետպատերազմական անկումային տրամադրություն

3. Նպատակների սահմանում և գործողությունների պլանավորում

3.1 *Համայնքի զարգացման տեսլական*

Համայնքի 5-ամյա զարգացման ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնհայտ են լինելու մի շարք փոփոխություններ՝ համայնքային բազաների հստակություն, բյուջեի 100 տոկոս հավաքագրման ապահովում, ներդրումների աճ, նպատակային և հասցեական ծրագրերի իրականացում, ՏԻՄ-ի կողմից մատուցվող ծառայությունների որակի բարձրացում, ներհամայնքային ենթակառուցվածքների բարելավում, միջհամայնքային համագործակցության խթանում, բնակարանային ֆոնդի պահպանությանը միտված ծրագրերի իրականացում, նախադպրոցական, արտադպրոցական, մարզամշակութային հաստատությունների շենքային պայմանների բարելավում, զբոսաշրջային գործի որակական բարելավում՝ քանակական ցուցանիշների արձանագրմամբ, հիմնական ծառայությունների հասանելիություն ունեցող տնային տնտեսությունների քանակի աճ, աշխատատեղերի ստեղծում, տեղական ռեսուրսների օգտագործման հնարավորությունների հստակեցում, բնակչության կենսամակարդակի բարձրացում, քույր քաղաքներ ցանցի ընդլայնում, նորարական գաղափարների ներդրում:

Ունենալով համայնքի՝ առաջիկա 5 տարվա համար արդեն իսկ մատնանշված տեսլականը՝ հստակեցվելու են նաև զարգացման հիմնական ուղղությունները՝

- ✓ զբոսաշրջության կայուն զարգացում
- ✓ գործարար միջավայրի բարելավում
- ✓ փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացում

Այս ուղղությունների համար զարգացման խթան են դառնալու այն ծրագրերն ու ընթացիկ աշխատանքները, որոնց շնորհիվ գրանցվելու են վերը նշված փոփոխությունները:

Առաջիկա տարիների համար համայնքի համար սահմանվում են կայուն զարգացման հետևյալ ցուցանիշները

Կայուն զարգացման ցուցանիշ	Թիրախային արժեք					
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Համայնքի սեփական եկամուտների տարեկան աճ	2.5%	3%	3,5%	4%	4,5%	5%
Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի փոփոխությունը	0.5%	0.5%	0.5%	1%	1.5%	2%
Նախադպրոցական հաստատություններում ընդգրկված երեխաների թվաքանակի հարաբերությունը համայնքի նախադպրոցական տարիքի երեխաների ընդհանուր թվի	60.5%	65%	70%	75%	80%	85%
Արտադպրոցական	30.22%	33%	35%	37%	40%	44%

հաստատություններում ընդգրկված երեխաների թվի հարաբերությունը համայնքի դպրոցական տարիքի երեխաների ընդհանուր թվի						
Համայնք այցելած զբոսաշրջիկների թվաքանակի աճ նախորդ տարվա համեմատությամբ	10.2%	15.4%	20.1%	27%	36.5%	48.5%

3.2 Համայնքի զարգացման անմիջական նպատակներ

1. *Գործարար միջավայրի բարելավում և ձեռնարկատիրության խթանում*

նպատակներ -

- ✓ խրախուսել գործարար գաղափարներն ու առաջարկներն ապակենտրոնացված համագործակցության շրջանակներում.
- ✓ ստեղծել աջակցման ֆոնդ.

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Համայնքի սեփական եկամուտների տարեկան աճ,արտահայտված տոկոսով	2%	2.5%	3%	3,5%	4%	4,5%	5%
Համայնքի աջակցությամբ գործարար գաղափարների իրականացում	-	-	2	3	5	7	9

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

1. **Համայնքում և մարզում արտադրվող ապրանքների էքսպո-ցուցահանդեսի անցկացում**

Արդյունք - Արտադրողների, նորարական գաղափարներ ունեցողների համար հնարավորության ընձեռում, որը կդառնա շուկաներ գտնելու, սեփական արտադրանքն ու գաղափարը հանրայնացնելու լավագույն հարթակ: Շփումների, աշխատատեղերի ստեղծման հնարավորություն, արտադրական ծավալների մեծացում: Ներգրավված է շուրջ երեքտասնյակ արտադրող:

2. **«Գործարարության արդի հիմնախնդիրները, ոլորտային մարտահրավերները և հեռանկարները» համաժողովի անցկացում՝ տեղացի գործարարների, շահագրգիռ կազմակերպությունների ներկայացուցիչների, ապակենտրոնացված համագործակցության գործընկերների մասնակցությամբ**

Արդյունք - Ապակենտրոնացված համագործակցության շրջանակներում գործընկեր համայնքների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ համաժողովը նոր առաջարկների, տեղի և արտերկրի շուկաների ուսումնասիրման, առաջարկի և պահանջարկի գնահատման, ներդրումային ծրագրերի, ներդրումներ կատարելու հնարավորություն է տալու: Համայնքի աջակցությամբ և միջնորդությամբ արտադրողն ու իրացնողը կհանդիպեն միմյանց: Համաժողովի մասնակիցները կստանան ամբողջական տեղեկատվություն տարածաշրջանում գործարարության համար անհրաժեշտ ներդրումների, հետաքրքրություն ներկայացնող ոլորտների վերաբերյալ:

2. *Նախադպրոցական կրթություն և արտադպրոցական դաստիարակության կազմակերպում*

նպատակներ -

- ✓ բարելավել նախադպրոցական և արտադպրոցական հաստատությունների շենքային պայմանները.
- ✓ նպաստել և խրախուսել հետաքրքրություն ներկայացնող և պահանջարկ վայելող խմբակների գործունեությանը.

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Նախադպրոցական հաստատություններում ընդգրկված երեխաների թվաքանակի հարաբերությունը համայնքի նախադպրոցական տարիքի երեխաների ընդհանուր թվին, արտահայտված տոկոսով)	56%	60.5%	65%	70%	75%	80%	85%
Արտադպրոցական հաստատություններում ընդգրկված երեխաների թվի հարաբերությունը համայնքի դպրոցական տարիքի երեխաների ընդհանուր թվին, արտահայտված տոկոսով	27.2%	30.22%	33%	35%	37%	40%	44%
Նախադպրոցական և արտադպրոցական հաստատությունների հիմնանորոգված շենքերի կամ տարածքների թիվը	3	3	7	8	9	10	10

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

1. «Սևանի թիվ 1 «Բողբոջ» մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ-ի շենքի հիմնանորոգում

Արդյունք - Մանկապարտեզի հիմնանորոգմամբ և կահավորմամբ կստեղծվի հարմարավետ և ապահով միջավայր նախադպրոցական տարիքի երեխաների համար, որտեղ հաճախող երեխաների թիվը կավելանա: Հիմնանորոգման աշխատանքներում կընդգրկվեն տեղացի բանվորներ և մասնագետներ:

2. «Վ. Մարգսյանի անվան երաժշտական դպրոց» ՀՈԱԿ-ի շենքի հիմնանորոգում կամ ամրացում

Արդյունք - Երաժշտական դպրոցի շենքի հիմնանորոգմամբ կամ ամրացմամբ կստեղծվեն անվտանգ, հարմարավետ պայմաններ, կմեծանա դպրոցի արդյունավետ աշխատանքը, կշատանա երեխաների թիվը: Հիմնանորոգման աշխատանքներում կընդգրկվեն տեղացի բանվորներ և մասնագետներ:

3. Նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում ծնողական վարձավճարների զրոյացում (անվճար)

Արդյունք - Նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում կավելանա երեխաների հաճախելիությունը, կկենտրոնացվի սննդի մատակարարման գործընթացը, կարձանագրվի ռեսուրսների խնայողություն:

- ✓ Ծաղկունք բնակավայրի մանկապարտեզի վերանորոգում

Մանկապարտեզի տարածքը և շենքը գտնվում են վատ ֆիզիկական վիճակում, անհրաժեշտ է վերանորոգում:

- ✓ Գեղամավան բնակավայրում նախադպրոցական կրթության դաստիարակության կազմակերպում

Հովանավորների և դոնոր կազմակերպությունների ներգրավմամբ, ինչպես նաև համայնքի բյուջեի ֆինանսավորմամբ գործարկել մանկապարտեզը և կազմակերպել համայնքում երեխաների նախադպրոցական դաստիարակությունը:

3. *Ակտիվ մշակութային և մարզական կյանքի կազմակերպում՝ երիտասարդության ներգրավմամբ*

նպատակներ -

- ✓ ապահովել համաքաղաքային միջոցառումների որակական և քանակական բաղադրիչները.
- ✓ վերականգնել բակային կյանքի առօրյայի կազմակերպման լավագույն ավանդույթները՝ ավելացնելով խաղա և մարզահրապարակների թիվը
- ✓ արդիականացնել գրադարանային համակարգը.

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Համայնքապետարանի կազմակերպված մշակութային միջոցառումների թիվ	26	33	35	38	41	44	49
Համայնքում գործող մշակութային խմբակների թիվ	30	31	32	33	35	36	37
Մշակութային խմբակներում ընդգրկված երեխաների ու պատանիների թվի հարաբերությունը համայնքի երեխաների ու պատանիների թվին՝ արտահայտված տոկոսով	19.6%	22.1%	25.1%	28.1%	32%	35.5%	41%
Համայնքապետարանի միջոցներով համայնքում կազմակերպված մարզական միջոցառումների թիվ	12	13	15	18	22	24	26
Համայնքային գրադարանի (ներառյալ էլեկտրոնային գրադարանի) առկայություն	+	+	+	+	+	+	+
Համայնքում խաղահրապարակների և մարզահրապարակների թիվ	9	10	11	13	15	16	18

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

✓ <u>Հանդիսությունների սրահի գույքի ձեռքբերում</u>

Դդմաշեն գյուղում խիստ անհրաժեշտություն է հանդիսությունների սրահ ունենալը: Հանդիսություններ, ինչպես նաև սգո արարողություններ կազմակերպելու համար բնակիչներն օգտվում են Սևան կամ Հրազդան քաղաքների տարածքներում գործող ռեստորանային համալիրների ու նմանատիպ այլ օբյեկտների ծառայություններից, ինչը շատ անգամներ առաջացնում է ավելորդ ֆինանսական և կազմակերպչական խնդիրներ ու դժվարություններ: Հանդիսությունների սրահի հիմնանորոգումը կապված է ֆինանսական մեծ ծախսերի հետ, ուստի նպատակահարմար էր այն իրականացնել փուլերով:

Ծրագրի 3 փուլերով **<u>ամբողջովին</u>** վերանորոգվել է հանդիսությունների սրահի շենքի երկու հարկերը: Ծրագրի 4-րդ փուլով /ներկայացվում է առանձին հայտով/ նախատեսվում է հանդիսությունների սրահի հարակից տարածքի՝ շուրջ 1500քմ բարեկարգում /այդ թվում՝ ասֆալտապատում, սալապատում/, որի հիմնական մասը ծառայելու է որպես ավտոկայանատեղի, ցանկապատում՝ շուրջ 420 գծամետր՝ 1.5մ բարձրությամբ:

Այս փուլով նախատեսվում է գույքի ձեռքբերում, մասնավորապես՝ էլեկտրական սարքավորումներ, կահույք, սպասք և այլ պարագաներ:

✓ <u>Հանդիսությունների սրահի հիմնանորոգում 4-րդ փուլ /տարածքի ցանկապատում և բարեկարգում</u>

Դդմաշեն գյուղում խիստ անհրաժեշտություն է հանդիսությունների սրահ ունենալը: Հանդիսություններ, ինչպես նաև սգո արարողություններ կազմակերպելու համար բնակիչներն օգտվում են Սևան կամ Հրազդան քաղաքների տարածքներում գործող ռեստորանային համալիրների ու նմանատիպ այլ օբյեկտների ծառայություններից, ինչը շատ անգամներ առաջացնում է ավելորդ ֆինանսական և կազմակերպչական խնդիրներ ու դժվարություններ: Հանդիսությունների սրահի հիմնանորոգումը կապված է ֆինանսական մեծ ծախսերի հետ, ուստի նպատակահարմար էր այն իրականացնել փուլերով: Ծրագրի 3 փուլերով ***<u>ամբողջովին</u>*** *վերանորոգվել է հանդիսությունների սրահի շենքի երկու հարկերը:*
4-րդ փուլով նախատեսվում է հանդիսությունների սրահի տարածքի՝ շուրջ 1500քմ բարեկարգում /այդ թվում՝ ասֆալտապատում, սալապատում/, որի հիմնական մասը ծառայելու է որպես ավտոկայանատեղի: Հանդիսությունների սրահի ու կուլտուրայի տան ընդհանուր ցանկապատում՝ շուրջ 420 գծամետր՝ 1.5մ բարձրությամբ:

✓ <u>Լճաշենի <<Երկրաբանական թանգարան>>ՀՈԱԿ-ի գույքի ձեռքբերում</u>

Համայնքի անցյալի, ներկայի և ապագայի հանրահռչակում, պատմամաշակութային ժառանգության պահպանում և տարածում, զբոսաշրջության զարգացում:

✓ <u>Լճաշենի <<Երկրաբանական թանգարան>>ՀՈԱԿ-ի բակի և մուտքի կապիտալ վերակառուցում</u>

Համայնքի անցյալի, ներկայի և ապագայի հանրահռչակում, պատմամաշակութային ժառանգության պահպանում և տարածում, զբոսաշրջության զարգացում:

- ✓ Լճաշեն բնակավայրի Սուրբ Աստվածածին>> եկեղեցու անավարտ շինարարության շարունակում

Ապահովել համայնքի բնակչության աղոթատեղիի առկայությունը, հայ առաքելական եկեղեցու դերի բարձրացում, հոգևոր և կրոնական կապի ամրապնդում:

- ✓ Սեմյոնովկա բնակավայրի նախկին մշակույթի տան շենքի կապիտալ վերանորոգում

Համայնքի նախկին մշակույթի տան հիմնանորոգմամբ կբարելավվի շենքի սեյսմիկ վիճակը: Ազգաբնակչությունը կունենա վերանորոգված արարողությունների սրահ, համայնքապետարան, ամբուլատորիա: Կստեղծվեն բարեկեցիկ պայմաններ բնակավայրի մշակութային կյանքն ակտիվացնելու համար:

- ✓ Սեմյոնովկա համայնքի խաղահրապարակի ցանկապատում, կանաչապատում

Կբարելավվի հարակից տարածքը, կստեղծվի բարեկեցիկ միջավայր: Համայնքի երեխաների համար կլինի ժամանակ անցկացնելու վայր, ավելի հաճախ կշփվեն երեխաներն իրար հետ, ինչպես նաև կդառնա հիմք համայնքում սպորտի զարգացմանը:

- ✓ Ակումբի շենքի տանիքի և 2-րդ հարկի վերանորոգում Վարսեր բնակավայրում

Բացել մի շարք մշակութային՝ կերպարվեստի, ասեղնագործության, պարի, և սպորտային՝ կարատե, բռնցքամարտ, ըմբշամարտ, խմբակներ: Խմբակների ֆինանսավորումը մասամբ հոգալու է գյուղապետարանը: Իրականում այս ծրագիրը շատ կարևոր նշանակություն ունի համայնքի համար, քանի որ հնարավորություն կտա երեխաներին ինքնադրսևորվելու և իրենց տաղանդները բացահայտելու համար: Այս ծրագրի արժեքը կազմելու է 10 մլն դրամ:

- ✓ Գեղամավանի մշակույթի տան դահլիճի հիմնանորոգում

Ծրագիրը նախատեսում է Գեղամավանի մշակույթի տան դահլիճի հիմնանորոգում և կահավորում, ուսուցողական սենյակների կահավորում, հնարավորություն կնձեռնի համայնքում կազմակերպել մշակութային միջոցառումներ, մասնագետների ներգրավմամբ կազմակերպել տարբեր ուսուցողական, մշակութային, ինքնագործ և սպորտային խմբակներ, կազմակերպել համայնքում ակտիվ մշակութային կյանքը երիտասարդների ներգրավմամբ:

- ✓ Ջովարեր բնակավայրի << Սուրբ Ստեփանոս>> եկեղեցու վերանորոգում

<<Սուրբ Ստեփանոս>> բազիլիկ եկեղեցին հիմնանորոգվել է 1830թ.: 2-3 տարի է եկեղեցին փլուզման եզրին է: Բավարար ֆինանսական միջոցներ չլինելու պատճառով չի վերանորոգվել:

2. Գրադարանային համակարգի վերազինում

Արդյունք - Գրադարանային գործի ժամանակակից պահանջների բավարարում, տեխնիկական վերազինում, որի արդյունքում գրադարանից օգտվողների թվի աճ կգրանցվի, գրադարանը կդառնա մշակութային կենտրոն, կավելանան գործառույթները:

3. Մարզահրապարակների և խաղահրապարակների կառուցում, բարեկարգում և կահավորում /1-ին, 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ միկրոթաղամասերի, Նալբանդյան փողոց թիվ 26, 45 և 65 շենքերի հարևանությամբ բակային տարածքներ/

Արդյունք - Բակային տարածքները կունենան հարմարավետ մարզահրապարակներ և խաղահրապարակներ, տարիքային բոլոր խմբերի համար կապահովվի ազատ ժամանցի կազմակերպումը, կվերականգնվեն բակային ավանդույթները, կլուծվի երեխաների անվտանգության խնդիրը, կավելանան կանաչ, մաքուր տարածքները:

4. Սևան քաղաքի հայորդաց տան հիմնանորոգում.

Արդյունք - Հիմնանորոգմամբ կլուծվեն մարդաշատ այդ հատվածի, հարակից համայնքների երեխաների ազատ և նպատակային ժամանցի կազմակերպման խնդիրները, կբացվեն նոր աշխատատեղեր, կապահովվի կրթադաստիարակչական բաղադրիչը, ներգրավված են համապատասխան մասնագետներ և խմբավարներ:

4. *<u>Ֆիզիկական կուլտուրայի և առողջ ապրելակերպի խրախուսում</u>*

նպատակներ -

- ✓ Նպաստել «առողջ ապրելակերպ» մշակույթի ձևավորմանն ու արմատավորված ուղղված միջոցառումների հանրայնացմանը.
- ✓ Ակտիվացնել մարզական խմբակների գործունեությունը, նպաստել դրանց արդյունավետության բարձրացմանը.

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Համայնքապետարանի օժանդակությամբ համայնքում գործող մարզական խմբակների թիվ	31	33	33	35	38	40	41
Մարզական խմբակներում ընդգրկված երեխաների ու պատանիների թվի հարաբերությունը համայնքի երեխաների ու պատանիների ընդհանուր թվին, արտահայտված տոկոսով	9.95%	10.5%	12.5%	15%	18%	20%	24%

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

1. **Մարզամշակութային փառատոնների անցկացում**

Արդյունք - Ի հայտ կգան ֆիզիկապես աչքի ընկնող երեխաներն ու պատանիները, կակտիվանա քաղաքի մարզամշակութային կյանքը, նպատակային կօգտագործվեն մարզահրապարակներն ու խաղահրապարակները, երեխաների նախասիրությունները կուղղորդվեն, կավելանան միջհամայնքային շփումները: Մասսայականացված են մի շարք մարզաձևեր:

2. **Ն. Դագարյանի անվան մարզադպրոցի մարզական գույքի ձեռքբերում**

Արդյունք - Ապագա ունեցող և կոմերցիոն հետաքրքրություն ներկայացնող մարզաձևերի զծով խմբակների գործունեության, երեխաների և պատանիների մեջ մարզաշխարհի նկատմամբ հետաքրքրություն արթնացնելու համար մարզադպրոցի մարզագույքի համալրում, որը մարզական խմբակների աշխատանքի արդյունավետության և բարելավման, առաջնությունների անցկացման հնարավորություն է ընձեռում:

✓ <u>Սպորտային և մանկական խաղահրապարակների ստեղծում</u>

Դդմաշեն գյուղում մինչև այժմ չկան սպորտային և /կամ բակային տարածքներ՝ երեխաների և երիտասարդության ժամանցն անցկացնելու համար: Սպորտային և մանկական խաղահրապարակների հիմնումը հնարավորություն կտա կազմակերպելու սպորտային տարաբնույթ խմբակներ և միջոցառումներ, ինչպես նաև երեխաների՝ ազատ և հաճելի ժամանց անցկացնելուն: Դրա համար անհրաժեշտ է կուլտուրայի տան հարավային մասում կառուցել վոլեյբոլի դաշտ և մանկական խաղահրապարակ, որտեղ տեղակայված կլինեն կարուսելներ և մանկական խաղային սարքավորումներ՝ բովանդակալից ազատ ժամանց կազմակերպելու համար:

✓ <u>Լճաշենի մարզադաշտի կապիտալ վերանորոգում</u>

Ծրագիրը ընդգրկում է համայնքի մարզադաշտի տրիբունայի, դաշտի և ամբողջ տարածքի վերանորոգումը, ամրացման աշխատանքները:

Լճաշենի մարզադաշտը համարվում է մարզի ամենամեծ մարզադաշտը և չափերը համապատասխանում են միջազգային չափանիշներին:

5. *<u>Համայնքում բնակարանային շինարարության խթանում և բնակարանային ֆոնդի պահպանում</u>*

նպատակներ -

✓ Նպաստել դեպի համայնք երիտասարդների հոսքին.
✓ Աջակցել բազմաբնակարան շենքերի տանիքների հիմնանորոգման աշխատանքներին.

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Համայնքապետարանում հաշվառված բնակարանային պայմանների բարելավման կարիք ունեցող ընտանիքների թվի հարաբերությունը համայնքի տնային տնտեսությունների ընդհանուր թվին, արտահայտված տոկոսով							
Հիմնանորոգված տանիքների թիվը	14	14	16	19	22	25	28

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

1. «Բնակարան երիտասարդ ընտանիքներին» ծրագիր

Արդյունք - կկանխվի արտագաղթը, կնպաստի բնակչության աճին, համայնք վերադարձող երիտասարդների թիվը կավելանա: Համայնքը դառնալով ծրագրի

շահառու՝ ոչ միայն նախապատրաստելու է համապատասխան փաստաթղթերը, կատարելու է կազմակերպչական բոլոր հարցերը, այլ նաև տրամադրելու է համապատասխան տարածք կամ կիսակառույց բնակարանաշինության համար:

2. Տանիքաշինություն

Արդյունք - Համայնքի 14 բազմաբնակարան շենքերի պահպանության, հետագա շահագործման խնդիրներից կարևորագույնը լուծված է, որի շնորհիվ բնակիչների համար /մասնավորապես՝ վերջին հարկերում բնակվողների/ կարգավորված է առաջնահերթություններից մեկը:

3. Շենքերի սեյսմակայունության բարձրացում, ամրացում

Արդյունք -

6. *Համայնքի բնակավայրերի կառուցապատում, բարեկարգում և կանաչապատում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, կոմունալ տնտեսության աշխատանքների ապահովում, համայնքային գերեզմանատների պահպանում և գործունեության ապահովում*

նպատակներ -

- ✓ Ավելացնել կանաչապատ տարածքների մակերեսը՝ ապահովելով դրանց մաքրությունն ու ժամանակակից ձևավորումը.
- ✓ Բարելավել կոմունալ տնտեսության տեխնապարկը.
- ✓ Կազմակերպել համայնքային գերեզմանատների պահպանման և գործունեության ուղղված աշխատանքները.
- ✓ Քաղաքաշինական գործունեության իրականացում՝ համաձայն գլխավոր հատակագծի.
- ✓ Շարունակել գիշերային լուսավորության ցանցի ավելացումը.

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Համայնքի գլխավոր հատակագծի առկայություն	-	+	+	+	+	+	+
Համայնքում գլխավոր հատակագծին համապատասխան տրված շինարարական թույլտվությունների թվի հարաբերությունը տրված շինարարական թույլտվությունների ընդհանուր թվին,	-	100%	100%	100%	100%	100%	100%

արտահայտված տոկոսով							
Համայնքում քաղաքաշինական կանոնադրության առկայություն	-	+	+	+	+	+	+
Համայնքի սանիտարական մաքրման ենթարկվող տարածքի մակերեսի հարաբերությունը համայնքի ընդհանուր տարածքի մակերեսին, արտահայտված տոկոսով	1.1%	1.5%	2%	2.5%	3%	3.8%	4.6%
Համայնքի կանաչ տարածքների տարեկան աճ, արտահայտված տոկոսով	0.8%	1.1%	1.5%	1.9%	2.3%	2.8%	3.6%
Գերեզմանատների համապատասխանությունը հատակագծին (այսինքն՝ գերեզմանատան հաստատված տարածքից դուրս գերեզմանատեղի չի հատկացվում)	-	+	+	+	+	+	+
Գիշերային լուսավորությամբ ապահովված փողոցների թիվը							

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

1. Համայնքի կանաչ գոտիների գույքագրում, կանաչապատում և ծառատնկում

Արդյունք - Համայնքում առկա կանաչ գոտիների ընդհանուր տարածքի, դրա տեղակայման ճշտում, կանաչ տարածքների ավելացում, գազոնների մշակում, թփապատում, բնապահպանական խնդիրների լուծում:

2. «Սևան համայնքի կոմունալ սպասարկում և բարեկարգում» ՀՈԱԿ-ի տեխնապարկի վերազինում «Կոտայքի մարզի և Սևան քաղաքի կոշտ թափոնների կառավարում» ծրագրի շրջանակներում

Արդյունք - Նոր աղբավայրի շահագործում, մաքրության ծառայությունների դիմաց վճարների հավաքագրման նոր մեխանիզմներ, նոր և ժամանակակից տեխնիկայի, մասնագիտացված սարքավորումների տրամադրում, աղբահանության ոլորտում լուրջ ձեռքբերումներ՝ և տեխնիկապես, և աշխատանքների որակական բարելավման առումներով:

3. «Գիշերային լուսավորության ցանցի շահագործում»

Արդյունք - Համայնքների փողոցների զգալի մասն ունի գիշերային լուսավորություն, լուծված են երեկոյան ժամերին անվտանգության, մարդկանց երթևեկության, տրանսպորտային միջոցների գործարկման, տեղաշարժի խնդիրները: Համայնքը երեկոյան ժամերին դարձել է աշխույժ և մարդաշատ, նպատակային են օգտագործվում նաև բակային տարածքները:

5.Գագարին գյուղի ջրահեռացման ցանցի և ջրամբարի բաշխիչ ցանցի կառուցում, բարելավում

Կրճատված են ջրակորուստները ապահովված է ջրամատակարարման անընդմեջությանը, լուծված են առողջապահական և շրջակա միջավայրի հետ կապված մի շարք հարցեր:

6. Սևան քաղաքի ջրահեռացման համակարգի բարելավում

Բարելավված է քաղաքի ջրահեռացման ցանցի աշխատանքը՝ միաժամանակ լուծելով նաև բնապահպանական և հակահամաճարակային մի շարք խնդիրներ:

7. *Համայնքի հասարակական տրանսպորտի աշխատանքի կազմակերպում, համայնքային ճանապարհների, ճանապարհային ենթակառուցվածքների պահպանում և շահագործում*

նպատակներ -

- ✓ Նպաստել քաղաքի անվտանգ երթևեկության կազմակերպմանը, ապահով տեղաշարժին.
- ✓ Բարեկարգել ներհամայնքային ճանապարհներն ու փողոցները՝ պահպանելով քաղաքաշինական չափորոշիչները.

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Համայնքում կահավորված ավտոբուսային կանգառների հարաբերությունը ավտոբուսային կանգառների ընդհանուր թվին	45%	55%	60%	70%	80%	90%	100%
Համայնքային ենթակայության ճանապարհներին տեղադրված ճանապարհային նշանների թվի հարաբերությունն անհրաժեշտ ճանապարհային նշաններին, արտահայտված տոկոսով	2%	5%	8%	12%	16%	20%	25%
Համայնքի ենթակայության տակ գտնվող ճանապարհների ամեն տարի ասֆալտապատած հատվածի երկարության հարաբերությունը համայնքի ենթակայության տակ գտնվող ճանապարհների երկարությանը, արտահայտված տոկոսով	20%	5%	8%	11%	14%	17%	24%

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

1. **Սարգիս Սնանեցի, Նալբանդյան, Գրիբոյեդով, Մյասնիկյան, Չարենց, գ. Գագարինի փողոցների հիմնանորոգում**

Արդյունք - Հիմնանորոգված ևս հինգ փողոցների առկայություն՝ ճանապարհային նշանների տեղադրմամբ: Լուծված են բարեկարգման աշխատանքները, իրականացված անվտանգ երթևեկության պահպանումը:

2. **Սնան համայնքի Ցամաքաբերդ, Գոմաձոր թաղամասերը Սնան քաղաքին կապող ճանապարհի հիմնանորոգում, բարեկարգում**

Արդյունք - Համայնքի երկու թաղամասերը քաղաքին կապող ճանապարհները հիմնանորոգված են, անվտանգ երթևեկության համար՝ ապահովված համապատասխան ենթակառուցվածքներով և ճանապարհային նշաններով: Դարձել է դյուրին թաղամասերի և քաղաքի միջև տեղաշարժը, ավելացել է մարդկանց և ավտոմեքենաների հոսքը:

8. *Համայնքում շրջակա միջավայրի պահպանություն*

նպատակներ -

- ✓ Խրախուսել և մասնակցել էներգախնայողությանն ուղղված ձեռնարկների իրականացմանը.

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Համայնքում էներգախնայող լամպերով լուսավորվող տարածքի հարաբերությունը ընդհանուր լուսավորվող տարածքին, արտահայտված տոկոսով	-	10%	14%	19%	26%	31%	38%

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

1. **«Քաղաքային կանաչ լուսավորություն»**

Արդյունք - Սևան քաղաքի արտաքին լուսավորության համակարգում էներգաարդյունավետ տեխնոլոգիաների ներդրման համար համապատասխան ֆինանսավորում ապահովելու նպատակով ստեղծվել է վերականգնվող ֆոնդ /բացված է արտաբյուջետային հաշիվ/:

Կազմակերպվել է ուսուցում նոր լուսատուներ տեղադրող պատասխանատու անձնակազմի համար:

2. **Արևային էներգիայի համակարգերի տեղադրում**

Արդյունք - Համայնքի մի շարք առանձնատներ և հաստատությունների շենքեր ապահովված են արևային ջրատաքացուցիչներով, որի շնորհիվ լուծված են բնապահպանական մի շարք խնդիրներ, ապահովված է էներգախնայողության ռեժիմը:

9. *Զբոսաշրջության զարգացման խթանում*

նպատակներ -

- ✓ Նպաստել համայնքի և տարածաշրջանի ներկայանալի դառնալուն, զբոսաշրջային հետաքրքրություն ներկայացնելուն.
- ✓ Նախաձեռնել, խրախուսել և մասնակցել զբոսաշրջային համալիրի կառուցման աշխատանքներին.

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Համայնք այցելած զբոսաշրջիկների թվաքանակի աճ նախորդ տարվա համեմատությամբ	7.6%	10.2%	15.4%	20.1%	27%	36.5%	48.5%

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

1. **«Քաղաքը՝ ցուցանակներով» -**

Արդյունք - Քաղաքը դարձել է գրավիչ և հարմարավետ տուրիստների համար, որի շնորհիվ առավել դյուրին է քաղաքում տեղաշարժվելը, մարդկանց հոսքը դեպի տեսարժան կամ այցելության արժանի վայրեր

2. **Զբոսաշրջային տեղեկատվական գրասենյակի գործունեության բարելավում**

Արդյունք - Քաղաքում առկա է զբոսաշրջային տեղեկատվական գրասենյակ, թերակղզում՝ զբոսաշրջային շարժական տեղեկատվական գրասենյակ, որոնց գործունեության արդյունքում ավելացել է զբոսաշրջիկների հոսքը:

3. **Սևանը ներկայացնող տեսանյութերի, ֆիլմաշարի նկարահանում, տեղեկատվական և ճանաչողական գրքույկների, բրոշյուրների տպագրություն**

Արդյունք - Քաղաքը զբոսաշրջային գործի բարեփոխման ճանապարհին ունի տեղեկատվական հարուստ, ներկայանալի և անհրաժեշտ բազա, որը նպաստում է տուրիստական գործակալությունների հետ արդյունավետ աշխատանքի կազմակերպմանը, ամբողջական ինֆորմացիայի փոխանակմանը, զբոսաշրջային հոսքերը մեծացնելուն: Աշխատանքների կատարմանը ներգրավվել են երիտասարդ ռեժիսորներ և սցենարիստներ:

10. *Համայնքի երիտասարդության խնդիրների լուծմանն ուղղված ծրագրերի և միջոցառումների կազմակերպում*

նպատակներ -

- ✓ Հիմնանորոգել և կահավորել կոնֆերենս-դահլիճ.
- ✓ Իրականացնել համայնքային միջոցառումներ, որոնց առանցքում երիտասարդներին վերաբերող խնդիրներն են.
- ✓ Նպաստել միջազգային ծրագրերում սևանցի երիտասարդների ներգրավմանը.

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Համայնքի միջոցներով կազմակերպված ծրագրերի և միջոցառումների քանակ	16	21	26	32	38	44	50
Միջազգային ծրագրերում երիտասարդների ներգրավվածության թիվը	5	5	7	10	15	18	24

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

1. ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի «Ուսումնառող քաղաքներ» ցանց

Արդյունք - Իրականացված է ուսումնառության գործընթացի կայուն զարգացումը, որի հիմքում լավագույն փորձի փոխանակումն է՝ միջազգային հարթակի ստեղծմամբ: Ծրագրի ընթացքում իրականացվել են ուսումնառության տարբեր բաղադրիչներին միտված դասընթացներ, սեմինարներ, որոնց շնորհիվ համայնքն ունի կրթության ոլորտում նորարական նոր ծրագրեր՝ ներառական կրթությունից մինչև հեռահար ուսուցում:

Համայնքի աշակերտությունն ու երիտասարդությունը ներգրավված է ծրագրում:

2. Կոնֆերենս-դահլիճի հիմնանորոգում և կահավորում

Արդյունք - Առկա է համայնքապետարանի և համաքաղաքային միջոցառումների՝ հանրային քննարկումների, հանդիպումների, ասուլիսների, կոնֆերանսների, ֆորումների անցկացման համար հիմնանորոգված, կահավորված տարածք: Աշխուժացել և առավել հաճախակի են դարձել կազմակերպվող միջոցառումները: Դահլիճը տրվում է նաև վարձակալությամբ, որը համայնքի համար եկամտի լրացուցիչ աղբյուր է:

3. **Ապակենտրոնացված համագործակցության շրջանակներում երիտասարդների փոխանակում**

Արդյունք - Սևանի և քույր քաղաքների միջև ստորագրված Հուշագրի ուղղություններից մեկը՝ երիտասարդների փոխանակումը, լիովին արդարացված է և նպատակային: Փոխայցելությունների արդյունքում ձևավորվում է նոր մշակույթ, իրականացվում են բազմաթիվ նախաձեռնություններ, երիտասարդների համար ուսումը շարունակելու նոր հեռանկարներ են ուրվագծվում:

11. *Համայնքային հասարակական կյանքին հաշմանդամների մասնակցության խթանում*

նպատակներ -

- ✓ Աջակցել համայնքում գործող սոցիալական ձեռնարկությունների գործունեությանը և ստեղծմանը.
- ✓ Ապահովել այն միջոցառումների քանակական և որակական կողմը, որոնք խրախուսում են հաշմանդամություն ունեցող անձանց մասնակցությունը, և դերակատարումը.

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Համայնքային կյանքում կազմակերպվող միջոցառումներ, որոնց մասնակցել են հաշմանդամություն ունեցող անձիք (որպես ընդհանուր միջոցառումների թվաքանակի տոկոս)	7%	9%	12%	16%	20%	25%	29%

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

1. Աջակցություն սոցիալական ձեռնարկատիրությանը

Արդյունք - Սևանում գործում է «Երկնային մանանա» սոցիալական ձեռնարկությունը, որն աշխատանքով է ապահով համայնքային խնդիրներ ունեցող անձանց՝ ինտեգրելով հասարակությանը, ապահովելով նրանց կայուն եկամուտը: Համայնքն իր աջակցությամբ ապահովում է սոցիալական ձեռնարկության աշխատանքների շարունակականությունը, նոր գործընկերներ և բարերարներ է ներգրավում գործընթացում՝ ընձեռելով նոր աշխատատեղերի ստեղծման, արտադրական հզորությունների ավելացման հնարավորություն:

2. *Բարեգործության խթանում՝ համայնքում մշակութային, կրթական, գիտական, առողջապահական, մարզական, սոցիալական և այլ հաստատությունների հիմնադրման, ֆինանսավորման, ինչպես նաև դրանց ֆինանսական անկախության ապահովման նպատակով*

նպատակներ -

- ✓ Մասնակցել բարեգործական ուղղվածություն ունեցող ծրագրերին նոր գործընկերներ ձեռք բերելու համար՝ խրախուսելով բարեգործական նախաձեռնությունները.
- ✓ Ապահովել բարերարների և շահագրգիռ անձանց ներգրավվածությունը համայնքային առաջնահերթ խնդիրների լուծմանը.

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Բարեգործական ուղղվածություն ունեցող ակցիաներ և նախաձեռնություններ	2	2	3	5	7	9	10

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

1. **Բարեգործական համերգների, ճաշկերույթի և ներկայացումների կազմակերպում**

Արդյունք - Կազմակերպվում են բարեգործական ճաշկերույթներ, տոնավաճառներ, համերգներ, որոնց ընթացքում հանգանակված գումարը օգտագործվում են համայնքային առաջնահերթությունների լուծման համար, միաժամանակ բարեսիրական նոր ծրագրերի իրականացման համար ձեռք են բերվում գործընկերներ /անհատ և կազմակերպություն/:

13. *Համայնքի բնակչության սոցիալական պաշտպանություն*

նպատակներ -

- ✓ Իրականացնել սոցիալական խնդիրների մեղմացման քաղաքականություն.

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Սոցիալական պաշտպանությանը ուղղված ֆինանսական միջոցների հատկացում	16մլն.	17.5մլն.	5մլն.	7մլն.	9մլն.	10մլն.	12մլն.

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

1. **Հասցեական սոցիալական օժանդակություն**

Արդյունք -Համայնքի խոցելի խմբերին՝ տարեցներ, բազմազավակ ընտանիքներ, գործազուրկներ, մեկից ավելի ուսանողներ ունեցող, կերակրողին կորցրած, Հայրենական Մեծ պատերազմի վետերանների, Արցախյան հերոսամարտում զոհվածների ընտանիքներ, հատկացվում է ֆինանսական օգնություն, ինչպես նաև՝ խորհրդատվական, օժանդակության մյուս հատվածը համապատասխան կառույցների հետ աշխատանքն է, մարդկանց ուղղորդելը:

2. **Համալիր սոցիալական ծառայության կենտրոնի ստեղծում**

Արդյունք - Միավորված են 3 սոցիալական ծառայությունները մեկ կենտրոնի կազմում: Համապատասխան տարածքը հիմնանորոգված է, կահավորված և հարմարեցված

այցելուների համար: Առավել դյուրին է դարձել սոցիալական հարցերի լուծման շղթան. խնայվում են ժամանակ և ռեսուրսներ:

14. *Մարդկային ռեսուրսների կառավարում*

նպատակներ -

- ✓ Պլանավորել մարդկային ռեսուրսների առաջարկն ու պահանջարկը.
- ✓ Նպաստել վերապատրաստման դասընթացների արդյունավետությունը՝ ստեղծելով հանարվորություններ աշխատողների զարգացման, մասնագիտական որակների բարձրացման համար

Առանցքային ցուցանիշներ	Թիրախային արժեք						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Վերապատրաստման և մասնագիտական որակավորման դասընթացներին մասնակցած աշխատակիցների թիվը	8	14	20	20	25	28	30

Նախատեսվող ծրագիր /ծրագրեր/

1. **ՏԻՄ-ում մարդկային ռեսուրսների կառավարման նոր գործիքների ներդրում**

Արդյունք - Տեղական մակարդակում առկա է պատշաճ կառավարում, որի համար ներդրվել է ստանդարտ գործիքակազմի նոր մոտեցում: Բարելավված են պաշտոնի անձնագրերը, կատարված է աշխատանքի կատարողականի գնահատում, ներդրված է գնահատման նոր մոդել: Կիրառվում են պաշտոնի անձնագրեր նաև հայեցողական պաշտոն ունեցող անձանց համար: Աշխատանքները դարձել են առավել համակարգված, արդյունավետ, ռեսուրսների կառավարման գործընթացը բարելավված է:

Հավելվածներ

ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

1. Խնդիր - Գործարար միջավայրի բարելավում և ձեռնարկատիրության խթանում

1.1 Համայնքում և մարզում արտադրվող ապրանքների Էքսպո-ցուցահանդեսի անցկացում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Խրախուսել և աջակցել արտադրողներին, գրավել նոր շուկաներ:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - համայնքում փոքր և միջին ձեռնարկատիրությամբ զբաղվողների թվի աճ, բնակչության կենսամակարդակի բարձրացում:

Հիմնական շահառուները - անհատ ձեռնարկատերեր, գործարարներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնք-մասնավոր հատված՝ 1 մլն. դրամ

1.2 «Գործարարության արդի հիմնախնդիրները, ոլորտային մարտահրավերները և հեռանկարները» համաժողովի անցկացում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Գործարարությանը խոչընդոտող գործոնների բացահայտում, նոր գաղափարների ու ծրագրերի հավաքագրում, համայնք-մասնավոր սեկտոր-պետություն համագործակցության ապահովում:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - համայնքում գործարարության վերաբերյալ նոր մոտեցումների մշակում, արտադրության աճի խթանում, ոլորտում նոր հնարավորությունների ստեղծում, գործընկերային հարաբերությունների հաստատում:

Հիմնական շահառուները - գործընկեր համայնքներ, գործարարներ, համապատասխան կառույցներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Պետություն-համայնք-մասնավոր հատված՝ 400.000 դրամ

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
	Համայնքում և մարզում արտադրվող ապրանքների Էքսպո-ցուցահանդեսի անցկացում	1 մլն. դրամ			1	1	2	2	2022	2026
	«Գործարարության արդի հիմնախնդիրները, ոլորտային մարտահրավերները և հեռանկարները» համաժողովի անցկացում	400.000 դրամ		1			1		2022	2026

ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

2. Խնդիր - Նախադպրոցական կրթություն և արտադպրոցական դաստիարակության կազմակերպում

2. 1 «Սևանի թիվ 1 «Բողբոջ» մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ-ի շենքի հիմնանորոգում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ապահովել մանկապարտեզ հաճախող երեխաների համար գրավիչ, ներդաշնակ և անվտանգ միջավայր:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Երեխաների հաճախելիության թվի աճ, կրթական գործընթացի արդյունավետություն, ժամանակակից չափորոշիչներին համապատասխան պայմանների ապահովում:

Հիմնական շահառուները - 2-6 տարեկան երեխաներ, ծնողներ

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնքային բյուջե՝ 15 մլն. դրամ

ներքին պաշտոնական դրամաշնորհ՝ 220. մլն դրամ

2.2 «Վ. Սարգսյանի անվան երաժշտական դպրոց» ՀՈԱԿ-ի շենքի հիմնանորոգում կամ ամրացում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ստեղծել ժամանակակից պահանջներին համապատասխան արտադպրոցական հաստատություն

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Երեխաների հաճախելիության թվի աճ, կրթական գործընթացի արդյունավետություն, ժամանակակից չափորոշիչներին համապատասխան պայմանների ապահովում:

Հիմնական շահառուները - 7-18 տարեկան երեխաներ, ծնողներ

Ֆինանսավորման աղբյուրներ -

2.3 Նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում ծնողական վարձավճարների զրոյացում (անվճար)

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ապահովել անվճար նախադպրոցական կրթություն

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Երեխաների հաճախելիության թվի 7% աճ, սոցիալապես անապահով ընտանիքներին աջակցություն

Հիմնական շահառուները - 2-6 տարեկան երեխաներ, ծնողներ

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - համայնքային բյուջե՝ 170 մլն. դրամ

2.4 Ջովաբեր բնակավայրի մանկապարտեզ>> ՀՈԱԿ-ի ցանկապատի վերանորոգում, տարածքի բարեկարգում, խաղային միջոցների

(Ծրագրի անվանումը)

Մանկապարտեզը շահագործման հանձնվելուց հետո ցանկապատը ընդհանրապես չի վերանորոգվել, տարիների ընթացքում քայքայվել է, մաշվել. ենթակա է վերանորոգման: Մանկապարտեզի շրջակա տարածքը ենթակա է բարեկարգման, խաղային միջոցների ավելացման:

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
1	«Սևանի թիվ 1 «Բողբոջ» մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ-ի շենքի հիմնանորոգում								2023	2026
2	«Վ. Սարգսյանի անվան երաժշտական դպրոց» ՀՈԱԿ-ի շենքի հիմնանորոգում կամ ամրացում								2023	2026
3	Նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում ծնողական վարձավճարների զրոյացում (անվճար)								2022	2026
4	Ջովաբեր բնակավայրի մանկապարտեզ>> ՀՈԱԿ-ի ցանկապատի վերանորոգում, տարածքի բարեկարգում, խաղային միջոցների տեղադրում								2023	2026

3. Խնդիր - Ակտիվ մշակութային կյանքի կազմակերպում, մշակութային և պատմամշակութային ենթակառուցվածքների բարելավում

3. 1 Գրադարանային համակարգի վերազինում
(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Նպաստել գրադարանային գործի բարելավմանը:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Գրադարանը հագեցված է ժամանակակից տեխնիկական միջոցներով, առկա է գրադարանից օգտվողների թվի աճ, այն վերածվել է մշակութային հարթակի:

Հիմնական շահառուները - համայնքի, տարածաշրջանի բնակիչներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ -

3.2 Սևան քաղաքի հայորդաց տան հիմնանորոգում
(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ունենալ մարզամշակութային հաստատություն:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Ստեղծված են անհրաժեշտ պայմաններ երեխաների ազատ ժամանցի կազմակերպման, նախասիրությունների բացահայտման համար:

Հիմնական շահառուները - 5-18 տարեկաններ, համայնքի բնակիչներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - բարեգործություն

3.3 Սուրբ Թադեոս Եկեղեցու վերանորոգում
(Ծրագրի անվանումը)

Դդմաշեն գյուղում է գտնվում սուրբ Թադևոս եկեղեցին, որը կառուցվել է 7-րդ դարում: Եկեղեցին ներկայումս չի գործում: Տեղումների /ձյուն, անձրև, կարկուտ/ ինչպես նաև քամիների հետևանքով շարքից դուրս է եկել գմբեթը և տանիքը, անձրևաջրերը թափանցելով ներս, քայքայում են եկեղեցու պատերը: Ունի հիմնանորոգման և տարածքի բարեկարգման խնդիր: *Առաջնային անհրաժեշտություն է գմբեթի, թմբուկի և տանիքի վերանորոգումը, որի ժամանակ հնարավոր է նաև պատերի մասնակի ամրակայում, ինչպես նաև ցանկապատի վերականգնումը*:

3.4 Դդմաշենի մշակույթի տան հիմնանորոգում և գույքի ձեռքբերում
(Ծրագրի անվանումը)

Դդմաշեն գյուղի մշակույթի տունը կառուցվել է 1984 թվականին: Մինչև օրս վերանորոգում և նոր գույքի ձեռքբերում հնարավոր չի եղել, բացառությամբ տանիքի և մուտքի դռների, որոնք փոխվել են 2008 թվականին՝ պետական բյուջեի միջոցներով: Տարիների ընթացքում նախկինում եղած գույքն էլ շարքից դուրս է եկել Ուստի խիստ անհրաժեշտություն է մշակույթի տան շենքի /ներառյալ՝ գրադարանի/ հիմնանորոգումը նոր գույքի ձեռքբերումը, որը կնպաստի բնակչության շրջանում կուլտուր-կենցաղային

առօրյան նորմալ կազմակերպելու, ինչպես նաև տարատեսակ խմբակների ու միջոցառումների կազմակերպմանը:

3.5 Ջովարբեր բնակավայրի մշակույթի տան ամբողջական վերանորոգում
(Ծրագրի անվանումը)

Մշակույթի տան շենքը ենթակա է կոսմետիկ վերանորոգման: Դահլիճի վերանորոգում և կահավորում, 2-րդ հարկի դռների և պատուհանների փոխարինում նորով: Շենքի տանիքը կապիտալ վերանորոգված է:

3.6 Նորաշեն համայնքի մշակույթի տան դահլիճի կապիտալ վերանորոգում
(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի արդյունքում համայնքում կաշխուժանա մշակութային կյանքը, որի արդյունքում աճող սերունդները և ներկա երիտասարդ հասարակության ներկայացուցիչները չեն ձգտի դուրս գալ համայնքից և մեծ քաղաքներում բնակություն հաստատեն, ինչը զիանզեցնի գյուղի և գյուղական կյանքի դարգացմանը:

3.7 Ծովագյուղ բնակավայրի Մշակույթի տան հիմնանորոգում
(Ծրագրի անվանումը)

Մշակութային կյանքի կազմակերպման համար նախադրյալների ստեղծում: Այն կդառնա համայնքի մշակութային եզակի օջախներից մեկը:

Մշակույթի տան շենքային պայմանները, մինչ շենքի վթարայնությունն էլ, եղել են ոչ բավարար:

Հիմնանորոգելով շենքը՝ այդ ընթացքում հնարավոր է կատարել նաև համապատասխան չափանիշներին հարմարացնելու աշխատանքներ, որը հնարավորություն կտա ունենալ հարմարավետ և անվտանգ միջավայր:

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
1	Գրադարանային համակարգի վերազինում								2023	2025
2	Սևան քաղաքի հայորդաց տան հիմնանորոգում								2023	2026
3	Սուրբ Թադեոս Եկեղեցու վերանորոգում								2024	2025
4	Դդմաշենի մշակույթի տան հիմնանորոգում և գույքի ձեռքբերում								2022	2023
5	Ջովարբեր բնակավայրի								2023	2024

	մշակույթի տան ամբողջական վերանորոգում									
6	Նորաշեն համայնքի մշակույթի տան դահլիճի կապիտալ վերանորոգում								2024	2025
7	Ծովագյուղ բնակավայրի Մշակույթի տան հիմնանորոգում								2024	2025

4. Խնդիր - Ֆիզիկական կուլտուրայի և առողջ ապրելակերպի խրախուսում

4. 1 Մարզամշակութային փառատոնների անցկացում
(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ստեղծել հոգևոր, մշակութային կյանքի նպաստող պայմաններ, բացահայտել տաղանդավոր և խոստումնալից երեխաներին և երիտասարդներին, ակտիվացնել համայնքային կյանքը:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Համայնքում մարզամշակութային միջոցառումների թվի աճ, միջհամայնքային կապերի ապահովում:

Հիմնական շահառուները - համայնքի, տարածաշրջանի, գործընկեր համայնքների բնակիչներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ -

4. 2 Ն. Ղազարյանի անվան մարզադպրոցի մարզական գույքի ձեռքբերում
(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ստեղծել մարզվելու համար անհրաժեշտ պայմաններ, ապահովել մարզադպրոցի արդյունավետ գործունեությունը

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Մարզական ցուցանիշների բարձրացում, առողջ ապրելակերպ, մարզիկների թվի աճ:

Հիմնական շահառուները - մարզադպրոցի սաներ, ծնողներ, համայնքի երեխաներ և պատանիներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - համայնքային բյուջե՝ 2մլն. դրամ:
ներքին պաշտոնական դրամաշնորհ՝ 4մլն

4.3 Մարզահրապարակների և խաղահրապարակների կառուցում, բարեկարգում և կահավորում Ծովագյուղ բնակավայրի տարածքում
(Ծրագրի անվանումը)

Բակային կյանքի աշխուժացման, ազատ ժամանցի կազմակերպման համար կարևորվում է խաղահրապարակների և մարզահրապարակների գոյությունը: Այդ ուղղությամբ անցած տարիներին կատարվել են ծրագրեր, որոնք բավարար չեն: Խաղահրապարակների և մարզահրապարակների համար արդեն իսկ կան հատկացված տարածքներ, դրանց մի մասը ժամանակին ծառայել է իր նպատակին, հետագայում մատնվել անուշադրության: Առանձնացված 8 տարածքներում կիրականացվեն կանաչ տարածքների, խաղային միջոցների, նստարանների համար համապատասխան տարածքներ, որոնք կուղեկցվեն շինարարական աշխատանքներով: Ակնկալվում է նաև բնակիչների ակտիվ մասնակցությունը: Ծրագրի իրականացմամբ կվերականգնվեն բակային լավագույն ավանդույթները:

4.4 Մարզահրապարակների և խաղահրապարակների կառուցում, բարեկարգում և կահավորում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ստեղծել հարմարավետ պայմաններ ազատ ժամանցի կազմակերպման և բակային կյանքի մշակույթի ձևավորման համար:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Բակերում առկա են բարեկարգ կառուցապատված տարածքներ, լուծված է ազատ ժամանցի կազմակերպման խնդիրը:

Հիմնական շահառուները - բնակիչներ

Ֆինանսավորման աղբյուրներ -

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
1	Մարզամշակութային փառատոնների անցկացում									
2	Ն. Դազարյանի անվան մարզադպրոցի մարզական գույքի ձեռքբերում					3մլն.	3մլն.		2024	2025
3	Մարզահրապարակների և խաղահրապարակների կառուցում, բարեկարգում և կահավորում Ծովագյուղ բնակավայրի տարածքում								2023	2025
4	Մարզահրապարակների և խաղահրապարակների կառուցում, բարեկարգում և կահավորում								2023	2026

ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

5. Խնդիր - Համայնքում բնակարանային շինարարության խթանում և բնակարանային ֆոնդի պահպանում

5.1 «Բնակարան երիտասարդ ընտանիքներին» ծրագիր
(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Երիտասարդ ընտանիքներին ապահովել բնակարանով:
Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Բնակչության թվի աճ, ծնելիության ավելացում:
Հիմնական շահառուները - համայնքի երիտասարդներ
Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհ
պետություն-համայնք-մասնավոր հատված համագործակցություն

5.2 Տանիքաշինություն
(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Բարելավել բնակարանային տնտեսության վիճակը:
Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Շենքերի անվտանգության աստիճանի բարձրացում, շահագործման ժամկետների երկարացում, օգնություն համատիրություններին:
Հիմնական շահառուները - Բնակիչներ
Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհ

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
	«Բնակարան երիտասարդ ընտանիքներին» ծրագիր								2023	2026
	Տանիքաշինություն								2023	2026

6. Խնդիր - Համայնքի բնակավայրերի կառուցապատում, բարեկարգում և կանաչապատում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, կոմունալ տնտեսության աշխատանքների ապահովում, համայնքային գերեզմանատների պահպանում և գործունեության ապահովում

6.1 Համայնքի կանաչ գոտիների գույքագրում, կանաչապատում և ծառատնկում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Բնապահպանական վիճակի բարելավում, կանաչ տարածքների մակերեսի ավելացում:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - համայնքում առկա կանաչ տարածքների քարտեզագրում, նոր կանաչ տարածքների հիմնում, գազոնների մշակում:

Հիմնական շահառուները - Համայնքի բնակիչներ, քաղաքի հյուրեր, զբոսաշրջիկներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնքային բյուջե՝ 11մլն. դրամ:

6.2 «Սևան համայնքի կոմունալ սպասարկում և բարեկարգում» ՀՈԱԿ-ի տեխնապարկի վերազինում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Վերազինել համայնքի կոմունալ տնտեսության տեխնապարկը:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Համայնքի բարեկարգ և մաքուր տեսքի ապահովում, բնակչության կենցաղավարության բարելավում, նորագույն տեխնիկայի օգտագործում

Հիմնական շահառուները - Համայնքի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնքի բյուջե՝ 10 մլն. դրամ:

«Կոտայքի մարզի և Սևան քաղաքի կոշտ թափոնների կառավարում» ծրագիր՝

6.3 «Գիշերային լուսավորության ցանցի շահագործում»

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ապահովել անվտանգ միջավայր

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Լուսավորված են համայնքի փողոցները, ապահովված է անվտանգությունը, ստեղծված են անհրաժեշտ պայմաններ մարդկանց և տրանսպորտի երթևեկի համար:

Հիմնական շահառուները - Համայնքի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնքային բյուջե՝ 15մլն. դրամ:

6.4 Ներբնակավայրային փողոցների բարեկարգում և մասնակի ասֆալտապատում և միջդաշտային ճանապարհի փոսալցում

(Ծրագրի անվանումը)

Դդմաշեն գյուղի ներբնակավայրային ճանապարհները գտնվում են ոչ բարվոք վիճակում, որը դժվարացնում է մարդկանց և ավտոմեքենաների տեղաշարժը:

Ներբնակավայրային ճանապարհային ցանցը վերանորոգման կարիք ունի: Ներկայումս անհրաժեշտ է ներբնակավայրային փողոցների բարեկարգում և մասնակի ասֆալտապատում, ինչպես նաև միջդաշտային ճանապարհի փոսալցում:

6.5 Դդմաշեն գյուղի 1.89 հա տարածք զբաղեցնող բաց գերեզմանատան ցանկապատի վերականգնում

(Ծրագրի անվանումը)

20-րդ դարի սկզբներին հիմնված Դդմաշեն գյուղի գերեզմանատունը զբաղեցնում է 1.89 հա տարածք, որն ընդարձակելու հնարավորություն չկա: Գերեզմանատան տարածքը նախկինում որոշակի չափով ցանկապատվել է, սակայն տարիների ընթացքում ցանկապատի որոշ հատվածներ քանդվել և շարքից դուրս են եկել: Ներկայումս խիստ անհրաժեշտ է վերականգնել գերեզմանատան արևելյան և հարավային հատվածի շուրջ 150 մ. հատված:

6.6 Դդմաշեն գյուղի բաց գերեզմանատան ցանկապատում

(Ծրագրի անվանումը)

Գերեզմանատունը հիմնվել է 1971 թվականին: 2000թ. քարտեզագրման ժամանակ այն զբաղեցրել է 3.89 հա տարածք, որն ունի ընդարձակելու հնարավորություն, որն էլ հաստատվել է Դդմաշեն գյուղի գլխավոր հատակագծով:

Գերեզմանատան ցանկապատը նպաստում է գերեզմանատան զբաղեցրած տարածքի, շրջակա բնական միջավայրի պահպանությանը, սանիտարական գոտու պահպանմանը և խնամքին: Ցանկապատը նախատեսված է իրականացնել նաև ընդարձակված տարածքի համար:

6.7 Գագարին գյուղի ջրահեռացման ցանցի և ջրամբարի բաշխիչ ցանցի կառուցում, բարելավում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ապահովել ջրահեռացման համար անհրաժեշտ պայմաններ, նպաստել անխափան ջրամատակարարմանը, կրճատել ջրակորուստները:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Որակյալ ջուրը կդառնա մատչելի, առողջապահական և շրջակա միջավայրի հետ կապված խնդիրների լուծում:

Հիմնական շահառուները - Գագարին գյուղի բնակիչներ, հյուրեր

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Գերմանական վերակառուցման բանկ
Եվրոպական ներդրումային բանկ

6.8 Սևան քաղաքի ջրահեռացման համակարգի բարելավում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Բարելավել քաղաքի ջրահեռացման ցանցի աշխատանքը:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Բնապահպանական և առողջական խնդիրների լուծում, ջրահեռացման համակարգի անխափան գործարկում:

Հիմնական շահառուները - Համայնքի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Գերմանական վերակառուցման բանկ
Եվրոպական ներդրումային բանկ

6.9 Անտառների հիմնում և կանաչ գոտիների ստեղծում

(Ծրագրի անվանումը)

Քանի որ Դդմաշեն գյուղը չունի անտառածածկ գոտի և սակավ են նաև կանաչապատ տարածքները, ուստի խիստ անհրաժեշտ է կանաչ գոտիների ստեղծումը: Դրա համար պետք է կազմակերպել ծառատունկ համայնքի տարբեր տարածքներում: Դդմաշենի գլխավոր հատակագծով նախատեսվել է հիմնել մոտ 70 հա տարբեր բնույթի կանաչ գոտիներ:

6.10 Ոռոգման ջրի պատվարի, արտաքին ջրատարի և ցանցի կառուցում

(Ծրագրի անվանումը)

Դդմաշեն գյուղում անիրժեշտ է կառուցել ոռոգման ջրի պատվար, արտաքին ջրատար և ցանց, որը խթան կհանդիսանա հողագործության զարգացման համար:

6.11 Ջրահեռացման նոր համակարգերի կառուցում

(Ծրագրի անվանումը)

Դդմաշեն գյուղում խիստ անհրաժեշտություն է առաջացել ջրահեռացման նոր համակարգերի կառուցումը:

6.12 600մ սելավատարի կառուցում Լճաշեն համայնքում

(Ծրագրի անվանումը)

Գարնանային հեղեղումներից համայնքի փողոցների և հարակից տների պաշտպանում , ինչպես նաև աղետների ռիսկերի կառավարում:

6.13 Լճաշեն բնակավայրի ողջ տարածքով ոռոգման ցանցի անցկացում և շահագործում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի արդյունքում համայնքի բոլոր թաղամասերը կապահովվի ոռոգման ջրով և արդյունքում կունենանք բերքատվության բարձրացում:

6.14 Լճաշեն բնակավայրի մուտքի մոտ անտառաշերտի հիմնում

(Ծրագրի անվանումը)

Կանաչ տարածքների ավելացում և ճանապարհների անցանելիության ապահովում:

6.15 Լճաշեն բնակավայրի նոր գերեզմանատան տարածքի բարեկարգում

(Ծրագրի անվանումը)

Նոր գերեզմանոցի ստեղծումը անհրաժեշտություն է դարձել ներկա գործող գերեզմանատան տեղերի սահմանափակ լինելու պատճառով:

6.16 Հուշարձանների տարածքի կանաչապատում և գերեզմանների տարածքի ցանկապատում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծովագյուղ բնակավայրի Հուշարձանների տարածքի կանաչապատումը կնպաստի հաճելի միջավայրի ստեղծմանը: Պատմամշակութային նման վայրերի համար շատ կարևոր են ներկայանալի տեսքն ու դրանց պահպանման համար անհրաժեշտ լավագույն պայմանները: Ծրագիրը կնպաստի համայնքում կանաչապատ տարածքների թվի ավելացմանը: Ծրագրի իրականացման համար կնկալվում է նաև բնակիչների ակտիվ մասնակցությունը Գեղեցիկ միջավայրը կնպաստի այդ տարածքներում միջոցառումների թվի ավելացմանը:
Գերեզմաննների տարածքի ցանակապտումը կլուծի այդ տարաքծի անվտանգությունը և այնտեղ ամփոփված հուշարձանների ամբողջական պահպանումը՝ հնարավոր վտանգներից:

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
1	Համայնքի կանաչ գոտիների գույքագրում, կանաչապատում և ծառատնկում			1.0	2.0	2.0	3.0	3.0	2022	2024
2	«Սևան համայնքի կոմունալ սպասարկում և բարեկարգում» ՀՈԱԿ-ի տեխնապարկի վերազինում «Կոտայքի մարզի և Սևան քաղաքի կոշտ թափոնների կառավարում» ծրագրի շրջանակներում			3.0	7.0				2022	2026

3	«Գիշերային լուսավորության ցանցի շահագործում»	15 մլն. դրամ		3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	2022	2024
4	Ներբնակավայրային փողոցների բարեկարգում և մասնակի ասֆալտապատում և միջդաշտային ճանապարհի փոսալցում								2022	2026
5	Դդմաշեն գյուղի 1.89 հա տարածք զբաղեցնող բաց գերեզմանատան ցանկապատի վերականգնում								2024	2024
6	Դդմաշեն գյուղի բաց գերեզմանատան ցանկապատում								2024	2024
7	Գագարին գյուղի ջրահեռացման ցանցի և ջրամբարի բաշխիչ ցանցի կառուցում, բարելավում								2023	2024
8	Սևան քաղաքի ջրահեռացման համակարգի բարելավում								2023	2025
9	Անտառների հիմնում և կանաչ գոտիների ստեղծում								2024	2026
10	Ոռոգման ջրի պատվարի, արտաքին ջրատարի և ցանցի կառուցում								2025	2026
11	Ջրահեռացման նոր համակարգերի								2025	2026

	կառուցում									
12	600մ սելավատարի կառուցում Լճաշեն համայնքում								2024	2025
13	Լճաշեն բնակավայրի ողջ տարածքով ոռոգման ցանցի անցկացում և շահագործում								2024	2026
14	Լճաշեն բնակավայրի մուտքի մոտ անտառաշերտի հիմնում								2024	2026
15	Լճաշեն բնակավայրի նոր գերեզմանատան տարածքի բարեկարգում								2023	2023
16	Հուշարձանների տարածքի կանաչապատում և գերեզմանների տարածքի ցանկապատում								2023	2026

7. Խնդիր - Համայնքի հասարակական տրանսպորտի աշխատանքի կազմակերպում, համայնքային ճանապարհների, ճանապարհային ենթակառուցվածքների պահպանում և շահագործում

7.1 Սևան համայնքի Սևան քաղաքի և Գագարին բնակավայրի բակային տարածքների հիմնանորոգման աշխատանքներ

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ավելացնել ասֆալտապատ փողոցների թիվը, նպաստել անվտանգ երթևեկության կազմակերպմանը:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Հարմարավետ և անվտանգ տեղաշարժի ապահովում, զբոսաշրջության գրավչության ավելացում:

Հիմնական շահառուները - Համայնքի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհ՝

Համայնքային բյուջե՝ մլն. դրամ

Պետական բյուջե՝

7.2 Սևան համայնքի Սևան քաղաքի Խորհուրդների, Սունդուկյան, Մարզպետունի, Նալբանդյան, Մյասնիկյան, Նաիրյան փողոցների, Գագարին գյուղի Բաղրամյան և Կոմիտաս փողոցների հիմնանորոգման աշխատանքներ

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ապահովել քաղաքի և թաղամասերի միջև կապը, ստեղծել տեղաշարժի համար անվտանգ պայմաններ:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Հարմարավետ և անվտանգ տեղաշարժի ապահովում, զբոսաշրջության գրավչության ավելացում:

Հիմնական շահառուները - Համայնքի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհ՝

Համայնքային բյուջե՝ ____ մլն. դրամ

Պետական բյուջե՝

7.3 Սևան համայնքի Լճաշեն, Վարսեր, Նորաշեն, Գեղամավան, Ջովաբեր և Չկալովկա գյուղերի ճանապարհների նորոգման աշխատանքներ

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ապահովել քաղաքի և թաղամասերի միջև կապը, ստեղծել տեղաշարժի համար անվտանգ պայմաններ:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Հարմարավետ և անվտանգ տեղաշարժի ապահովում, զբոսաշրջության գրավչության ավելացում:

Հիմնական շահառուները - Համայնքի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհ՝

Համայնքային բյուջե՝ ____ մլն. դրամ

Պետական բյուջե՝

7.4 Ծովագյուղ համայնքի 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ,6-րդ, 8-րդ, 12-րդ 21-րդ, 23-րդ փողոցների մասնակի, 13-րդ փողոցի 2-րդ և 3-րդ նրբանցքների, 17-րդ փողոցի 3-րդ նրբանցքի նորոգում և ասֆալտապատում ______________________________

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ապահովել քաղաքի և թաղամասերի միջև կապը, ստեղծել տեղաշարժի համար անվտանգ պայմաններ:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Հարմարավետ և անվտանգ տեղաշարժի ապահովում, զբոսաշրջության գրավչության ավելացում:

Հիմնական շահառուները - Համայնքի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհ՝

Համայնքային բյուջե՝ ____ մլն. դրամ

Պետական բյուջե՝

7.5 Ծաղկունք բնակավայրի ներքին ճանապարհների ասֆալտապատում________________

(Ծրագրի անվանումը)

Անհրաժեշտություն է առաջացել Ծաղկունք բնակավայրի ներքին ճանապարհների վերանորոգումն ու ասֆալտապատումը ապահովելու համար, համայնքի ներքին կյանքն հնարավորինս անվտանգ դարձնելու համար:

7.6 Ծաղկունք բնակավայրի բուժկետի վերանորոգում և կահավորում_______________

(Ծրագրի անվանումը)

Բնակավայրում մարդկանց և տեղի բնակչության բնականոն կյանքի ընթացքն աահովելու համար, ահրաժեշտ է համայնքի տարածքում ունենալ նորովի վերանորոգված և կահավորված ժամանակակից չափանիշներին համապատասխան բուժկետի շենք:

7.7 Ծաղկունք բնակավայրի մանկապարտեզի վերանորոգում______________

(Ծրագրի անվանումը)

Մանկապարտեզի տարածքը և շենքը գտնվում են վատ ֆիզիկական վիճակում, անհրաժեշտ է վերանորգում:

7.8 Սեմյոնովկա բնակավայրի լուսավորության ցանցի կառուցում_______________

(Ծրագրի անվանումը)

Համայնքում փողոցների գիշերային լուսավորության անցկացման արդյունքում գյուղի փողոցները կլուսավորվեն, կակտիվանա, կհեշտանա բնակչության տեղաշարժը գիշերային ժամերին, գույքի պահպանությունը կբարելավվի, կբարձրանա բնակչության տրամադրությունը:

7.9 Արեային պանելների տեղադրում Սեմյոնովկա բնակավայրում

(Ծրագրի անվանումը)

Համայնքում արևային վահանակների գլխավոր առանձնահատկությունը ազգաբնակչության հարմարավետություն է, վերականգնվող էներգիա և խնայողություն:

7.10 Գերեզմանատան տարածքի ցանկապատում Սեմյոնովկա բնակավայրում

(Ծրագրի անվանումը)

Գերեզմանների տարածքի ցանակապտումը կլուծի այդ տարաքծի անվտանգությունը և այնտեղ ամփոփված հուշարձանների ամբողջական պահպանումը՝ հնարավոր վտանգներից:

7.11 Գյուղամիջյան անբարեկարգ ճանապարհների ասֆալտապատում Վարսեր բնակավայրում

(Ծրագրի անվանումը)

Ընդհանուր ասֆալտապատման աշխատանքներ պետք է կատարվեն 16 կմ ներհամայնքային ճանապարհների վրա: Այս ծրագրի արժեքը կկազմի մոտ 250 մլն ՀՀ դրամ:

7.12 Մարզահրապարակների կառուցում Վարսեր բնակավայրում

(Ծրագրի անվանումը)

Երկու բացօթյա մարզահրապարակի կառուցում՝ ընդհանուրը մոտ 10 մլն ՀՀ դրամ արժեքով:

7.13 Ոռոգման ջրագծի անցկացում Վարսեր բնակավայրում

(Ծրագրի անվանումը)

Ոռոգման ջուրը կարևոր նշանակություն ունի գյուղատնտեսության ոլորտում, որը նպաստում է բերքատվության բարձրացմանը: Ծրագիրը կարժենա մոտավորապես 200 մլն. ՀՀ դրամ:

7.14 Ջրահեռացման համակարգի կառուցում

(Ծրագրի անվանումը)

Համայնքի բնակչության 60 տոկոսից ավելին չունի ջրահեռացման համակարգ, իսկ ծրագրի արժեքը կկազմի մոտ 500 մլն ՀՀ դրամ:

7.15 Ոռոգման ցանցի կառուցում Գեղամավան բնակավայրում

(Ծրագրի անվանումը)

Համայնքում ոռոգման ցանցի կառուցման ծրագրով նախատեսվում է համայնքի վարելահողերից՝ <<Չարքյազներ>> կոչվող շուրջ 120 հա դաշտամասում, որը տարածվում է Հրազդան գետի աջ ափին նվազագույն ծախսերով ինքնահոս ոռոգման ցանց կառուցել: Ծրագիրը նախատեսվում է իրականացնել ՀՀ կառավարության հետ համագործակցության արդյունքում:

7.16 Գեղամավանի համայնքային ճանապարհների ասֆալտապատում

(Ծրագրի անվանումը)

Համայնքի հնարավորությունները խիստ անբավարար են ասֆալտապատ փողոցներ ունենալու համար, սակայն ծրագրի իրականացումը հնարավորություն կտա մինչև 2026 թվականի ավարտը ունենալ հարթ, մարդկանց և տրանսպորտային միջոցների համար երթևեկելի համայնքային ճանապարհներ: Ծրագրի իրականացումը նախատեսվում է իրականացնել ՀՀ կառավարության սուբվենցիոն ծրագրով՝ ՀՀ պետական և համայնքի բյուջեի միջոցների հաշվին:

7.17 Գեղամավան բնակավայրի փողոցների բարեկարգումն ու լուսավորության ցանցի կառուցում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագիրը նախատեսում է մինչև 2022 թվականի ավարտը Գեղամավան բնակավայրի բոլոր փողոցները ապահովել արտաքին լուսավորության ցանցով: Ծրագիրն իրականացվելու է ՀՀ կառավարության սուբվենցիոն ծրագրով՝ ՀՀ պետական և համայնքի բյուջեների միջոցներով:

7.18 Գեղամավան բնակավայրում խմելու ջրի պաշարների ավելացում և ջրամատակարարման բարելավում

(Ծրագրի անվանումը)

Բնակավայրում առկա խմելու ջրի պաշարները հնարավորություն են տալիս ապահովել օրական 3-4 ժամյա ջրամատակարարում: Ծրագիրը նախատեսվում է խմելու ջրի ստորգետնյա հորեր հորատելու միջոցով ավելացնել խմելու ջրի պաշարը և բնակավայրում ապահովել 6-8 ժամյա ջրամատակարարում:

7.19 Դդմաշեն բնակավայրի Փողոցների արտաքին լուսավորության ընդարձակում

(Ծրագրի անվանումը)

Անհրաժեշտ է ընդարձակել Դդմաշեն բնակավայրի փողոցների արտաքին լուսավորությունը, որը կնպաստի երեկոյան ժամերին մարդկանց ազատ տեղաշարժին:

7.20 Ճանապարհների ասֆալտապատում Լճաշեն բնակավայրում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագիրը ընդգրկում է համայնքի փողոցների տարբեր հատվածներ, վերանորոգումից հետո այն կնպաստի համայնքի բնակչության անվտանգ տեղաշարժին և ավտոմեքենաների անխափան ընթացքին:

7.21 <u>Դաշտամիջյան ճանապարհների հարթեցում Լճաշեն բնակավայրում</u>

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի արդյունքում կունենանք հարթեցված դաշտամիջյան ճանապարհներ, որը հնարավորություն կտա ապահով, անվտանգ անասնակերի և բերքի տեղափոխումը համայնք:

7.22 <u>Մանկական խաղահրապարակների կառուցում Վարսեր բնակավայրում</u>

(Ծրագրի անվանումը)

Կառուցել խաղահրապարակներ, որը կարժենա յուրաքանչյուրը մոտ 4 մլն դրամ:

7.23 <u>Զովաբեր բնակավայրի ոռոգման ջրի արտաքին ցանցի վերանորոգում և ոռոգման ջրի ներքին ցանցի կառուցում</u>

(Ծրագրի անվանումը)

Ոռոգման ջրի արտաքին ցանցի խողովակաշարը ունի շուրջ 5կմ երկարություն, որը տարիների ընթացքում մասնակիորեն վնասվել է և ենթակա է վերանորոգման, իսկ ներքին ցանց ընդհանրապես չունի, ուստի անհրաժեշտություն է ներքին ցանցի կառուցումը՝ շուրջ 3կմ խողովակաշարով, ըստ թաղամասերի ջրի խնայողության համար:

<u>7.24 Զովաբեր բնակավայրի ջրահեռացման երկաթբետոնյա նավերի վերանորոգում և վերականգնում</u>

(Ծրագրի անվանումը)

Բնակավայրի 1-ին և 2-րդ փողոցների կողքերի ջրահեռացման երկաթբետոնյա նավերը տարիների ընթացքում շարքից դուրս են եկել, փակվել և ենթակա են վերանորոգման և վերականգման:

<u>7.25 Զովաբեր բնակավայրի ճանապարհների հարթեցում, խճապատում</u>

(Ծրագրի անվանումը)

Ձմռան և գարնան ամիսներին հեղեղումների հետևանքով խճապատված փողոցները ժամանակի ընթացքում շարքից դուրս են եկել և շարունակում են դուրս գալ, ուստի անհրաժեշտություն է առաջանում բնակավայրի ճանապարհները հարթեցնել և խճապատել:

<u>7.26 Զովաբրե բնակավայրի ոռոգման ջրով ապահովելու համար հորատման աշխատանքների կազմակերպում</u>

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի իրագործման արդյունքում կունենանք ոռոգման ջուր և դեպի թաղամասեր ոռոգման ջրի մատակարարման ներքին ցանց:

Զովաբերի բնակչությունը կունենա ավելի լավ ապրելակերպ, քանի որ բնակավայրն ունի ոռոգման ջրի հետ կապված խնդիրներ:

<u>**7.27** Խմելու ջրի ջրագծի խողովակաշարի վերանորոգում Զովաբեր բնակավայրում</u>

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի իրականացման դեպքում, ծրագրից կօգտվի բնակավայրի ողջ ազգաբնակչությունը և բնակավայրում գործող բոլոր կազմակերպությունները, այդ թվում Զովաբերի դպրոցը, մանկապարտեզը, մշակույթի տունը, արարողությունների սրահը:

Շահառուները կապահովվեն մաքուր և անվնաս, սանիտարական նորմերին համապատասխան, երկարատև գրաֆիկով մատակարարվող խմելու ջրով:

7.28 Զովաբեր բնակավայրի մուտքի ցուցանակի կառուցում

(Ծրագրի անվանումը)

Զովաբեր բնակավայրի վարչական սահմանին (Կոտայքի մարզից եկող ճանապարհին) անհրաժեշտություն է կառուցել մուտքի ցուցանակ:

7.29 Նորաշեն համայնքի փողոցների բարեկարգում ; գիշերային լուսավորության ցանցի ընդլայնում

(Ծրագրի անվանումը)

Համայնքը կլինի բարեկարգ, լուսավոր, բնակչության տեղաշարժը ավելի դյուրին:

7.30 Ծովագյուղ բնակավայրի ներհամայնքային ճանապարհների ասֆալտապատում

(Ծրագրի անվանումը)

Համայնքի բյուջեի միջոցների ներդրմամբ վերջին տարիներին սուբվենցիոն ծրագրերի շնորհիվ համայնքն կարողացել է վերանորոգել գլխավոր ճանապարհներն և ունի լիովին ասֆալտապատված գլխավոր ճանապարհներ: Սակայն գլխավոր փողոցները և երկրորդային ճանապարհները իրար հետ կապող հատվածներում առկա են մի շարք խնդիրներ, որոնց լուծումն շատ հրատապ և կարևոր է՝ գլխավոր ճանապարհների երկար տարիներ շահագործման և ներկայիս վիճակի պահպահման համար: Քանի որ վերը նշված երկրորդային ճանապարհները հիմնականում գրունտային են և գտնվում են բարձրադիր վայրերում՝ սելավների ժամանակ քարերը միախառնվելով ջրի հետ իջնում են դեպի ներքև՝ լցվելով ասֆալտապատված գլխավոր ճանապարհների վրա: Որպեսզի ասֆալտապատված ճանապարհները երկար պահպանվեն՝ անհրաժեշտ է ասֆալտապատել՝ մի շարք փողոցներ:

7.31 Հանրային լողափի կառուցում Ծովագյուղ բնակավայրի տարածքում

(Ծրագրի անվանումը)

Հանրային լողափի գլխավոր հատակագիծը մշակվել է ՀՀ Կառավարության 01.10.2015թ. 1122 որոշումով <<Սևան>> ազգային պարկի ռեկրեացիոն գոտու Ծովագյուղ համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող տարածքից հատկացված 9 հա հողամսի վրա:
Հանգստի գոտին իր մեջ ներառում է սպորտային հանգույց/ մինիֆուտբոլի կանաչապատ դաշտ, վոլեյբոլի ասվալտապատ դաշտ, վոլեյբոլի ավազե ծածկույթով դաշտ և թենիսի ասվալտապատ կորտ/ հարակից ջրային տարածքով, մակական լողավազան խաղահրապարակով:

7.32 Ջրամատակարարման համակարգի բարելավում Ծովագյուղ բնակավայրում

(Ծրագրի անվանումը)

Համայնքում առկա է 980 տնային տնտեսություն՝ 4058 բնակիչներով, որոնց համար առաջնահերթ խնդիրներից մեկն է համարվում նոր ջրագծի համակարգի կառուցումը:

Համայնքը 2015թ-ից վերակառուցել է ջրամատակարարման նոր համակարգ և ունի նախկինում կառուցված չորս ջրավազան, որոնցից միայն երկուսն են գործում՝ յուրաքանչյուրի տարողությունը կազմում է 450 տոննա: Իսկ մյուս երկուսը չեն գործում անսարքության պատճառով: Ջրավազանները սնուցվում են Այծեմնասար և Բեթխեհեմ սարերից, սակայն չեն բավարարում բնակչությանը նորմալ տևողությամբ և կենցաղային սպառման պայմաններին անհրաժեշտ օգտոգրծման համար: Բեթխեհեմ կոչվող սարից սնուցվող ջրավազանը համեմատաբար օրվա ընթացքում ավելի շատ ջուր է լցվում կարգավորիչ ջրավազան, որի հետևանքով նշված ջրավազանից օգտվող բնակչությունը հնարավորություն է ունենում օրեկան 5 ժամ մշտապես ունենալ խմելու ջուր: Իսկ Այծեմնասար կոչվող ջրավազանից ջրի սակավության պատճառով ջրավազանից օգտվող բնակչությունը հնարավուրություն չի ունենում ամենօրյա խմելու ջուր ունենալ: Այն կարգավորելու արդյունքում տվյալ ջրավազանից օգտվող բնակիչները ունենում են խմելու ջուր՝ երկու օրը մեկ անգամ՝ 2-3 ժամ տևողությամբ:

Առկա խնդիրները լուծելու համար անհրաժեշտ է ևս մեկ նոր ջրագծի կառուցում, որը կհամալրի տվյալ ջրավազանի սնուցումը:

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
1	Սևան համայնքի Սևան քաղաքի և Գագարին բնակավայրի բակային տարածքների հիմնանորոգման աշխատանքներ								2022	2024
2	Սևան համայնքի Սևան քաղաքի Խորհուրդների, Սունդուկյան, Մարզպետունի, Նալբանդյան, Մյասնիկյան, Նաիրյան փողոցների, Գագարին գյուղի Բաղրամյան և Կոմիտաս փողոցների հիմնանորոգման աշխատանքներ								2022	2022
3	Սևան համայնքի Լճաշեն, Վարսեր, Նորաշեն, Գեղամավան, Ջովաբեր և Չկալովկա գյուղերի ճանապարհների նորոգման աշխատանքներ								2022	2022
4	Ծովագյուղ համայնքի 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ, 6-րդ, 8-րդ, 12-րդ 21-րդ, 23-րդ փողոցների մասնակի, 13-								2022	2022

	րդ փողոցի 2-րդ և 3-րդ նրբանցքների, 17-րդ փողոցի 3-րդ նրբանցքի նորոգում և ասֆալտապատում									
5	Ծաղկունք բնակավայրի ներքին ճանապարհների ասֆալտապատում								2022	2023
6	Ծաղկունք բնակավայրի բուժկետի վերանորոգում և կահավորում								2023	2024
7	Ծաղկունք բնակավայրի մանկապարտեզի վերանորոգում								2022	2023
8	Սեմյոնովկա բնակավայրի լուսավորության ցանցի կառուցում								2022	2023
9	Արևային պանելների տեղադրում Սեմյոնովկա բնակավայրում								2023	2024
10	Գերեզմանատան տարածքի ցանկապատում Սեմյոնովկա բնակավայրում								2024	2024
11	Գյուղամիջյան անբարեկարգ ճանապարհների ասֆալտապատում Վարսեր բնակավայրում								2023	2024
12	Մարզահրապարակների կառուցում Վարսեր բնակավայրում								2024	2025
13	Ոռոգման ջրագծի անցկացում Վարսեր բնակավայրում								2025	2026
14	Վարսեր բնակավայրում ջրահեռացման համակարգի կառուցում								2025	2026

15	Ոռոգման ցանցի կառուցում Գեղամավան բնակավայրում								2025	2026
16	Գեղամավանի համայնքային ճանապարհների ասֆալտապատում								2023	2024
17	Գեղամավան բնակավայրի լուսավորության ցանցի կառուցում								2022	2023
18	Գեղամավան բնակավայրում խմելու ջրի պաշարների ավելացում և ջրամատակարարման բարելավում								2024	2025
19	Դդմաշեն բնակավայրի փողոցների արտաքին լուսավորության ընդարձակում								2022	2024
20	Ճանապարհների ասֆալտապատում Լճաշեն բնակավայրում								2022	2024
21	Դաշտամիջյան ճանապարհների հարթեցում Լճաշեն բնակավայրում								2023	2024
22	Մանկական խաղահրապարակների կառուցում Վարսեր բնակավայրում								2024	2025
23	Զովաբեր բնակավայրի ոռոգման ջրի արտաքին ցանցի վերանորոգում և ոռոգման ջրի ներքին ցանցի կառուցում								2024	2025
24	Զովաբեր բնակավայրի ջրահեռացման երկաթբետոնյա նավերի վերանորոգում և վերականգնում								2024	2025

25	Զովաբեր բնակավայրի ճանապարհների հարթեցում, խճապատում								2022	2024
26	Զովաբեր բնակավայրի ոռոգման ջրով ապահովելու համար հորատման աշխատանքների կազմակերպում								2023	2024
27	Խմելու ջրի ջրագծի խողովակաշարի վերանորոգում Զովաբեր բնակավայրում								2024	2025
28	Զովաբեր բնակավայրի մուտքի ցուցանակի կառուցում								2023	2023
29	Նորաշեն համայնքի փողոցների բարեկարգում և գիշերային լուսավորության ցանցի ընդլայնում								2022	2024
30	Ծովագյուղ բնակավայրի ներհամայնքային ճանապարհների ասֆալտապատում								2022	2024
31	Հանրային լողափի կառուցում Ծովագյուղ բնակավայրի տարածքում								2023	2024
32	Ջրամատակարարման համակարգի բարելավում Ծովագյուղ բնակավայրու								2022	2023

8. Խնդիր - Համայնքում շրջակա միջավայրի պահպանություն

8.1 «Քաղաքային կանաչ լուսավորություն»

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Էներգաարդյունավետության բարձրացում, քաղաքային լուսավորության համակարգի արդիականացման հայեցակարգի մշակում:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Էներգաարդյունավետ, երկարակյաց լուսատուների օգտագործում, ֆինանսական ռեսուրսների խնայողություն, տեխնիկական վերազինում:

Հիմնական շահառուները - Համայնքի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագիր՝

Համայնքային բյուջե՝ ____ մլն. դրամ

8.2 Գետի հունի և սելավատարի մաքրում

(Ծրագրի անվանումը)

Սևան-Հրազդան կոլեկտորը անցնում է Գեղամավան-Ծաղկունք-Դդմաշեն-Զովաբեր գյուղերի վարչական տարածքներով: Կոլեկտորը վթարային է, որի պատճառով Գեղամավանի և Ծաղկունքի վարչական տարածքներից կեղտաջրերը ամբողջովին լցվում են Հրազդան գետի նախկին հունը, ինչն էլ ստեղծում է հակասանիտարական իրավիճակ: Ուստի անհրաժեշտություն է դարձել գետի հունի մաքրումը, սելավատարի մաքրումը և կեղտաջրերի հեռացումը: Գետի հունի և սելավատարի մաքրումը կնպաստեն ինչպես համայնքում շրջակա միջավայրի պահպանմանը, այնպես էլ արտազարգ իրավիճակներում /հեղեղումներ, սելավներ.../ վտանգների նվազմանը և բնակչության պաշտպանվածությանը:

8.3 Կոյուղու նոր համակարգի կառուցում Ծովագյուղ բնակավայրում

(Ծրագրի անվանումը)

Հիմնախնդիրը համայնքում առկա է վաղուց, որը խոչընդոտում է բնակիչների կենսական խնդիրների լուծմանը: Ծրագրի իրականացման շնորհիվ կբարձրացվի համակարգի շահագործման հուսալիությունն ու արդյունավետությունը, կբարելավվի ծառայության որակը, կվերակառուցվի կոյուղացման համակարգը: Կբարելավվի համայնքի բնակիչների կյանքի որակը: Բնակիչների համար կլուծվի սոցիալ-տնտեսական վիճակի մի շարք խնդիրներ: Ունենալով ներկայանալի ու բարեկեցիկ համայնք՝ մարդկանց կյանքում կավելանա ներդրումներ կատարելու և նոր հաստատություններ կառուցելու ցանկությունը:

8.4 Ծովագյուղ բնակավայրում արևային կայանի կառուցում

(Ծրագրի անվանումը)

Ներդրում կատարելով, ինչպես նաև համայնքի համաֆինանսավորմամբ կայանի գործարկումը հնարավորություն կտա հետագա քսան տարիների ընթացքում ապահովել

կայուն ֆինանսական հոսքեր համայնքի համար, որոնք կուղղվեն համայնքում էներգաարդյունավետության և վերականգնվող էներգիայի ներդրումներին, հետևաբար և համայնքի կայուն զարգացմանը: Արևային կայանի կառուցումը համայնքի համար կստեղծի նաև լրացուցիչ հնարավորություններ տնտեսական ակտիվության տեսակետից: Կայանի կառուցման արդյունքում նախատեսվում է ստեղծել մոտ 25-30 աշխատատեղ, որից 20-ը ժամանակավոր՝ կառուցման և կարգաբերման նպատակով, իսկ 5-ը հիմնական՝ կայանի շահագործման ժամանակահատվածի համար:

Բնապահպանական առումով սույն ծրագիրը ունի զգալի օգուտներ:

Կայանի կողմից արտադրված էլեկտրաէներգիան նախատեսվում է վաճառել «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ին:

Այս ծրագրի նպատակն է ոչ միայն հնարավորություն ստեղծել, որպեսզի համայնքը օգտվի արևային էներգիայի տնտեսական օգուտներից, պայքարի կլիմայի փոփոխության դեմ, այլև ստեղծի տեղական տնտեսական առողջացման նախադրյալներ՝ ստեղծելով աննախադեպ մուտքային հոսքեր համայնքային ներդրումային ծրագրերի համար:

Կայանի համար չի նախատեսվում մշակել ՇՄԱԳ (Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում) քանի որ օրենսդրությամբ նման պահանջ չի սահմանվում: Այնուամենայնիվ, իրականացվել է նախնական բնապահպանական և սոցիալական գնահատում նախագծային աշխատանքների փուլում:

Ձեռք բերվող ՖՎ վահանակները ունեն հատուկ որակավորումներ և անվտանգության տեխնիկական հավաստագրերը: Բացի այդ, կայանի ազդեցությունը բնության վրա հասցված է նվազագույնի, քանի որ ընտրված տարածքը պետք է տեղակայված լինի անջրդի, ժայռապատ, բուսականությունից զուրկ տարածքում, որտեղ հնարավոր չէ այգեգործություն ծավալել: Նախատեսվող տարածքներում չկան էնդեմիկ տեսակի կամ կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակներ և կենդանատեսակներ:

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
1	«Քաղաքային կանաչ լուսավորություն»								2022	2025
2	Գեղամավան և Ծաղկունք բնակավայրերի գետի հունի և սելավատարի մաքրում								2023	2024
3	Կոյուղու նոր համակարգի կառուցում Ծովագյուղ բնակավայրում								2024	2025
4	Ծովագյուղ բնակավայրում արևային կայանի կառուցում								2024	2026

ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

9. Խնդիր - Զբոսաշրջության զարգացման խթանում

9.1 «Քաղաքը՝ ցուցանակներով»

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Հարմարավետ և գրավիչ դարձնել քաղաքը, նպաստել տեղաշարժին:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Մարդկանց հոսքի ավելացում, քաղաքում տեղաշարժի հեշտացում:

Հիմնական շահառուները - Համայնքի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնքային բյուջե՝ ____ մլն. դրամ

Արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհ

9.2 Զբոսաշրջային տեղեկատվական գրասենյակի գործունեության բարելավում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Նպաստել գրասենյակի գործունեության բարելավմանը, ապահովել աշխատանքի ժամանակակից պայմաններ և չափորոշիչներ:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Զբոսաշրջային հոսքերի ավելացում, տեղեկատվության բազմազանության ապահովում, նոր գործընկերների հայտնաբերում

Հիմնական շահառուները - Համայնքի հյուրեր, զբոսաշրջիկներ, գործընկեր կազմակերպություններ և քաղաքներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնքային բյուջե՝ ____ մլն. դրամ

Գործընկեր համայնքների ներդրում

Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհ

9.3 Սևանը ներկայացնող տեսանյութերի, ֆիլմաշարի նկարահանում, տեղեկատվական և ճանաչողական գրքույկների, բրոշյուրների տպագրություն

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Համայնքը դարձնել ներկայանալի, գրավիչ:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Զբոսաշրջիկների թվի աճ, նոր գործընկերների ձեռքբերում, համայնքային եկամուտների ավելացում:

Հիմնական շահառուները - Համայնքի հյուրեր, զբոսաշրջիկներ, գործընկեր կազմակերպություններ և քաղաքներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնքային բյուջե՝ ____ մլն. դրամ

Գործընկեր համայնքների ներդրում

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
1	«Քաղաքը՝ ցուցանակներով»								2023	2025
2	Զբոսաշրջային տեղեկատվական գրասենյակի գործունեության բարելավում								2022	2026
3	Սևանը ներկայացնող տեսանյութերի, ֆիլմաշարի նկարահանում, տեղեկատվական և ճանաչողական գրքույկների, բրոշյուրների տպագրություն								2023	2026

10. Խնդիր - Համայնքի երիտասարդության խնդիրների լուծմանն ուղղված ծրագրերի և միջոցառումների կազմակերպում

10.1 ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի «Ուսումնառող քաղաքներ» ցանց

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Նպաստել կրթական ոլորտի բարեփոխումներին, նոր մեթոդների ներդրմանը:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Մասնակցություն միջազգային աշխատաժողովների և համաժողովների, կրթական ոլորտում բարեփոխումների արձանագրում, երիտասարդների փոխանակման ծրագրերի իրականացում:

Հիմնական շահառուները - Երեխաներ, երիտասարդներ, կրթական ոլորտի մասնագետներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնքային բյուջե,
ՅՈՒՆԵՍԿՕ

10.2 Կոնֆերենս-դահլիճի հիմնանորոգում և կահավորում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ստեղծել անհրաժեշտ և ժամանակակից պայմաններ հանդիպումների, աշխատաժողովների, միջոցառումների անցկացման համար:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - բարեկարգված, կահավորված տարածքի առկայություն, համայնքային եկամուտների ավելացում:

Հիմնական շահառուները - Համայնքի բնակիչներ, կազմակերպություններ, հյուրեր, գործընկերներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնքային բյուջե
Արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհ

10.3 Ապակենտրոնացված համագործակցության շրջանակներում երիտասարդների փոխանակում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Նպաստել երիտասարդների զարգացմանը, աշխարհաճանաչմանը:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Նոր գիտելիքներով զինված երիտասարդների թվի ավելացում, միջհամայնքային կապերի բարելավում, տեղեկատվական հոսքերի ապահովում:

Հիմնական շահառուները - Երիտասարդներ

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնքային բյուջե
Գործընկեր համայնքներ

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
1	ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի «Ուսումնառող քաղաքներ» ցանց								2022	2026
2	Կոնֆերենս-դահլիճի հիմնանորոգում և կահավորում								2024	2025
3	Ապակենտրոնացված համագործակցության շրջանակներում երիտասարդների փոխանակում								2022	2026

ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

11. Խնդիր - Համայնքային հասարակական կյանքին հաշմանդամների մասնակցության խթանում

11.1 Աջակցություն սոցիալական ձեռնարկատիրությանը

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Նպաստել սոցիալական ձեռնարկատիրության կայացմանը:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Սոցիալական ուղղվածություն ունեցող ձեռնարկությունների թվի ավելացում, աշխատատեղերի ապահովում, մարդկանց կենսամակարդակի բարձրացում, փոքր արտադրամասերի հիմնում, փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացում:

Հիմնական շահառուները - Սոցիալապես անապահով, հաշմանդամության խնդիրներ ունեցող բնակիչներ, հասարակական կազմակերպություններ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Բարեգործություն

Արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհ

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
	Աջակցություն սոցիալական ձեռնարկատիրությանը								2022	2026

ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

12. Խնդիր - Բարեգործության խթանում՝ համայնքում մշակութային, կրթական, գիտական, առողջապահական, մարզական, սոցիալական և այլ հաստատությունների հիմնադրման, ֆինանսավորման, ինչպես նաև դրանց ֆինանսական անկախության ապահովման նպատակով

12.1 Բարեգործական համերգների, ճաշկերույթի և ներկայացումների կազմակերպում

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Համայնքային նշանակություն և կարևորություն ունեցող խնդիրների լուծում:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Կրթական, սոցիալական, մարզական ծրագրերի իրականացում, ոլորտներում տեխնիկական վերազինում, ֆինանսական ռեսուրսների կառավարում, սոցիալական համերաշխության հաստատում:

Հիմնական շահառուները - Համայնքի բնակիչներ, կազմակերպություններ, հաստատություններ

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Բարեգործություն

Նվիրատվություն

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
1	Բարեգործական համերգների, ճաշկերույթի և ներկայացումների կազմակերպում								2022	2026

ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

13. Խնդիր - Համայնքի բնակչության սոցիալական պաշտպանություն

13.1 Հասցեական սոցիալական օժանդակություն

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Աջակցել համայնքի սոցիալապես անապահով խավին:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Սոցիալական լարվածության մեղմացում, բնակիչների սոցիալական խնդիրների լուծում:

Հիմնական շահառուները - Սոցիալապես անապահով բնակիչներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնքային բյուջե՝ 39 մլն. դրամ

Բարեգործական կազմակերպություններ

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
1	Հասցեական սոցիալական օժանդակություն	39 մլն. դրամ		5.0	7.0	8.0	9.0	10.0	2022	2026

14. Խնդիր - Մարդկային ռեսուրսների կառավարում

14.1 ՏԻՄ-ում մարդկային ռեսուրսների կառավարման նոր գործիքների ներդրում ___________

(Ծրագրի անվանումը)

Ծրագրի նպատակը - Ներդնել ապահովել կառավարման ժամանակակից և արդյունավետ մոդելներ:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Պատշաճ կառավարման ապահովում, աշխատանքի կատարողականի գնահատում, ռեսուրսների կառավարման գործընթացի կառավարում, մասնագետների բազայի ստեղծում:

Հիմնական շահառուները - տեղական ինքնակառավարման մարմինների աշխատակիցներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնքային բյուջե՝

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
1	ՏԻՄ-ում մարդկային ռեսուրսների կառավարման նոր գործիքների ներդրում								2022	2026

ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

15. Խնդիր - Ներդրումային ծրագրերի իրականացում

15.1 <<Գագարին>> ներդրումային ծրագիր

(Ծրագրի անվանումը)

Համաձայն <<Գագարին>> ներդրումային ծրագրի նախագծի՝ դեռևս 2019 թվականից <<ԴԱՐ>> տարածաշրջանային զարգացման և մրցունակության հիմնադրամը նախաձեռնել է Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի Գեղամավան, Դդմաշեն, Զովաբեր, Ծաղկունք և Վարսեր նախկին համայնքների և նախկին Սևան համայնքի Գագարին բնակավայրի (այսուհետ միասին՝ ծրագրի տարածք կամ ազդակիր բնակավայրեր) համալիր տարածքային զարգացման՝ <<Գագարին>> նախագծի (այսուհետ՝ Ծրագիր) մշակման գործընթացը: Բնակավայրերի ընտրության հիմքում դրվել է դրանց՝ խորհրդային ժամանակաշրջանում միևնույն վարչատարածքային միավորում ընդգրկված լինելը, նույն գետի ավազանում գտնվելու հանգամանքը, երկաթգծի հասանելիությունը Սևան խոշորացված համայնքին, բնակլիմայական և զբաղվածության ոլորտում ընդհանրությունները, մշակութային ընդհանուր ժառանգությունը:

Ծրագրի նպատակն է ձևավորել կայուն զարգացմամբ և նորարար կենսակերպով ինքնաբավ համայնքներ (բնակիչների հանրություն)՝ նպաստելով բնակիչների բարեկեցությանը, ստեղծագործականությանն ու երջանկությանը: Ծրագիրը, համախմբելով ազդակիր բնակավայրերի բնակիչներին, շահառու կառույցներին, տեղական ու միջազգային կազմակերպություններին և այդ կազմակերպությունների լավագույն մասնագիտական փորձագիտական խմբերին և համաներդրողներին՝ կուրվագծի տարածքային զարգացման համապարփակ երկարաժամկետ կայուն մոդել, որը լավագույնս կնպաստի առկա մարդկային ներուժի բացահայտմանն ու ինքնադրսևորմանը:

Ծրագրի հիմնական դրույթներն են՝

- արդյունավետ ստեղծագործահենն կրթական էկոհամակարգի ստեղծմամբ նորացվող ինքնության վերարժևորում և կայացում՝ հիմնված ամուր ժառանգության վրա,
- բնապահպանական օրինակելի կենսամիջավայրի և վարքագծի ձևավորում,
- շրջանաձև տնտեսության վրա հիմնված կայուն զարգացում,
- տարածական պլանավորման նորարար լուծումների միջոցով արդյունավետ ենթակառուցվածքների զարգացում ու որակյալ ապրելու միջավայրի ստեղծում,
- սոցիալապես արդար, առողջ և անվտանգ համայնքների կայացման համար անհրաժեշտ համակարգերի ապահովում,
- մշակութային ժառանգության բացահայտում, պահպանում և հավասարակշռված ապրանքայնացում,
- տեղական մակարդակով հանրային և ենթակառուցվածքների խելացի կառավարման մոդելի ձևավորում:

Ծրագրով նախատեսվում է փաստագրել ծրագրի տարածքում առկա իրողությունները, բացահայտել և սահմանել միջազգային լավագույն փորձի նշաձողն ու նախանշել ժամանակային կտրվածքում հասանելի և չափելի հիմնական թիրախային

(կատարողական) ցուցանիշները (KPI), որոնք վերաբերում են ժողովրդագրությանը, կրթությանն ու մշակույթին, բնապահպանությանն ու տնտեսությանը՝ նպատակ ունենալով նպաստել ստեղծագործ և ինքնաբավ անհատի վրա հենվող համայնքի կայացմանը:

Ծրագրով նախանշված նպատակներին հասնելու համար արդեն իսկ իրականացվել են ծավալուն ուսումնասիրություններ, մասնավորապես, ծրագրի տարածքում ընդգրկված բնակավայրերում նյութական և ոչ նյութական մշակութային ժառանգության համալիր ուսումնասիրություն, տեղանքի կենսաբազմազանության, հիդրոլոգիայի իրավիճակի ուսումնասիրություններ, ինչպես նաև հավաքագրվել են համայնքային զարգացման ռազմավարական փաստաթղթերի մշակման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալներ:

2021 թվականին ճարտարապետական և քաղաքային նախագծային միջազգային առաջատար կազմակերպություն հանդիսացող նիդերլանդական MVRDV ընկերությանը պատվիրվել է <<Գագարին նախագծի>> տարածքային զարգացման հայեցակարգային առաջարկի մշակումը:

Սկսած 2006 թվականից, <<ԴԱՐ>> տարածաշրջանային զարգացման և մրցունակության հիմնադրամի կողմից տարբեր ներդրումային ծրագրեր են իրականացվել ծրագրի տարածքի մասը կազմող Ծաղկունք գյուղում: Հիմնադրամն այժմ նախատեսում է ընդլայնել իր ներդրումային տարածքը՝ ընդգրկելով Ծրագրի տարածքում ներառված 6 բնակավայրերը: Ըստ այդմ, հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի անդամների նախաձեռնությամբ սույն Ծրագրի իրականացման նպատակով հիմնադրվել է <<Գագարին>> փակ բաժնետիրական ընկերությունը (այսուհետ՝ Ընկերություն):

Ինչպես նշեց բանախոսը, ծրագիրն, ընդհանուր առմամբ, նախատեսում է համայնքային միջավայրի և կառավարման առանձնահատուկ լուծումներ, որոնք Հայաստանում համայնքային զարգացման համար կարող են դառնալ մոդելային: Այն գեներացնելու է նոր ենթակառուցվածքային նախագծեր, որոնց իրականացումն ու կառավարումը ձևավորելու են պետություն-մասնավոր փոխգործակցության նոր ձևաչափ և մասնագիտական կարողություններ:

Ծրագիրն իրականացվելու է հետևյալ հիմնական ուղղություններով՝

4) մրցունակ կրթական էկոհամակարգ,
5) որակյալ կենսամիջավայր,
6) տնտեսական կայուն զարգացում:

Ծրագրի նպատակը - Ներդնել ապահովել կառավարման ժամանակակից և արդյունավետ մոդելներ:

Ծրագրից ակնկալվող արդյունքը - Պատշաճ կառավարման ապահովում, աշխատանքի կատարողականի գնահատում, ռեսուրսների կառավարման գործընթացի կառավարում, մասնագետների բազայի ստեղծում:

Հիմնական շահառուները - տեղական ինքնակառավարման մարմինների աշխատակիցներ:

Ֆինանսավորման աղբյուրներ - Համայնքային բյուջե՝

Հ/Հ	Ծրագրի բաղադրիչ	Մոտավոր արժեք	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2022	2023	2024	2025	2026		
1	Գազարին ներդրումային ծրագիր								2022	2026

ՀՀԶԾ ֆինանսավորում (տես կից հավելվածը)

Այս բաժնում նկարագրված է, թե ինչ միջոցներով են ֆինանսավորվելու ՀՀԶԾ-ում ընդգրկված ծրագրերը: Այդ նպատակով կազմված է ՀՀԶԾ ֆինանսավորման ամփոփաթերթ:

Ամփոփաթերթում առանձնացված են հետևյալ աղբյուրները՝

- Համայնքի սեփական եկամուտներ,
- Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ
- Արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ,
- Բարեգործություն/նվիրատվություն,
- Վարկեր/փոխառություններ,
- Համայնքների խոշորացմանն օժանդակելու նպատակով դոնոր կազմակերպությունների կողմից տրամադրված միջոցներ,
- Այլ աղբյուրներ:

ՀՀԶԾ մոնիթորինգ

Իրականացման փուլում գտնվող ծրագրերը պետք է մոնիթորինգի ենթարկվեն: Մոնիթորինգը կառավարչական գործիք է, որը հնարավորություն է տալիս հսկել ծրագրերի կատարման ընթացքը և անհրաժեշտ փոփոխություններ նախաձեռնել: Մոնիթորինգն իրականացվում է համապատասխան կատարողականի ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկություններ հավաքագրելու և ցուցանիշների փաստացի արժեքները թիրախային արժեքների հետ համեմատելու միջոցով: Համեմատության միջոցով հնարավոր է լինում չափել ծրագրի առաջընթացը, հաջողության աստիճանը, ծրագրով պայմանավորված փոփոխությունները կամ գնահատել ծրագիրն իրականացնողի կատարողականը:

ՀՀԶԾ մոնիթորինգի համար մշակված է մոնիթորինգի պլան, որը սահմանում է մոնիթորինգային ցուցանիշների հավաքագրման հաճախականությունը, աղբյուրն ու մեթոդը: Մոնիթորինգային ցուցանիշների մասին տեղեկություններ պետք է հավաքագրվեն կիսամյակային կամ տարեկան կտրվածքով: Մոնիթորինգի հաշվետվությունը համայնքի ավագանուն պետք է ներկայացվի ամեն տարի, հաշվետու տարվան հաջորդող տարվա առաջին եռամսյակում:

Ծրագրի մոնիթորինգի պլանը լրացվում է համաձայն կից հավելվածի:

Ուղղակի արդյունքների և ռեսուրսների ցուցանիշները և ցուցանիշների թիրախային արժեքները սահմանվում են համայնքի կողմից: